

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. MARCA 1980

ŠTEVILKA: 9 • LETO: XXIX

Náš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

DOPOLNITEV PLANA ŽELEZARNE ZA LETO 1980

Vključitev določil zvezne in republiške resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije in Slovenije za dobo od leta 1976–1980 v letu 1980 in sprejetega Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980 v samoupravne plane temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, združenih v delovno organizacijo železarna Jesenice.

Določila zvezne in republiške resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana SFRJ in SRS v letu 1980, ki so bila sprejeta v decembru 1979 in januarju 1980 ter februarja 1980 sprejeti Dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980, vsebujejo tudi smernice, na osnovi katerih je bilo potrebno do konca februarja dopolniti že sprejete

planske akte za leto 1980 vseh samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti.

Dopolnila se nanašajo predvsem na zagotovitev določenega razmerja med sredstvi za osebne dohodke in skupno porabo ter sredstvi za akumulacijo (za pospešeno amortizacijo, za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela ter za rezerve). Izhajajo iz ene od najvaž-

nejših nalog in osnovne opredelitve ekonomske politike — ustvarjanja pogojev za vzpostavljajanje skladnejših gospodarskih tokov in doseganje večje ekonomske stabilnosti na osnovi:

- hitrejšega združevanja dela in sredstev na dohodkovnih podlagah ter odločnejšega uveljavljanja vloge in odgovornosti delavcev pri gospodarjenju in upravljanju z družbenimi sredstvi;

- bolj umirjene rasti proizvodnje ter njenega povečevanja predvsem na podlagi povečane produktivnosti dela in izvoza;

- racionalnejšega izkoriščanja vseh proizvodnih sil dela, predvsem pa bolj skrbne izrabe delovnega časa, manjše rasti zaposlovanja, zmanjševanja proizvodnih stroškov, skrajnega varčevanja z energijo in boljšega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti;

- hitrejšega povečevanja izvoza, racionalnega nadomeščanja uvoza in bistvenega izboljšanja zunanjetrgovinske in plačilne bilance Jugoslavije;

- umirjanje rasti cen;
- krepitev akumulativne in re-produktivne sposobnosti gospodarstva;

- omejevanja investicij v meje razpoložljivih sredstev ter njihovega usmerjanja v proizvodnjo, ki bo za-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

KJE SMO PRI INOVACIJSKI DEJAVNOSTI?

V svetu je že davno prisotno prepričanje, da je znanstveno-tehnično raziskovanje temelj moderni tehnologiji, le ta pa eden glavnih faktorjev uspešnosti gospodarjenja.

Namen tega sestavka ni, da bi ponavljal vse tisto, kar je na tem področju že splošno znano, saj se o tem dovolj obširno razpravlja v strokovnih publikacijah in celo v dnevnem časopisu.

Za naše potrebe bo dovolj, da si priključimo v spomin vsaj tisto, kar naj bi bilo v naši zavesti prisotno bolj izrazito, izraženo v vsakodnevnem delu in pri množici malih opravil.

Prav gotovo ni lahko pisati o inventivni dejavnosti v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovni organizaciji nasploh. Zakaj?

Na splošno je izven našega ožjega območja (geografskega) v precejšnji meri razširjeno mnenje, da je inventivna dejavnost v železarni Jesenice v razmahu in na solidnih organizacijskih osnovah. Osebnost takšnemu mnenju niti ne pritrjuje niti ga ne zanikam, saj se ne čutim poklicanega, da bi stanje, kakršno pač je, ocenjeval. Vsak član našega kolektiva ima za to stanje svojo oceno, ki pa se med seboj verjetno zelo razlikujejo.

Ob dejstvu, da so zunaj naših tovarniških meja razširjena ugodna mnenja o naši inventivni dejavnosti, se moramo vprašati, na čem so zasnovana. Odgovor na to niti ni težak. Dejstvo je, da je bila ta dejavnost v našem kolektivu vsa povojna leta vseskozi prisotna. V določenih

AKTIVNOSTI NA PROJEKTU »JEKLARNA 2« SE INTENZIVNO NADALJUJEJO

V času od zadnjega poročila, objavljenega v našem glasilu, so v okviru priprav za izvedbo projekta »jeklarna 2« tekale predvsem naslednje aktivnosti: izdelava investicijskega programa, izbira najugodnejših ponudnikov in delo v projektne odboru.

V okviru izdelave investicijskega programa, ki je v tem trenutku praktično izdelan, so bile glavne aktivnosti posvečene ekonomiki, energetski problematiki, lokacijskim vprašanjem, financiranju, devizni bilanci in kadrom. V poglavju, ki govori o ekonomiki projekta, so bile izdelane obsežne ekonomske analize

in študije. Ugotovili smo, da je ekonomika projekta odvisna tudi od obsega dobavljene opreme. Zato so bile obdelane variante, v katerih bi nespremenjeno količino jekla izdelali v dveh elektroobločnih pečeh in odlili v eni ali dveh napravah za

(Nadaljevanje na 8. strani)

SINDIKATI IN NADALJNJE DELO V DELEGATSKEM SISTEMU IN RAZVIJANJU DELEGATSKIH ODNOSOV

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je 27. februarja sprejel konkretne smernice in naloge sindikalnih organizacij in organov zveze sindikatov pri razvijanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov. Smernice in naloge so objavljene v Sindikalnem poročevalcu, prilogi Delavske enotnosti, štev. 1 z dne 1. marca 1980.

Zveza sindikatov je kot del političnega sistema samoupravljanja, ali, kakor pravi Edvard Kardelj, »kot bistvena in neločljiva oblika teh odnosov« svojo vlogo in naloge ter odgovornosti pri razvijanju in krepitevi delegatskega sistema in delegatskih odnosov na vseh področjih družbenega dela in življenja

zelo jasno in konkretno opredelila v kongresnih in drugih delovnih usmeritvah. Na osnovi teh opredelitev mora zveza sindikatov trajno zagotavljati, »da pred sprejemanjem odločitev v delegatskih telesih in organih delegacije skupaj z delavci

(Nadaljevanje na 2. strani)

MERJENJE TOPLOTNIH IZGUB

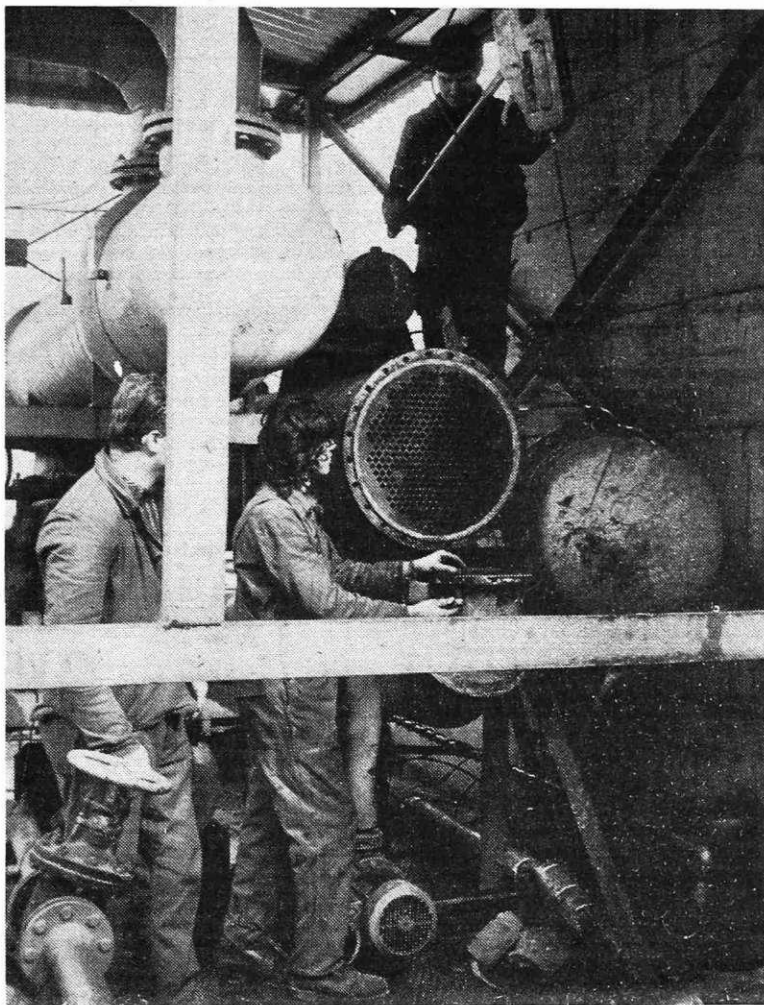
Živimo v času, ko si na vseh področjih prizadevamo varčevati z energijo. Vsak od nas se bolj ali manj angažirano odziva na ta problem, ki nas vse bolj pesti — pa ne samo nas — energetska kriza je prisotna povsod v svetu.

Članki: Energetska kriza in toplotna črpalka ali Skrita energija v naši okolici in podobni se večkrat pojavljajo v našem glasilu. V sanacijskih programih varčevalnih in drugih ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov TOZD in Železarne kot celote so vključeni tudi programi v zvezi s štednjo energije. Tako je, na primer, vodstvo TOZD Remontne delavnice v svojem varče-

valnem programu prikazalo stroške za energijo v okviru TOZD in Železarne in nakazalo možnost prihranka. Eden od sanacijskih ukrepov TOZD je zajeziiti velike toplotne izgube zaradi slabih, poškodovanih ali odstranjenih izolacij in obzidov na ogrevnih in talilniških pečeh.

S tem prispevkom želimo osvetliti možnost prihranka na energiji s tega (Nadaljevanje na 9. strani)

110
LET ŽELEZARSTVA
30
LET DELAVSKEGA
SAMOUPRAVLJANJA

Sodelavci pri popravilu zračnega čistilca v kisikarni Sava (IK)

»BREZ RESNIČNE UDELEŽBE ŽENSK V DRUŽBENEM IN POLITIČNEM ŽIVLJENJU NI POPOLNE DEMOKRATIZACIJE IN RAZVOJA SAMOUPRAVLJANJA.«

»Osvoboditev dela, delavskega razreda in človeka pomeni tudi boj za osvoboditev ženske. To je bilo za nas vedno razredno vprašanje strateškega pomena. Brez resnične udeležbe žensk v družbenem in političnem življenju ni popolne demokratizacije in razvoja samoupravljanja. Zato si mora vsa naša družba precej bolj prizadevati za hitrejšo in učinkovitejšo reševanje problemov, ki izvirajo iz neskladja med vlogo ženske v združenem delu in družbi sploh ter njenimi še vedno velikimi dolžnostmi v družini. Delovanje približno dveh milijonov žensk v združenem delu terja bolj odločno in organizirano ustvarjanje takšnih življenjskih in delovnih razmer, ki bodo ženski omogočile popolno udeležbo v družbenem življenju. Pri tem mislim na reševanje problemov, kot so izobraževanje in zaposlovanje žensk, varstvo materinstva na podlagi solidarnosti in druge življenjske in delovne razmere.

Rad bi posebej poudaril pomen družbene skrbi za otroke, in to ne samo zaradi zaposlene ženske in delovne družine, temveč tudi zaradi izenačevanja razmer, v katerih rastejo in se vzgajajo naši mladi rodovi.

Kljub vidnim rezultatom pri izboljšanju družbenega položaja ženske in odnosa do nje so še vedno nasprotovanja takšnim prizadevanjem in tudi pojavi sektaštva. To so pokazale tudi nedavne volitve delegacij in delegatskih skupščin. Čeprav je bilo izvoljeno več žensk kot prej, niso niti približno sorazmerno zastopane v skupščinah in v političnoizvršnih organih. To priča o obstoju konservativnih pojmovanj o vlogi ženske in o birokratskih odporih samoupravljanja, pa tudi o premajhnem prizadevanju komunistov, da bi zlomili te odpore. (Predsednik Josip Broz Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, 20. junija 1978)

Ob teh prodornih mislih predsednika Tita, izrečenih na enajstem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in ob borbeni platformi proglasitve osmega marca kot mednarodnega dneva žensk, so skoraj popolnoma odveč razmišljanja, kako naj praznujemo praznik žensk. Ali niso ob vsem tem enkratne pogostitve, rože in druge pozornosti pesek v oči in demagogija, s katero bi hoteli nadoknaditi našo neaktivnost, nazadnjaštvo in sektaštvo v vsakodnevnom boju za resnično osvoboditev žensk, kot sestavine boja za osvoboditev človeka in dela. Prav gotovo bi bilo najlepše darilo ženskam ob 8. marcu, če bi na delovnih in tovariških srečanjih ob tem dnevu ugotavljali, da smo naredili pomemben korak naprej pri reševanju vseh vprašanj, ki jih je izpostavil predsednik Tito na enajstem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. Takrat si bodo ženske tudi s ponosom nadele na prsi rdečo nagelj, ker bodo dejansko občutile naša trajna prizadevanja za njihovo popolno udeležbo v družbenem življenju.

Ob 8. marcu — mednarodnem prazniku žensk čestitamo vsem sodelavkam v TOZD in delovnih skupnostih Železarne in jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva

Družbenopolitične organizacije, samoupravni in poslovodni organi TOZD, delovnih skupnosti in Železarne

JAVNA RAZPRAVA PREK SDS

V prilogi 7. številke Železarja 21. februarja 1980 je bilo objavljeno gradivo v zvezi s planiranjem v SOZD Slovenske železarne, o katerem je treba v tem mesecu razpravljati prek zborov samoupravnih delovnih skupin.

To gradivo obsega:

- povzetek analize poslovanja in ocen razvojnih možnosti SOZD Slovenske železarne za obdobje 1981–1985 ter

- predlog elementov za pripravo samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Slovenske železarne ter samoupravnega sporazuma o temeljih plana interne banke SOZD Slovenske železarne.

Predlagamo, da teče razprava o tem hkrati z razpravo o tistih zadevah, za katere so delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti 31. marca 1980 razpisali referendum in volitve. Podrobno informacijo o tem bomo poslali vodjem samoupravnih delovnih skupin.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

SINDIKATI IN NADALJNJE DELO V DELEGATSKEM SISTEMU IN RAZVIJANJU DELEGATSKIH ODNOSOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

oblikujejo stališča o vprašanih, ki so pomembna za njihov družbeno-ekonomski položaj. Ob soočanju z uresničevanjem teh nalog je v dokumentu poudarjeno, da bo potrebno okrepiti delovanje zveze sindikatov pri odpravljanju pomanjkljivosti v delegatskem sistemu.

Nedvomno bi do takih in podobnih ugotovitev prišli tudi v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, če bi dovolj konkretno in kritično analizirali delovanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov. Sicer pa nam precej kritično sliko pokaže tudi obvestilo o neudeležbi delegatov na sejah konferenc delegacij za skupščine petih samoupravnih interesnih skupnosti, ki ga je center za proučevanje samoupravljanja in informiranje konec novembra lanskega leta poslal vodjem delegacij za kulturno skupnost (tu se kaže največja neresnost delegacij in delegatov), vodjem TOZD in delovnih skupnosti in predsednikom osnovnih organizacij zveze sindikatov.

Obvestilo ugotavlja, da se delegacije oziroma delegati za kulturno skupnost obnašajo neodgovorno, saj se zadnjih dveh sej konferenc delegacij v lanskem letu niso udeležili delegati iz šestih TOZD. Za posamezne TOZD in delovne skupnosti bi bila zanimiva analiza, kako se pred seji konferenc delegacij Železarn oziroma pred seji skupščin samoupravnih interesnih skupnosti sestajajo delegacije in kakšna je sploh njihova povezanost z delavci, ki so jih izvolili kot svoje zastopnike in kakšne so oblike in metode dela, s katerimi bi omogočali demokratično izražanje in usklajevanje interesov in s katerimi bi dosegli, da delegati v skupščinah zastopajo čim bolj enotna stališča svoje baze in delegacij ter da jih o svojem delu tudi redno obveščajo.

V prvem delegatskem obdobju, ko smo v Železarni imeli v TOZD le splošne delegacije, je bilo tako delo precej oteženo in ravno zato je prišlo do bistvenih sprememb v drugem delegatskem obdobju glede oblikovanja delegacij. Danes imamo posebne sedemčlanske delegacije za vsako samoupravo o interesno skupnost posebej in šestnajstih temeljnih organizacijah in v treh delovnih skupnostih. Le v štirih temeljnih organizacijah imamo po dve deseterčlanski združeni delegaciji in le v TOZD Vratni podboji imamo splošno, deseterčlansko delegacijo za vse SIS skupaj.

Taka delegatska organiziranost za delovanje delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih in skupščini občine in še bolj idealna organiziranost za delovanje delegatov v delavskih svetih TOZD in delovnih skupnostih nam resnično omogoča široko demokratično delovanje, ki ima močno oporo tudi v dokaj razvejanem in izpopolnjenem sistemu informiranja. Slabosti, ki spremljajo delovanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov (aktivna povezanost delegatov s svojo volilno bazo), tako nedvomno izhajajo iz nedograjenih metod in oblik dela, oziroma nedograjenega samoupravnega komunikacijskega sistema in iz neodgovornosti posameznih delegatov in delegacij. Prav gotovo pa je vzrok za slabosti v delovanju delegatskega sistema v Železarni tudi v tem, da subjektivni faktor, predvsem pa družbenopolitične organizacije še niso postale sestavni del delegatskega sistema.

V zvezi z delovanjem subjektivnega faktorja v delegatskem sistemu je Edvard Kardelj v svoji študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja med drugim dejal:

»Prav zato moramo posebno poudariti izjemno važnost naloge, da se podrobno določi in utrdi položaj in odgovornost subjektivnih socialističnih sil v delegatskem sistemu. Kajti da bi delegatski sistem lahko dobro deloval, se mora v njem spojit, oziroma združiti zavest o živih in neposrednih samoupravnih interesih z zavestjo o skupnih dolgoročnih družbenoekonomskih interesih delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.«

Ravno zato je v obravnavanih smernicah in nalogah zveze sindikatov poudarjeno:

»Poleg razvijanja takih oblik in metod delovanja ZSS, ki zagotavljajo večjo vključenost delavcev v procese odločanja, je treba v delu osnovnih in drugih organizacij zveze sindikatov okrepiti aktivnost za uresničitev že opredeljenih organizacijskih in vsebinskih nalog, ki omogočajo, da delegacije in delegati lahko odgovorno opravljajo svoje naloge.«

vsega tega zahteva doslednejše organiziranje aktivnosti zveze sindikatov predvsem na področju:

- usklajevanju programov dela in aktivnosti vseh družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in skupnosti;
- zagotavljanju strokovnih podlag za oblikovanje stališč sindikata, ki so podlaga za odločanje;
- informiranje delavcev v celotnem procesu odločanja;
- usposabljanja delegatov in delavcev za opravljanje njihovih nalog pri odločanju.

V smernicah in nalogah so konkretno opredeljene naloge za delovanje osnovnih in drugih organizacij ter organov zveze sindikatov iz navedenih vidikov. Pri tem pa je prav, da opozorimo še na vzročno zvezo med obveščanjem in odločanjem, pri čemer D. Gorupić pravi: »Upravljanje spreminja informacije v delovanje, sprejema tokove informacij in sprejema odločitve. Upravljanje je transformacija informacije. S tem smo želeli le še bolj poudariti zahtevo po informiranosti delavcev v celotnem procesu odločanja, kajti praksa dokazuje, da imajo bolj informirani posamezniki ali skupine vedno nadrejene položaje nad manj informiranimi. Na osnovi tega lahko ugotovimo, da sta znanje in pravilne, objektivne ter vsestranske informacije temelj vsakega odločanja in da jih prav zato sindikati uvrščajo med temeljne zahteve pri delovanju

delegatskega sistema in delegatskih odnosov.

Smernice in naloge Zveze sindikatov Slovenije za nadaljnje delo v delegatskem sistemu in razvijanju delegatskih odnosov izhajajo popolnoma iz doslej znanih strokovnih in znanstvenih spoznanj, ki jih je narekovala praksa in ki opredeljujejo, da so za odločanje potrebni naslednji pogoji:

- kvalitetne informacije — resnične, vsestranske, pravočasne in popolne;
- znanje za vrednotenje informacij in za odločanje;
- interes, ki mora biti podan, če hočemo doseči pravilno samoupravno odločitev (interesi niso dani sami po sebi, temveč jih je treba z različnimi vsebinami dela in sredstvi, različnimi oblikami in postopki spodbujati, razvijati in razširjati);
- metode, kako približati informacije delavcem, kako zagotoviti resnično samoupravljanje oziroma odločanje in kako omogočiti, da bodo delavci seznanjeni s posledicami svojih odločitev;
- izdelan sistem odgovornosti, ker le tako lahko pričakujemo maksimalno angažiranost pri odločanju.

To je le nekaj dodatnih razmišljanj k opredeljenim smernicam in nalogam zveze sindikatov v zvezi z nadaljnjim delom v delegatskem sistemu in pri razvijanju delegatskih odnosov. Vse osnovne organizacije in organi zveze sindikatov bi se morali temeljito seznaniti s tem dokumentom, ker bodo morali vsaj enkrat letno obravnavati uveljavljanje sprejetih stališč in smernic za delovanje organizacij zveze sindikatov pri uveljavljanju delegatskega sistema in razvijanju delegatskih odnosov.

NAGRADA ZA PRIZADEVNOST IN VESTNOST

Na pobudo SDS dne Gasaar je vodja TOZD Profilaria predlagal delavskemu svetu, da dodeli enkratno denarno nagrado v višini 2000 din Antonu Staretu za izredno prizadevnost in vestnost pri opravljanju delovnih nalog in opravil.

Obiskal sem ga pol ure pred koncem dne. Zraven sta bila tudi njegova sodelavca. Pogovarjali smo se o delu in težavah v obratu, o tovarni in drugem.

Anton Stare dela v Železarni že od 1955. leta. Doma je iz Planine pod Golico, z družino pa živi na Jesenicah. Dela kot oblikovalec profilov v TOZD Profilaria. Med sodelavci je najstarejši. Pravi, da je na delovnem mestu vedno pol ure pred začetkom dela. Sam pove, da doslej še ni zamudil službe. Dela na oblikovalnem stroju, ki je sicer starejšega tipa, ima pa to dobro lastnost, kot pravi, da se oblikovalno orodje in trakovi na njemu dajo hitro zamenjati. Trakove oblikuje v razne vrste profilov, kot so: navadni kotni profil, U, C, omega profil, pa še druge specialne oblike. Pozoren mora biti predvsem na kvaliteto, površino in dimenzijo izdelka. »Kupci so danes zelo zahtevni, posebno tisti iz tujine.«

Anton Stare

Zaradi količinsko majhnih vložkov velikokrat pride do menjave oblikovalnega orodja, saj je treba za različne profile uporabljati tudi različno oblikovalno orodje, pač glede na dimenzijo in zahtevnost profila. Zato prihaja do zastojev v proizvodnji. Včasih je treba že po treh ali petih tonah menjati orodje. Ko bi iz valjarne Bela, ki pa ima obveznosti tudi do drugih, dobivali večje količine istega materiala, bi se ti zastoji bistveno zmanjšali. Proizvodnjo bi lahko povečali tudi za 20 do 30 %. Lahko bi dosegli tudi več, kot je do sedaj rekordna dnevna proizvodnja, to je 186 ton. Dosegli so jo prejšnji mesec kljub menjavi oblikovalnega orodja na tretji dnini. Boljše delo ho mogoče, kot pravijo, ko bo začela obratovati nova jeklarina.

Vprašam ga, kaj misli, da bi se dalo še storiti v obratu, pa tudi v

Železarni, glede varčevanja, še posebno, ker smo v letu stabilizacije.

Pove, da je proti občinam zborom, kakršni so danes. »To so prave pojedine, kjer se zapravi veliko denarja, ki bi ga lahko uporabili za druge koristnejše stvari v Železarni ali pa zunaj nje. Poglejmo, kakšen je samo Delavski dom, pa je naš, tovarniški, ali pa, recimo, cesta v Javorniški rovt. Občni zbori naj bodo na Jesenicah, recimo v Kazini, da denar ostane doma, pa tudi skromnejši so lahko. Varčevati se da tudi v obratu, recimo pri zaščitnih rokavicah. Velikokrat kdo zahteva nove rokavice, stare pa so še čisto dobre. To je seveda malenkost, vendar je takih stvari še veliko. Spomnimo se samo, kako se je delalo in varčevalo takoj po vojni.«

Anton Stare je kot mlad fant sodeloval v NOB. V delo se je vključil že 1942. leta. Od avgusta 1943 pa je organizirano delal za partizane. Opravljal je naloge obveščevalca in kurirja. Njegova družina je delala za partizane od samega začetka pa do konca vojne. Hiša je stala na kraju, ki je bil strateško pomemben za partizane in kjer so se stalno ustavljali. V hiši so imeli tudi sestanke in menjavo pošte. Njegov brat je bil kurir na drugi strani Karavank. Padel je 1945. leta, samo mesec dni pred koncem vojne.

Anton je tudi lovec. Je član lovske družine Jesenice. Ko mu čas dopušča, se odpravi v gmajno, gor proti Rovtarn, odkoder je doma. Lovska zveza Slovenije ga je tudi odlikovala za zasluge v lovstvu. »Nimajo vsi pravega odnosa do živali,« pravi, »treba jih je bolj vzrejati in za njih skrbeti, kot pa jih moriti.«

Tak je torej Anton Stare, vesten delavec in skromen človek. Takega ga vsi poznajo, doma, v družbi in na delovnem mestu. Posebno pomembno se mi zdi, da je pobudo za dodelitev nagrade dala prav SDS, v kateri Anton Stare dela, torej da so se za podelitev nagrade izrekli prav njegovi sodelavci. Velikokrat ob podeljevanju takih nagrad pride do zavisti, češ sedaj, ko si dobil nagrado, pa delaj. Nekateri celo predlagajo, da bi take nagrade podeljevali po seznamu, kar prav gotovo ni smoter nagrajevanja. Nagradjeni naj bodo tisti, ki s svojim delom in odnosom do dela to res zaslužijo. Le tako ima taka nagrada tudi moralni pomen in je spodbudna za tistega, ki jo je dobil, pa tudi za sodelavce. Pomen te nagrade ni v vrednosti denarja, ampak je priznanje človeku za ves trud, ki ga je vložil v svoje delo.

Sodelavca pri grobem čiščenju glave Kaplanove turbine (SK)

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V JANUARJU

Že na začetku moram omeniti dve slabosti ob poročanju o rezultatih dela v prvem mesecu letošnjega leta. Prva so slabi rezultati in druga je kasno poročanje delovnih organizacij. Glede poročanja so bile delovne organizacije pred nekaj leti, ko je bilo manj računalnikov, mnogo bolj ažurne. V Ljubljano smo dobili podatke najkasneje do 10. v mesecu. Za januar smo dobili zadnje podatke 22. februarja in zato jih lahko posredujemo šele sedaj. Ob podobni priliki je nekoč Gregor Klančnik dejal: »Američani so uničili Indijance z alkoholom, Evropo pa bodo z računalniki. Upajmo, da bomo v prihodnjih mesecih pri boljših delovnih dosežkih dobili tudi podatke hitreje.

Za obravnavo načrta proizvodnje tudi še nimamo dokončnih podatkov o načrtovanih količinah. Stabilizacijski ukrepi ponekod zelo pomembno posegajo v možnosti oskrbovanja s surovinami in drugim materialom tako z domačega tržišča, še bolje in predvsem pa iz uvoza. Učinki tega se bodo odražali na strukturi in obsegu proizvodnje. Nujnost preusmeritve dela proizvodnje za potrebe izvoza in tudi razporejanje finančnih sredstev za možnosti realizacije načrtovanih investicij, vse to in še mnogo drugega zahteva popravke v letošnjem gospodarskem načrtu v delovnih organizacijah in tako bodo nastale spremembe tudi pri zbirnem načrtu SOZD Slovenske železarn.

Osnovni stabilizacijski ukrep in cilj je gotovo čim večja storilnost in s tem večja proizvodnja izdelkov čim višje vrednosti. Če je tako, potem ne moremo, oziroma ne smemo pričakovati, da bodo načrtovane količine proizvodnje za letošnje leto manjše.

Januarski dosežki kažejo na slab začetek leta. Že v decembru smo ugotavljali slabe proizvodne dosežke, januarski rezultati pa so še izdatno slabši.

Proizvodnja surovega železa je bila izvršena komaj 51 %. Elektrodulcijska peč v železarni Štore ves mesec ni obratovala zaradi okvare. Posledice surovega hoda na enem plavžu železarn Jesenice so se vlekle še v januar, na drugem pa je bilo treba odstranjevati nasledine in tako tudi na Jesenicah plavži niso izvršili več kot 65 % poprečno načrtovane mesečne količine surovega železa.

Letos načrtovana količina surovega železa je dokaj višja od lanskega načrta. Januarska proizvodnja pa že zaostaja 12 %. Mesečni načrt so izvršili samo v ravenski jeklarini — 103 %, jeseniški jeklarji so izdelali 84 %, in v štorski jeklarini 81 % načrtovane količine surovega železa. Kje so vzroki?

Na Jesenicah je slaba proizvodnja surovega železa vplivala na nižjo proizvodnjo jekla predvsem v martinarni. Poleg krajšega meseca (zaradi novoletnih praznikov) so zaradi pomanjkanja delavcev teden dni obra-

tovali smo štiri SM peči. Vse to in drugi vplivi so vzrok, da so v SM jeklarni dosegli 87 % načrta.

V elektrojeklarni je zaradi redukcij električne energije, zaradi preseženih konic, okvare in kvaliteta izmečka dosežene le 80 % poprečne mesečno načrtovane količine.

V železarni Štore izdelava surovega jekla zaradi uvajanja nove električne obločne peči št. 2 še ni na ravni, ki bi zagotavljala izvršitev letnega načrta. V januarju izdelana količina je gotovo v tej železarni največja količina mesečne proizvodnje elektro jekla, vendar pomeni to le 81 % izvršitve poprečnega mesečnega načrta.

V jeklarni železarn Ravne so imeli več težav z izvrševanjem kvaliteta programa in ob tem jim je na skladiščih skoraj zmanjkalo jeklenih odpadkov. Medsebojna solidarnostna povezanost je ponovno, kot že večkrat v podobnih primerih, pomagala, da ni bila bolj ovirana proizvodnja surovega jekla v železarni Ravne.

Januarska blagovna proizvodnja je bila okoli 3.000 ton slabša kot decembrska. Ob slabem zaključku v preteklem letu so si v delovnih organizacijah zadnji mesec prizadevali, da napravijo največ, kar se še napravi da. Tako prizadevanje in manjše število delovnih dni se odraža tudi v slabših januarskih rezultatih. Mesečni načrt blagovne proizvodnje so izvršili: v železarni Jesenice 92 %, v železarni Ravne 106 % in v železarni Štore 91 %; skupna izvršitev v vseh treh železarnah je 94 %.

Med predelovalci sta načrt izvršili delovni organizaciji Plamen Kropa in Veriga Lesce. V Tovilu je količinski načrt izvršen 99 %, po številu izdelkov so pa mesečni načrt dosegli. V Žitni znaša izvršitev 95 % in skupno so predelovalci žice dosegli 98 % poprečnega mesečnega načrta proizvodnje.

Skupno znaša zaostanek blagovne proizvodnje v prvem mesecu letošnjega leta 5 % poprečno mesečno načrtovane količine.

Če bi količini primerno zaostajali tudi v izvrševanju načrta vrednosti prodaje, bi še kar šlo. Toda januarska odprema iz delovnih organizacij je bila še 2 % nižja od proizvodnje, kar da skupaj že 7 % nižjo vrednost, če bi bila poprečna prodajna cena na načrtovani vrednosti. Ker pa predstavlja vrednost eksterne realizacije v januarju le 89 % poprečno mesečno načrtovane vrednosti, pomeni to, da je tudi dosežena prodajna cena še 4 % pod poprečno načrtovano.

O izvozu v prvem mesecu, čeprav je bil ponekod kar ugoden, je komaj vredno pisati, saj primerljivi podatki dajo približno sliko šele po dveh, treh mesecih.

Podatki za mesec januar torej niso posebno razveseljevali. Upajmo, da bo držalo, da si po slabem začetku lahko obetamo boljše konec.

Milan Marolt

ČESTITAMO

Na tehnični srednji šoli — elektro odsek so 23. februarja s šolanjem ob delu diplomirali naši sodelavci iz TOZD Vzdrževanje:

VILJEM BERNIK, JOZE GERDEJ, HENRIK LUŽNIK, MATEVŽ PRETNAR in FELIKS URBANČIČ.

Čestitamo jim k uspehu in vztrajnosti ter jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

VABILO NA DEBATNI VEČER

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi 12. marca ob 18. uri v spodnje prostore Kazine na debatni večer na temo:

RAZVOJ KOVINSKO PREDDELVALNE DEJAVNOSTI V OBČINI JESENICE

Razpravo bodo vodili člani iniciativnega odbora za združitev kovinsko predelovalne industrije.

DRMIT VABI NA OBČNI ZBOR

Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov Jesenice vabi člane društva in ostale na redni občni zbor, ki bo v petek, 14. marca, ob 18. uri v dvorani restavracije Kazina.

Vabljeni

DOPOLNITEV PLANA ŽELEZARNE ZA LETO 1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

gotavljala stabilnejše odnose na trgu, naraščanje izvoza in zmanjševanje odvisnosti od uvoza ter ustvarjanje večjega dohodka na podlagi večje uporabe znanja, sodobne tehnologije in produktivnosti dela;

– zmanjševanja vseh oblik ne-proizvodne porabe, zlasti pa osebne, skupne in splošne porabe.

Iz teh temeljnih ciljev izhajajo tudi določene usmeritve pri razporejanju dohodka, ki se nanašajo na oblikovanje sredstev za osebne dohodke in izplačila sredstev za namene skupne porabe. Te usmeritve so za organizacije združenega dela v materialni proizvodnji naslednje:

– Najmanj 25 % počasnejša rast sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka v SR Sloveniji.

– Upoštevanje doseženih rezultatov, izraženih v kazalcih kvalitete gospodarjenja, v primerjavi z rezultati doseženimi v drugih TOZD, v DO in v SOZD, sorodnih organizacijah združenega dela oz. podskupinah dejavnosti.

– Nujnost večjega zaostajanja rasti sredstev za osebne dohodke za rastjo dohodka v tistih OZD, kjer raste dohodek občutno hitreje od povprečne rasti dohodka v gospodarstvu in sorazmerno manjšega zaostajanja rasti sredstev za OZD za rastjo dohodka v tistih OZD, kjer raste dohodek občutno počasneje od povprečne rasti dohodka v gospodarstvu.

– Nujnost sorazmerno večjega zaostajanja rasti sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka v tistih OZD, v katerih v letu 1979 z doseženimi razmerji v razporejanju dohodka in čistega dohodka niso zagotovili počasnejše rasti sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka ter so tako osebni dohodki na delavca naraščali sorazmerno hitreje.

– Nujnost sorazmerno manjšega oz. večjega zaostajanja rasti sredstev za osebne dohodke od rasti dohodka v tistih OZD, kjer so osebni dohodki nesorazmerno nižji oz. višji od povprečnih osebnih dohodkov na zaposlenega v gospodarstvu.

– Izplačevanje sredstev za namene skupne porabe v letu 1980 naj ne preseže 13 % porasta glede na izplačila v letu 1979. Sredstev, izplačanih za stanovanjsko izgradnjo, določbe tega dogovora ne zajemajo.

– V okviru sredstev za namene skupne porabe naj se predvsem povečajo sredstva regresa za organizirano prehrano med delom, vendar do največ 550 din mesečno na delavca. Pri višini regresa za prehrano med delom je potrebno upoštevati težavnost delovnih pogojev in

ustrezno nadomeščanje potrošene energije delavcev med delom.

– Pri izplačilih iz sredstev skupne porabe naj se povečujejo sredstva za izobraževanje in za regres za organizirani letni oddih.

– Vsa ostala izplačila iz sredstev skupne porabe naj ne presežejo ravni, dosežene v letu 1979. Pri tem naj se zmanjšajo izplačila za izlete, strokovne ekskurzije, proslavljanja ter za športne igre.

V planu Železarne za leto 1980, ki smo ga sprejeli v decembru 1979, smo ob 26 % porastu dohodka predvideli 20 % porast sredstev za osebne dohodke. V ta sredstva je vključeno tudi povečano število zaposlenih in celoletno povečanje dodatkov za nočno, popoldansko in sobotno delo. Po navedenih določilih dogovora pa 26 % povečanje dohodka ustreza povečanju mase osebnih dohodkov za 17–18 %.

PLAN CELOTNEGA PRIHODKA IN NJEGOVA RAZPOREDITEV V LETU 1980

(usklažen z dogovorom) V PRIMERJAVI Z IZVRŠENJEM 1979

v 000 din

Zap. št.	Opis	Plan 1980 sprejet v decembru 80	Izvrš. 1979	Dopolnjeni plan za leto 1980
1		2	3	4
1.	CELOTNI PRIHODEK	11.070.168	9.294.651	11.046.293
1.0	Udeležba v skup. prih.	8.087.818	4.672.825	8.099.511
1.1	Prihod. od prod. na trgu	116.572	1.532.885	118.113
1.2	Prihodki v okviru OZD	2.771.260	2.872.597	2.733.721
1.3	Prihodki od prod. mat. – 77	39.948	40.308	39.948
1.4	Drugi prihodki – 78	54.670	176.036	55.000
2.	SPREM. V ZAL. PROIZ. (+ –)		– 140.171	–
2.1	Začetno stanje	–	650.398	–
2.2	Končno stanje	–	510.227	–
3.	OBSEG POSLOVANJA (1+2)	11.070.168	9.154.480	11.046.293
4.	PRENEŠENE VREDNOSTI	8.717.325	7.292.293	8.757.829
4.1	Vkalk. material. stroški	7.917.334	6.631.083	7.886.223
4.2	Amortizacija po min. st.	671.311	579.247	742.946
4.3	Drugi poslov. stroš. – 72, 73	128.680	81.963	128.660
5.	DOHODEK (3–4)	2.352.843	1.862.187	2.288.464
6.	OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	828.240	682.524	819.055
6.1	Prispevki	105.290	67.511	97.096
6.2	Davki	26.108	12.266	25.639
6.3	Za delovno skupnost	395.575	325.152	383.519
6.4	Amort. nad predp. stopnjo	–	–	–
6.5	Obresti in doh. za dr. OZD	178.178	156.598	178.178
6.6	Druge pogodb. obveznosti	73.152	82.318	85.308
6.7	Ostalo	49.937	38.679	49.315
7.	ČISTI DOHODEK (5–6)	1.524.603	1.179.663	1.469.409
7.1	Za osebne dohodke			
	– razporejeno	1.097.230	914.909	1.010.656
	– izplačano	1.097.230	871.255	1.010.656
7.2	Za poslovni sklad	197.775	61.548	228.337
7.3	Za sred. rezerv	52.192	41.338	50.416
7.4	Za sklad skupne porabe	177.406	161.868	180.000
	– stan. prisp.	69.309	55.729	64.340
	– ostalo	108.097	106.139	115.660

Na osnovi teh dopolnil predvidevamo v letu 1980 23 odstotno povečanje dohodka. Novi planski dohodek nam omogoča 16 % povečanje sredstev izplačanih osebnih dohodkov. Navedena planirana rast osebnega dohodka velja za delovno organizacijo kot celoto, kakor tudi za posamezne temeljne organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti v skladu z določili samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v železarni Jesenice in samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in določanju internih cen.

Dejansko doseganje višine osebnega dohodka pa bo odvisno od doseženih rezultatov oz. od našega dobrega gospodarjenja.

Ob manjšem ustvarjenem dohodku od planiranega bo potrebno ustrezno zmanjšati tudi obseg sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ob večjem ustvarjenem dohodku od planiranega pa se bo ta obseg sredstev lahko povečal, vendar bo potrebno zagotoviti relativno hitrejšo rast sredstev za akumulacijo.

Delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarne smo pri obravnavi in sprejemanju resolucijskih usmeritev podprli dogovorjeno politiko splošnega družbenega varčevanja. Sklenili smo tudi, da je potrebno vložiti posebne napore za zagotovitev potrebnih deviznih sredstev z dohodkovnim povezovanjem s porabniki naših izdelkov oz. z večjo usmeritvijo prodaje naših izdelkov na zunanji trg. Zavedamo se, da lahko trajno stabilizacijo zagotovimo predvsem z boljšim delom, kvalitativnimi samoupravnimi odnosi in z ustvarjanjem večjega dohodka na podlagi povečane produktivnosti dela.

Z izpolnjevanjem planskih ciljev in sprejetih varčevalnih programov pa bomo to tudi dosegli.

Maruša Drole

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 10. DO VKLJUČNO 16. MARCA

AVGUST KARBA	vodja OPP	10.3	Jesenice, V. Sve-	82-001
ALEKSANDER KAVČIČ	vodja TOZD	11.3.	Jesenice, Titova 85	81-413
JOŽE KRAMAR	HV Jesenice			
JANEZ MALENŠEK	vodja TOZD	12.3.	Mojstrana,	–
	Energetika		Dovje 112	–
ALEKSANDER MANDELJC	vodja TOZD	13.3.	Jesenice, Fin-	–
LEON MESARIČ	Stroj. del.		žgarjeva 8	82-054
	vodja TOZD	14.3.	Jesenice, Tom-	81-216
	Valj. bl. štekel		šičeva 88	
SREČKO MEŽNAR	vodja TOZD	15.3.	Jesenice, Titova 3	
	Želblarna			
	vodja TOZD	16.3.	Mojstrana,	–
	Vratni podboji		Dovje 107/A	

V času dežurstva v Železarni je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja, številka telefona 601 (soba 19).

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni. V prostih dneh (sobote, nedelje, prazniki) je dežurstvo od 7. do 19. ure doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 10.3.	MARJAN DROLČ	BOGOMIR SVETINA
TOREK – 11.3.	BRANE ISKRA	FRANCI NOVAK
SREDA – 12.3.	FRANC NEČIMER	SAŠO DOLINAR
ČETRTEK – 13.3.	MARJAN ENDLIHER	IVAN MEŽIK
PETEK – 14.3.	PRIMOŽ ŽVAB	IVAN KODRIČ
SOBOTA – 15.3.	MIRKO ŽUPAN	IVAN MOLAN
NEDELJA – 16.3.	KAREL POGAČAR	DUŠAN BAK

Telefon dežurnega za vzdrževanja v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. marca bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. Branimir Čeh.
popoldne: II. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Dispanzer za borce: v ponedeljek in četrtek od 14. do 18. ure – dr. Vesna Furlan Zidar.

V soboto, 15. marca, samo dopoldne II. in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Zobne ambulante: dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej, za Železarno: v torek od 13. do 19. ure.
popoldne: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar, za Železarno: v torek in četrtek od 7. do 13. ure.
V soboto, 15. marca, samo dopoldne II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

PERSONALNE VESTI – FEBRUAR

V tem mesecu je 55 delavcev sklenilo delovno razmerje, 73 delavcev pa je prekinilo delovno razmerje.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Majda AŽMAN, 1925, poslovodni odbor – 35 let v ŽJ, Jože BIZJAK, 1915, varnostna služba – 34 let v ŽJ, Franc ČUFER, 1923, jeklarna – 17 let v ŽJ, Janez GAŠPERŠIČ, 1921, valjarna bluming-štekel – 35 let v ŽJ, Mihael HOSTNIK, 1924, valjarna bluming-štekel – 30 let v ŽJ, Stefan JEREBIČ, 1912, valjarna žice – 28 let in pol v ŽJ, Marjan MRAK, 1923, jeklarna – 37 let v ŽJ, Angel PERVANJA, 1923, profilarna – 32 let in pol v ŽJ, Martin PIRŠ, 1921, raziskovalni oddelek – 38 let in pol v ŽJ in Karel TROŠT, 1920, transport – 32 let v ŽJ.

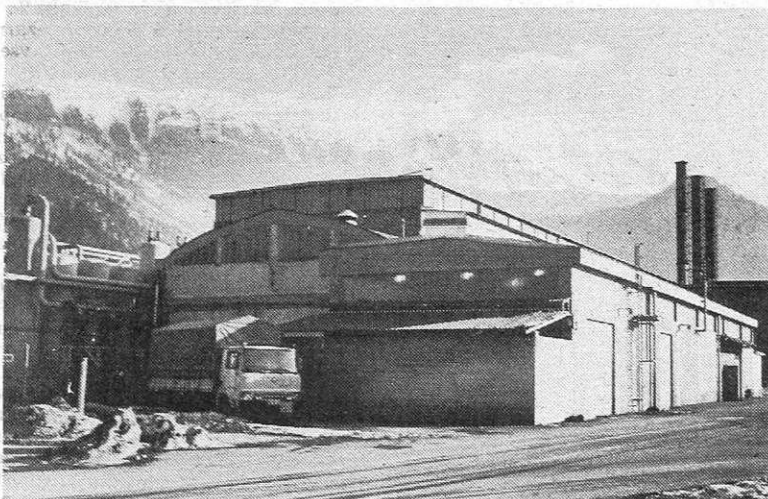
INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Vinko BIZOVIČAR, 1923, jeklarna – 30 let v ŽJ, Alojz JANŠA, 1933, jeklarna – 28 let v ŽJ, Franc JORDAN, 1929, livarna – 25 let in pol v ŽJ, Maks MEGLIČ, 1951, valjarna debele pločevine – 4 leta v ŽJ in Ivan SMOLEJ, 1923, valjarna profilov – 33 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo let uživali težko zasluženi pokoj!

UMRLI: Anton LIČEF, 1932, valjarna bluming-štekel – 24 let v ŽJ in Maks POGAČAR, 1930, valjarna bluming-štekel – 29 let v ŽJ.
Svoicem naše iskreno sožalje!

ODŠLI V JLA: Vinko Bremec, 1961, transport; Fadil Čehajič, 1961, jeklarna; Tomislav Dežman, 1960, hladna valjarna Bela; Zoran Gradišnik, 1961, strojne delavnice; Miran Knežević, 1960, energetika; Jusuf Kumalič, 1961, vzdrževanje; Zlatko Mikulan, 1961, vzdrževanje; Ešef Mušič, 1953, žičarna; Mile Radojčić, 1959, vzdrževanje; Dušan Raičič, 1961, valjarna bluming-štekel; Zoran Santrač, 1959, valjarna debele pločevine; Anton Smolej, 1961, jeklovlek in Marjan Vovk, 1955, remontne delavnice.

DISCIPLINSKO ODPUSČENI: Šerif Alibabič 1960, želblarna; Anto Barišič, 1956, elektrode; Nijaz Brdar, 1952, HV Bela; Zlatko Cekov, 1959, jeklarna; Roman Černe, 1941, požarno varnostna služba; Mustafa Dedič, 1958, elektrode; Sulejman Delić, 1958, jeklovlek; Nedžad Ejupović, 1959, jeklarna; Ahmet Halilović, 1959, valjarna bluming-štekel; Rifet Halilović, 1954, valjarna bluming-štekel; Vahid Handanagič, 1957, jeklarna; Sejad Hopovac, 1956, jeklarna; Dževad Jakupović, 1956, valjarna bluming-štekel; Fadil Jakupović, 1958, transport; Dragica Jeklič, 1949, želblarna; Ivan Jurič, 1954, HV Bela; Adam Kovač, 1957, elektrode; Milan Kovačević, 1958, HV Bela; Asim Mašinović, 1957, valjarna bluming-štekel; Hajrudin Mustedanagič, 1959, HV Bela; Dragoljub Pejič, 1955, transport; Spasoja Stojanović, 1957, HV Jesenice; Dmitar Škorič, 1947, jeklarna; Sakib Šut, 1946, valjarna bluming-štekel; Nataša Volte, 1941, družbena prehrana in Muhamed Žilič, 1961, jeklarna.

Valjarne na Beli in Javorniku (I. K.)

TEDEN BOJA PROTI RAKU

Prvega marca se je začel teden boja proti raku, ki ga v naši republiki organizirajo že deseto leto. Petnajst let že množično zbirajo prispevke za boj proti raku, zlasti za izgradnjo in opremo onkološkega inštituta.

Letos so se društva in organizacije za boj proti raku v SFRJ odločile, da se vključijo v svetovno leto boja proti kajanju. Svetovna zdravstvena organizacija je pozvala vse države, da poživijo prizadevanja proti kajanju.

Razlogov je več: ne moremo več dvomiti v škodljivost kajejenja, saj je dokazana v nešteti raziskavah; imamo vrsto ustreznih sklepov in priporočil, ki pa se jih le redko držimo; vsi, predvsem pa zdravstveni delavci, bi morali pomagati tistim, ki bi želeli opustiti kajenje.

Zato si ob tem tednu zastavimo vsaj naslednja vprašanja:

1. ali povsod spoštujemo prepoved kajejenja v zaprtih prostorih, zlasti pa na sestankih in ali smo jo pripravljeni uveljaviti tudi tam, kjer tega doslej še nismo dosegli;
2. ali je kajenje povsod, kjer moti in ogroža zdravje tako kadilcev kot nekadilcev že omejeno oziroma odpravljeno;
3. še zlasti bi morali dosledno spoštovati prepoved kajejenja v vzgojnoizobraževalnih in zdravstvenih ustanovah;
4. pomislimo, kako bomo pomagali vsem tistim kadilcem, ki želijo kajenje opustiti.

Kajenje kot eni najusodnejših in zdravju škodljivih razvad odvzemimo njegovo namišljeno družbeno vlogo in veljavo. Tega ne moremo storiti samo z besedami, ampak le z lastnim vzgledom in prizadevanji, sicer strpno, a odločno! Ta odločitev je v naših rokah, nanjo nas opozarja geslo – »Izberite: kajenje ali zdravje!«

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

3

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

12. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo Božo PANČUR je v petek, 29. februarja, sklical 12. sejo odbora za gospodarstvo, na kateri so poleg osrednje točke dnevnega reda – POSLOVNEGA POROČILA ŽELEZARNE ZA LETO 1979 – obravnavali še:

pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, rebalans plana delovne organizacije železarne Jesenice za leto 1980, oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec februar, in kumulativno do meseca februarja 1980, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec marec ter predlog Samoupravnega sporazuma o poslovno tehničnem sodelovanju pri ustvarjanju in delitvi deviznih sredstev.

Poročilo o pregledu sklepov 11. seje odbora za gospodarstvo je podal član poslovnega odbora Božidar BARTELEJ. Iz poročila je razvidno, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, nekateri, ki so daljšega značaja, pa se še izvajajo. Člani odbora so ugotovili, da še vedno ni realiziran sklep pod točko 1.2 iz 10. seje odbora, ker samoupravna komunalna skupnost še ni posredovala ustreznega poročila glede obračunavanja cene vroče vode.

Mnogo časa so na seji namenili obravnavanju poslovnega poročila Železarne za leto 1979, katerega je podrobno obrazložil vodja finančno-računovskega sektorja Boris PEŠJAK. Iz poročila je razvidno, da v preteklem letu v Železarni nismo izpolnili planiranih planskih obveznosti. Ugotovljeno je bilo, da je bila skupna proizvodnja dosežena v višini 94,7%, blagovna pa je bila v zaostanku za 28.397 ton ali 6% manj.

Eksterna realizacija je bila dosežena v višini 6.342.307,403 dinarjev ali 3% manj, kot smo načrtovali. Vzroki za slabše proizvodne rezultate od načrtovanih so bili predvsem v pomanjkanju kakovostnega vložka, visoki fluktuaciji delavcev ter zastojih v nekaterih temeljnih organizacijah. Ugotovili so tudi, da na rast proizvodnih stroškov močno vpliva večje specifične porabe energije, dražje surovine in drugi materiali.

Tov. Pesjak je navzoče seznanil še z analizo finančnih rezultatov za mesec december. Na podlagi prestežka poročila so člani odbora za gospodarstvo sprejeli vrsto sklepov, katere so posredovali v obravnavo in potrditev tudi delavskemu svetu železarne Jesenice.

V razpravi, ki je dala mnogo ugotovitev, so razpravljali: predsednik poslovnega odbora Stefan Nemec, podpredsednik poslovnega odbora Ivo Arzenšek, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Stefan Ščerbic ter člani odbora: Riko Zupan, Anton Medja, Viktor Rakovec, Jože Vilman, Ivan Sušnik in drugi.

V nadaljevanju seje je predsednik poslovnega odbora Stefan Nemec navedel vzroke, ki so privedli do rebalansa plana delovne organizacije železarne Jesenice za leto 1980, podrobno obrazložitev pa je podal vodja sektorja za ekonomiko in organizacijo Martin SKETA. V zvezi s to točko so sprejeli vrsto sklepov, o katerih je razpravljala delavski svet železarne na včerajšnji seji.

Oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec februar in kumulativno do meseca februarja 1980 je podal vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje Avgust KARBA. Iz ocene je razvidno, da so proizvodni rezultati glede na mesec januar ugodnejši. Pri obravnavi ocene kumulativne proizvodnje za prva dva meseca letošnjega leta je bilo ugotovljeno, da je slabo delo v mesecu januarju negativno vplivalo na kumulativne rezultate. Seznajeni so bili tudi z informacijo o izvršitvi operativnega programa izvoza v mesecu januarju. Ugotovili so, da so v januarju izvršili le 68% plana izvoza po vrednosti. Člani odbora so v zvezi s tem sklenili, da je zaradi kritične situacije na izvoznem področju treba realizirati celotni načrtovani izvoz, v prvi vrsti pa realizirati izvoz na kovertibilna področja. Na omenjeni sklep so opozorili vodje temeljnih organizacij in poslovnodno strukturo železarne.

Predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec marec je prav tako obrazložil Avgust Karba. Člani odbora na predlog niso imeli pripomb. Na znanje so vzeli tudi operativni program izvoza za mesec marec.

O predlogu samoupravnega sporazuma o poslovno tehničnem sodelovanju pri ustvarjanju in delitvi

deviznih sredstev je nekaj besed spregovoril Valdo Erjavšek iz prodajnega sektorja. Člani odbora so predlog sporazuma potrdili v predlaganem besedilu ter pooblastili

10. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za splošne zadeve Franc Podlipnik je v sredo, 27. februarja, sklical 10. redno sejo in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o opravljenih službenih potovanjih v tujino in ocene ter tekoče zadeve.

Odbor je odobril službeno potovanje v tujino naslednjim sodelavcem:

Janezu Bidovcu, vodju nabavnega sektorja, v Sovjetsko zvezo, kamor bo potoval na razgovore za dobavo vložka za I. kvartal 1980. Dogovoril se bo glede cene, dinamike dobav in skušal angažirati sovjetske ladje za prevoz. S tem je izkoriščeno tudi pooblastilo vodja splošnega sektorja, dano na 8. seji odbora z dne 28. decembra.

Stefanu Nemcu, predsedniku poslovnega odbora, in Ivo Arzenšku, podpredsedniku poslovnega odbora, na Madžarsko in v ČSSR, kjer se bosta udeležila razgovorov v Metal-Impleksu v Budimpešti ter v Košice in Podbrezje zaradi izredno kritičnega stanja z vložkom in nujnosti oskrbe s polizdelki z aranžmani v ČSSR in Madžarski.

Začasno so člani odbora odložili en predlog za službeno potovanje v ČSSR in sodelavcu, ki je potoval v Veliko Britanijo, odobrili dodatne pol dnevnice.

Poleg vlog in prošelj družtev in organizacij so člani odbora obravnavali še poročilo o pregledu porabljenih sredstev za reprezentanco od 1.1. do 31.12.1979 in oceno službenih potovanj v mesecu januarju ter obravnavali še ostalo problematiko, kateri pa bodo posvetili posebno sejo.

Na znanje so vzeli tudi zapisnik industrijskega gasilskega društva železarne Jesenice z občnega zbora IGD in PGRČ brez pripomb. Z. V.

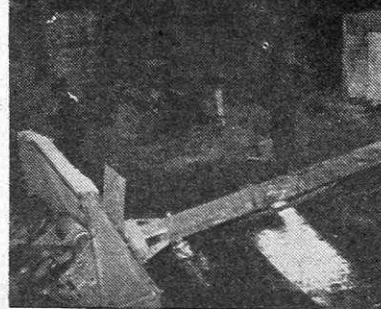
8. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

Predsednica odbora za kadre in družbeni standard Marina Pekili-Zukanovič je v četrtek, 21. februarja, sklicala 8. redno sejo odbora in predlagala naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, poročilo o izobraževanju kadrov, vloge iz naslova izobraževanja kadrov, vloge iz naslova družbenega standarda in razno.

Odbor je bil seznanjen s poročilom o rednem študiju in izobraževanju ob delu v šolskem letu 1978/79 in s primerjavo z novim šolskim letom ter nanj ni imel pripomb.

Člani odbora so potrdili tudi predlog za razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1980/81 in predlog za razpis študijskih ugodnosti za izobraževanje ob delu v šolskem letu 1980/81.

V nadaljevanju so obravnavali vloge iz naslova izobraževanja kadrov in družbenega standarda ter sprejeli ustrezne rešitve, o katerih bodo prosilci pisno obveščeni. Z. V.

Vpihavanje kisika v električno peč (IK)

TOZD Vratni podboji

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 28. februarja, je bila 9. seja delavskega sveta TOZD Vratni podboji, na kateri so najprej ugotovili, da so sklepi zadnje seje uresničeni.

V nadaljevanju so bili delegati seznanjeni z zaključnim računom 1979 in rebalansom plana. Potrdili so zaključni račun in bilanco uspeha z delitvijo, ki je bila obravnavana na šestih samoupravnih delovnih skupinah.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije so soglasno sprejeli.

S predlogom za povečanje participacije v zdravstvenem varstvu delegati niso soglašali.

Sprejeli so sklep, da se razpiše referendum za sprejem sprememb in dopolnitev VIII. ter X. poglavja samoupravnega sporazuma o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo za 31. marca. Istega dne bodo izvedene tudi volitve delegatov v organe SOZD Slovenske železarne.

Sprejeli so tudi sklep, da se ponovno razpiše referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o dodatnem financiranju telesne kul-

ture, kulture ter drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti. MJ

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

MD

poslovnodni odbor Železarne, da sklepa ustrezne samoupravne spoznanje o poslovno-tehničnem sodelovanju pri ustvarjanju in delitvi deviznih sredstev in po presoji o dobrem gospodarjenju.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

Ob koncu seje so obravnavali še predlog finančno računovskega sektorja za združevanje sredstev v sklad solidarnosti odgovornosti Jugobanke – temeljne banke Ljubljane.

TOZD Jeklarna

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Jeklarna je sklical 9. sejo delavskega sveta 31. januarja. Delegati so potrdili zapisnik in izvrševanje sklepov 8. redne seje delavskega sveta z ugotovitvijo, da sklep pod sedmo točko s sedme seje in sklep pod šesto točko z osme seje še nista izvršena, ker sta dolgoročnejšega značaja. Vsi ostali sklepi so pa bili realizirani.

Delavski svet je obravnaval dve pritožbi in ju zaradi objektivnih vzrokov ni ugodno rešil.

Delegati so se seznanili s proizvodnimi rezultati v letu 1979 in ugotovili, da so nižji od planiranih in tudi nižji od doseženih v letu 1978. Da bi bili s tem seznanjeni vsi delavci in da bi se stanje v letu 1980 izboljšalo, so zadolžili vodstvo TOZD Jeklarna, da pripravi za zbor delavcev pisno informacijo in izvede posebno razpravo z vsemi vodji samoupravnih delovnih skupin in predstavniki družbenopolitičnih organizacij TOZD Jeklarna.

V nadaljevanju seje so bili delegati seznanjeni z laboratorom centralne inventurne komisije in ugotovili, da je inventurno stanje v redu.

Na seji so usklajevali pripombe iz javne razprave o razvojnih možnostih SIS občine Jesenice in sklenili, da je potrebno dati prednost izboljšanju otroškega varstva, zdravstva in izobraževanja. Programe vseh SIS pa je treba ovrednotiti tako, da bo možno izdelati in posredovati predlog z usklajenimi možnostmi in potrebami.

V nadaljevanju so sklenili, da naj se v samoupravnih delovnih skupinah takoj prične z javno razpravo o predlogu samoupravnega sporazuma za delitev OD in dela sklada skupne

porabe. Vodstvo TOZD Jeklarna je v zvezi s tem zadolžilo, da skliče predhodno razpravo z vsemi vodji SDS, na kateri naj bo podana obširna in razumljiva razlaga.

Razpravljali so tudi o predlogu enotne metodologije za sestavo razvida del in opravi v delovni organizaciji ter jo sprejel in potrdil.

Vodja TOZD Jeklarna Alojz Kalan je delegate na kratko seznanil z vsebino samoupravnega sporazuma o združevanju v prvo enoto SIS za ekonomske odnose s tujino SRS. Za podpisnika in delegata so imenovali Stanka Pfajfarja.

V nadaljevanju seje je delavski svet sprejel še naslednja sklepa:

– sprejme in potrdi se predlagana prispevna stopnja 0,13% od doseženega dohodka v letu 1979 za potrebe LO in družbene samozagrade v letu 1980;

– soglašajo s poročilom o delu in sprejetimi sklepi odbora za gospodarstvo.

Predsednik je ob sklepu vse prisotne opozoril, da je udeležba na sejah vedno slabša in da se že giblje na meji sklepčnosti. Zato poziva vse izvoljene delegate, da vestneje opravljajo zaupano dolžnost. Tiste, ki so premalo prisotni in premalo sodelujejo, bo potrebno, če ne gre drugače, tudi zamenjati.

2. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole TOZD Jeklarna Franc Ambrožič je sklical 2. sejo odbora 15. februarja. Najprej so potrdili zapisnik preteklega seje in sprejete sklepe.

Odbor je bil seznanjen s pregledom nadur po oddelkih, kakor tudi z opravljenimi nadurami pisarniških delavcev v oktobru in novembru 1979 in ugotovil, da so nadure v mejah normale in sklenil, da tov. Grilčeva za vsak mesec posebej po oddelkih in izmenah pripravi analizo o pregledu nadur. Delovodje so zadolžili, da v raportne knjige imensko vpisujejo nadure delavcev. Za oddelek konti liv naj se uvede kontrola nadur. Delavci, ki neopravičeno izostajajo, ne morejo imeti nadur.

Na seji so bili seznanjeni tudi z laborator centralne inventurne komisije in ugotovili, da so samoupravni organi v TOZD Jeklarna obravnavali to gradivo in nanj niso imeli nobene bistvene pripombe. Odbor je laborator inventurne komisije za leto 1979 potrdil s pripombo, da se v 13. mesecu zaključijo razlike, tako da bo knjižno stanje enako dejanskemu.

Predsednik France Ambrožič je navzoče seznanil z informacijo o četrti seji samoupravne delavske kontrole železarne z dne 30. januarja, ki jo je posredoval center za proučevanje samoupravljanja in informiranje vsem delegatom samoupravnih organov TOZD in delovnih skupnosti.

Vodja TOZD je navzoče seznanil s poročilom o poškodbah pri delu za leto 1979. V letu 1979 je bilo kar 37 poškodb več kot v letu 1978. Zaradi tega je bilo izgubljenih 1465 dni, od tega 419 zaradi poškodb v letu 1978. Zaradi poškodb so bili poškodovanci bolezensko odsotni povprečno 23,1 dan. Vzroki povečanja poškodb so predvsem v neizkušenosti delavcev, v pomanjkljivem in počasnem poučevanju, v utesnjenosti in neredu.

V nadaljevanju seje je bil odbor seznanjen z obvestilom odseka za socialno varstvo in zavarovanje o bolezenski odsotnosti delavca Nikola Popoviča in sklenil, da naj primer obravnava še SDS, v kateri dela.

Člani so bili seznanjeni z otežkočnim delom na 15-tonskem žerjavu, ki je prišel iz remonta in je sedaj predelan. Odbor je tudi ugotovil, da je verig dovolj na zalogi, zanje pa ni primernega skladišča.

B. K.

10. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Pavel Celarc je 12. februarja sklical 10. redno sejo, na kateri se je odbor seznanil s pregledom sklepov zadnje seje, o premetitvah in razporeditvah delavcev in z obravnavo vlog.

Kadrovik Polde Lomovšek je navzoče seznanil, da delavec iz TOZD Plavž še vedno dela v TOZD Jeklarna, čeprav je dobil soglasje od obeh temeljnih organizacij za prestop v drugo TOZD.

Odbor je ponovno zadolžil administracijo personalne evidence, da delavcem čim hitreje vrača odločbe o razporeditvi. Prav tako je sklenil, da morajo novospregjeti delavci prejeti takoj odločbe o razporeditvi.

Odbor je ugotovil, da so v glavnem sklepi preteklega seje izvršeni. Tisti, ki so daljšega značaja, so še v reševanju in bodo realizirani takoj, ko bo možno.

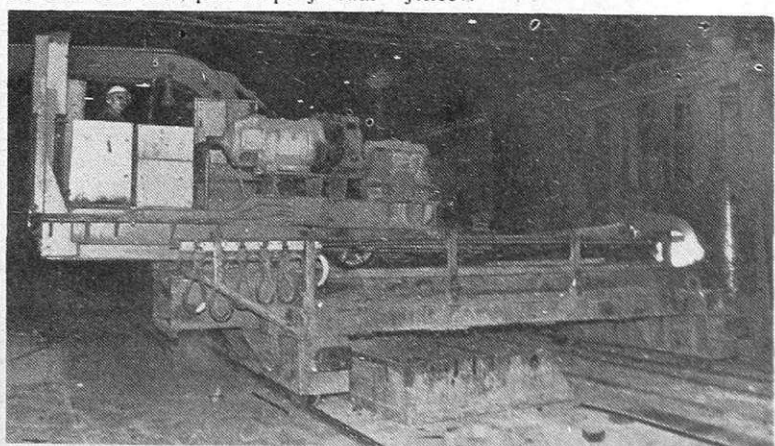
V nadaljevanju je bil odbor seznanjen s premetitvami in razporeditvami delavcev, potrdil pa je tudi

prenehanje delovnega razmerja in prestop delavcev.

Odbor je v nadaljevanju seje obravnaval vloge za sprejem na delo in premetitve delavcev znotraj TOZD, oziroma v druge TOZD.

Kadrovik je odbor seznanil s prijavami splošne varnostne službe, s katerimi obveščajo vodstvo TOZD, da nekateri delavci predčasno zapuščajo delo in opravila. Odbor je zato sklenil, da se delavcem, ki so predčasno zapustili delo in odšli na nedovoljenem mestu iz podjetja, odtrgajo ure.

Odbor je bil seznanjen tudi z obvestilom kadrovskega sektorja o pogodbenem delu delavcev-upoko-jencev.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

V BRIGADE VEČ ŠTUDENTSKJE MLADINE

Jeseniški brigadirji bodo letos sodelovali na republiški mladinski akciji Morava, pionirji pa na eni izmed republiških akcij. Jeseniški mladinci bodo okrepili tudi brigade iz obeh pobratenih občin Valjeva in Trbovelj, nekaj pa se jih bo udeležilo tudi republiške akcije v Bohinju.

Letos je tudi program lokalnih delovnih akcij obsežen. Tako načrtujejo dokončanje pogodbenih obveznosti pri izkopu jarka za telefonsko omrežje v krajevni skupnosti Javornik - Koroška Bela, uredili bodo gorske ceste po programu komunalne skupnosti, nadaljevali z urejevalnimi deli v Završnici, veliko akcij pa bodo samoiniciativno organizirali v posameznih sredinah - temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih, šolah. V sodelovanju s šolami in izobraževalno skupnostjo bodo izvedli tudi brigadirske dneve pred 1. aprilom - dnevom mladinskih delovnih akcij.

Letos najbolj zahtevna naloga bo vsekakor izpeljava enomesečne lokalne delovne akcije v Mojstrani, kjer bodo mladi v sodelovanju s krajevno skupnostjo urejali vaške poti in ceste.

SEMINAR ZA ČLANE KONFERENCE

V soboto, 23. februarja, so pripravili v Kranjski gori v sodelovanju z jeseniško delavsko univerzo seminar za člane konference mladih v vzgoji in izobraževanju na srednjih šolah. Mladi so kritično in obširno spregovorili o usmerjenem izobraževanju, uveljavljanju samoupravljanja na šolah, aktualnih vprašanjih pri predmetu samoupravljanja s temeli marksizma, mladinskih urah ter aktualnih nalogah zveze socialistične mladine na področju dejavnosti konference mladih v vzgoji in izobraževanju. O tem so govorili Zdenka Jošt, predsednica republiške konference mladih v vzgoji in izobraževanju, iz jeseniške občine pa Draga Zugwitz, Andrej Pikon in Radmila Tučen.

Ko so se pogovarjali o usmerjenem izobraževanju, so opozorili na poklicno usmerjenost, omejitve vpisa in služenje vojaškega roka ter predvsem na planiranje kadrov, ki je predpogoj uspešnega izvajanja tega izobraževanja.

V razpravi o predmetu samoupravljanja s temeli marksizma so imeli več pripomb na učbenik za ta predmet. Dijaki menijo, da je predmet še vedno preveč teoretičen, več

Seveda tudi brez problemov ne gre. Eden največjih je neurejeno financiranje tega dela, saj so doslej vse akcije slonele na pokroviteljstvu delovnih organizacij, ki pa so ob vedno težji gospodarski situaciji vse manj zainteresirane za to obliko pomoči. S samoupravnim sporazumom, za katerega so se izrekli tudi na zadnji seji predsedstva občinske konference socialistične zveze na Jesenicah, ko so razpravljali o mladinskem prostovoljnem delu, bo to vprašanje veliko bolj urejeno. Ob tem pa bodo morali mladi poskrbeti tudi za izbiro brigadirjev. Tu se bodo morale angažirati tako osnovne organizacije mladih kot tudi drugi dejavniki v temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih, šolah in društvih.

Vedno bolj se moramo zavedati, da mora sodelovanje na akcijah pomeniti brigadirju priznanje za njegovo aktivnost v mladinski in drugih organizacijah. Ob tem pa tudi enkratno možnost za družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje. Te akcije morajo postati kovačnica novih, revolucionarnih kadrov. Zato se bodo mladi morali

bi moralo biti pogovorov in referatov, ki bi jih pripravili dijaki. Prav pri tem predmetu bi morali povezovali teorijo s prakso. Dijaki so opozorili tudi na to, da se učitelji večkrat izogibajo oddelčnim konferencam in so menili, da je potrebno probleme reševati sproti, vendar ne na račun pouka. Tudi mladinske ure se ne bi smele spreminjati v razredniške ure. Mladinska organizacija mora poskrbeti za izvedbo teh ur, na katerih bi obravnavali aktualne probleme.

Ob tem velja dodati, da bodo mladi organizirali še tri seminarje za člane konference mladih v vzgoji in izobraževanju z osnovnih šol ter člane konferenc mladih iz krajevnih skupnosti in mladih delavcev. Rk

PROBLEMI MLADIH V TOZD DRUŽBENA PREHRANA

V torek, 26. februarja, je bil sestanek osnovne organizacije ZSMS TOZD Družbena prehrana. Sestanka se je udeležil tudi sekretar koordinacijskega sveta ZSMS Zvezne Tihomir Kostić.

Po uvodnem pozdravu je sekretar osnovne organizacije tov. Torkar

odreči kompromisnim odločitvam, ki so v preteklosti večkrat bolj škodovali kot koristile, ko so reševali vrzeli z delavci iz proizvodnje. Vedeti bi morali, da so slabi delavci, ki jih sicer na delu laže pogrešamo, običajno tudi slabi brigadirji, ne pa perspektivni kadri.

Večjo skrb bo treba posvetiti tudi vsaj pretežno slovenski sestavi evidentiranih brigadirjev, saj v zadnjih letih jeseniške brigade sestavljajo pretežno delavci in učenci iz drugih republik in pokrajin. To po eni strani povsem napačno osvetljuje dejanski interes mladih domačinov, po drugi strani pa kaže včasih tudi na kratkovidno kadrovsko politiko v posameznih sredinah. Prav tako se bodo morali mladi in odgovorni v delovnih kolektivih odločneje zavzeti za vključevanje študentov v brigade, predvsem tistih, ki prejema kadrovske stipendije. Na ta način bi tudi precej razbremenili združeno delo, saj predvsem v poletnih mesecih prihaja do velikih problemov zaradi dopustov in tedaj kvalificirane delavce res težko pogrešajo.

Letos bodo v občini posebno pozornost posvetili tudi usposabljanju vodstvenih in organizacijskih kadrov za brigade. Tako načrtujejo v tem mesecu poseben seminar, ki ga bodo izvedli v sodelovanju z republiško konferenco zveze socialistične mladine.

Prav tako bo potrebno letos nameniti več pozornosti organiziranju kulturnega, športnega in ostalega interesnega udejstvovanja brigadirjev na lokalnih delovnih akcijah. Pri tem bo nujna povezava z zvezo kulturnih organizacij in zvezo telesnokulturnih organizacij ter centrom za mladinske delovne akcije v občini za oblikovanje ustreznih programov.

Letos naj bi za vse te aktivnosti porabili 246.000 din, od tega 15.000 dinarjev za izobraževanje vodstvenih brigad. Ta sredstva naj bi dobili posebej, ko bodo podpisniki samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje mladinskega prostovoljnega dela v občini v letošnjem letu nakazali sredstva. Rk

predlagal v razpravo pregled dosežanj dela in izvolitev novega sekretarja.

Dosežanje delo mladih v TOZD ni bilo najbolje ocenjeno, saj jih pestijo mnogi problemi. Mladi se premalo vključujejo v delo svoje organizacije, so zelo neaktivni, ne vključujejo se v politične akcije, sestankov se udeležijo le nekaj članov organizacije. Najbolj pa jih tare problem bolezenske odsotnosti.

Sekretar KS ZSMS Tihomir Kostić je dal nekaj pobud, kako naj bi rešili svoje probleme. V bodoče naj bi se bolj zavzemali za aktivno vključevanje mladih v delo in v vse politične akcije. Izbrali naj bi primeren način informiranja v obliki oglašnih desk, vabil, ustnih sporočil in podobno. Mladi morajo svojo pripravljenost delovanja v ZSMS pokazati tudi z udeležbo na sestankih.

Za novega sekretarja so izvolili Alenko Terlikar, referent za kulturo je Lidija Sedžek, referent za informiranje pa začasno Alenka Terlikar.

Razpravljali so tudi o mladinskih delovnih akcijah, ki jih pripravlja občinska konferenca ZSMS. Izbrali naj bi namreč kandidata oz. kandidatko za udeležbo na MDA ker pa je večina mladih mater, je to težko izvesti. Simona Mastnak

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje... 36

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Rdečica pri človeku je večinoma lahko vnetje kože, ki se ponavadi začne na prstu ali na roki po poškodbi pri dotiku z rdečico obolenim prašičem. Bolezen se razvije 1-4 dni po vdoru klic v organizem; prst ali roka zateče, na mestu infekcije pa se razvije majhna rdeča, ostro omejena in nekoliko zvišana lisa, ki se razširi v okolico, medtem ko njena sredina postane blede. V okolici se lahko razvijejo druge samostojne lise, ki se med seboj združujejo. Sklepi na prstih postanejo trdi. Včasih se vnamejo mezovalne in področje bezgavk pod komolcem in pod pazduho. Vneto področje kože se nikoli ne zagnoji.

Pri človeku se včasih lahko razvije splošna, sklepna in srčna oblika rdečice, ki je zelo nevarna, ker pusti posledice na sklepih in srcu.

Zaradi nevarnosti, ki smo jim izpostavljeni zaradi okužbe z rdečico, moramo skrajno previdno ravnavati pri zasilnem zakolu prašičev, zbolelih za to boleznijo. Po končanem delu si moramo dobro umiti in razkužiti roke. Posebej natančno moramo razkužiti rane, če smo se pri delu opraskali ali urezali. V tem primeru moramo tudi k zdravniku.

24. ŠUMEČI PRISAD - ŠUŠTAVEC

Šumeči prisad je nagla kužna bolezen prežvekovalcev, ki se ne prenaša z dotikom. Značilna je po šumečih oteklinah v debelih mišicah. Bolezen je omejena na določena področja, kjer se pojavlja množično. Razširjena je po vsem svetu, večinoma v goratih krajih, pa tudi v močvirnih predelih, podobno kakor vranični prisad. Živali v hlevski reji zbolijo redko in le tedaj, če dobijo krmo z okuženih področij.

Na paši zbolijo predvsem v toplih poletnih mesecih, v hlevih pa lahko ob vsakem času.

Pri nas se pojavlja na številnih območjih, vendar ne pomeni posebnega problema za govedorejo in ovčerejo.

Povzročja jo mikroorganizem, ravna, ne obeh koncih zaobljena in živahno gibljiva paličica, ki živi samo v brezračnih okoliščinah (anaerobno). V svoji notranjosti naredi sporo (tros), ki je zelo odporna; v zemlji v naravnih razmerah lahko ostane živa več kot 20 let.

Govedo se navadno okuži pri krmljenju ali napajanju z vodo, ki vsebuje spore. Iz prebavil vdoro bacili v poškodovane mišice, kjer so primerne brezračne razmere za njihov razvoj. Ovce se večinoma okužijo skozi poškodbe na koži, v podkožju in mišicah (porodi, ugrizi, kastracije, striženje, itd.).

Praviloma obolijo mlada goveda v starosti do 3 let, starejše živali ne, ker so v mladosti prebolele blago obliko bolezni in postale odporne. Odporne krave dajo odpornost tudi svojim teletom. Starejša goveda zbolijo, če pridejo iz kraja, kjer ni bilo šumečega prisada.

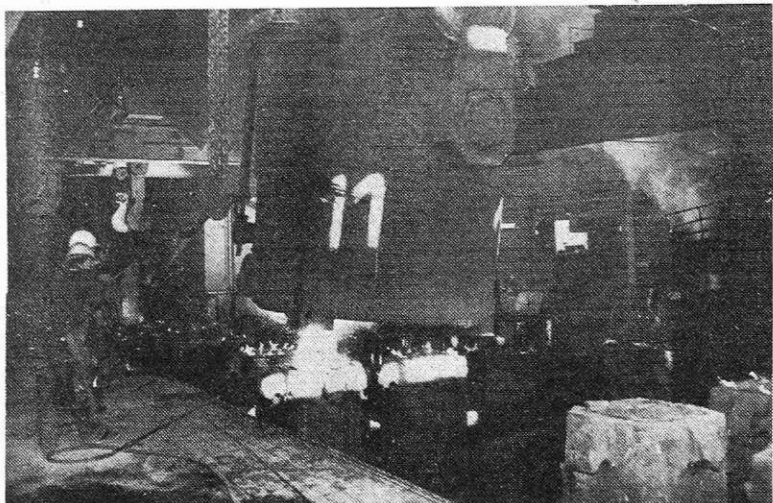
Znamenja in potek: Od okužbe do prvih znamenj bolezni ponavadi preteče 1 do 3 dni. Prvo bolezensko znamenje je šepanje, temu pa sledita splošno slabo počutje in visoka telesna temperatura, ki se v nekaj urah dvigne na 41 do 43 stopinj C. Kmalu zatem lahko ugotovimo oteklino, posebno v debelih mišicah. Na spodnjih polovicah okončin oteklina praviloma ni. Oteklina so ostro omejene ali razsežne, v začetku tople in boleče, pozneje hladne in neobčutljive. Koža nad oteklino se osuši in je temno ali črno obarvana. Pri otipavanju je slišati prasketanje, pri trkanju pa doneči zvok. Če oteklino zarežemo, se iz njih izceja umazano rdeča penasta tekočina, ki diši po žaltavem. Področje bezgavke so zelo zatečene. Dihanje je naporno, srčni utripi pa pospešeni in slabotni. Nazadnje pade temperatura na 37 do 35 stopinj C in žival pogine v 24 do 60 urah po začetku bolezenskih znamenj. Pri starejših živalih bolezen poteka v milejši obliki in večina živali ozdravi.

Šumeči prisad lahko zamenjamo s parašustavcem, ker v obeh primerih oteklina šumijo. Razsežno oteklino zaradi drugih vzrokov razlikujemo od šumečega prisada po tem, da se počasneje razvija, oteklina pa na pritisk ne da nobenega šuma.

Zdravljenje. Bolnim živalim damo čimprej serum proti šumečemu prisadu in parašustavcu, antibiotike, oteklino pa na več mestih globoko zarežemo in izpiramo z raztopino peroksida ali permangana.

Tam, kjer se šumeči prisad neprenehoma pojavlja, cepimo govedo proti šustavcu in parašustavcu praviloma pred odhodom na pašo.

Za ljudi so nevarne te klice in drugi anaerobni mikro-organizmi, ki vdoro v organizem skozi rane in povzročajo s plinom napihnjene oteklino, ki jih imenujemo plinske oteklino ali flegmone. Znanе so tudi pod drugim imenom, n.pr. plinska gangrena. (se nadaljuje)

Vlivanje jekla (IK)

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

ŽELEZARSKA INDUSTRIJA SOVJETSKE ZVEZE VČERAJ, DANES IN JUTRI

Pričetek železarske industrije je bil v Sovjetski zvezi zelo skromen. Leta 1920 so izdelali samo 150.000 ton surovega jekla. Po tem letu, z izjemo obdobja med drugo svetovno vojno, ko se je znižala za 30 %, je proizvodnja sovjetskih železarn stalno in hitro naraščala. Leta 1971 je postala Sovjetska zveza s 120,6 milij. ton izdelanega surovega jekla prva na svetu in je s tem prehitela ZDA. V naslednjih letih je do danes, z izjemo leta 1973, ko so jo spet prehiteli ZDA, ostala na prvem mestu. V letu 1979 je predstavljala količina izdelanega surovega jekla v sovjetskih železarnah 20,1 % svetovne količine, medtem ko je bila v obdobju carske Rusije ta količina samo 5,3 %.

Vzporedno s hitro rastjo proizvodnje celotne sovjetske industrije so ustrezno naraščale tudi potrebe po železarskih proizvodih. Zato načrtujejo tudi v bodoče gradnjo novih in razširitev obstoječih železarskih proizvodnih zmogljivosti. Še več pozornosti bodo namenili dvigu produktivnosti. To bodo skušali doseči z uporabo najodobnejše tehnologije in kvalitetnejših proizvodov, uporabo elektronskih računalnikov in s povečanjem strokovnega znanja zaposlenih delavcev ter strokovnjakov.

Povečanje proizvodnih zmogljivosti železarn omogoča izboljšanje njihove ekonomičnosti. Leta 1960 so predstavljale železarne z letno zmogljivostjo 3 milij. valjanih proizvodov samo 14 % celotne sovjetske proizvodnje. Leta 1965 je ta količina narasla na 48 % in leta 1975 že na 73 %. Med leti 1966 in 1975 je povprečna proizvodnja vsake železarne narasla za 80 %.

Hitro povečanje koncentracije proizvodnje v posameznih železarnah je omogočila uporaba sodobne tehnologije. Po letu 1974 so v Sovjetski zvezi gradili nove plavže s koristno prostornino med 3000 in 5000 kub. m. kisikove konvertorje s težo šarže od 300 do 350 ton in valjarne širokih toplo valjanih trakov z letno proizvodno zmogljivostjo 6 milij. ton.

Takšen trend bodo v Sovjetski zvezi nadaljevali tudi v bodoče. Načrtujejo gradnjo nove, velike kisikove jeklarne v železarni Čerepovec, povečanje proizvodnih zmogljivosti v železarnah Krivoj Rog, Novolipeck in v zahodno-sibirski železarni. Za železarno Krivoj Rog predvidevajo, da bo v bližnji prihodnosti dosegla letno količino izdelanega surovega jekla 22 milij. ton. Dodatno predvidevajo tudi povečanje že obstoječih proizvodnih zmogljivosti. V obdobju od 1971 do 1975 so s takšnimi ukrepi povečali proizvodnjo surovega jekla za 70 % in valjanih proizvodov za 40 %.

Veliko pozornost posvečajo tudi ostalim sodobnim tehnološkim postopkom. To velja za ponovično metalurgijo, uporabo sintetičnih žlinder, elektro žlindrin postopek in kontinuirno vli-vanje.

Sovjetske železarne povečujejo tudi proizvodnjo kvalitetnejših vrst jekel, kar ima velik vpliv tudi na doseganje boljših ekonomskih rezultatov. V letu 1975 so z uporabo kvalitetnejših vrst jekel znižali njihovo porabo v primerjavi z letom 1970 za

2 milij. ton. Za letošnje leto predvidevajo povečanje te količine od 5 do 6 milij. ton.

Ta cilj bodo sovjetske železarne lahko dosegle s povečanjem proizvodnje visoko kvalitetnih finalnih proizvodov, kot so hladno valjana jekla nerjavnih, dinamo in trafa kvalitet ter podobno. Vedno večje količine kontinuirno odlitih jekel bodo pripomogle k povečanju izplena in znižanju porabe energije.

V Sovjetski zvezi posvečajo veliko pozornost uporabi sodobne železarske tehnologije in proizvodne tehnike. Vendar so sovjetski strokovnjaki mnenja, da samo to ne bo pripomoglo k bistvenim spremembam v železarski industriji. Treba bo razvijati tudi nove tehnološke postopke.

Zato je danes v teku vrsta raziskav, katerih namen je razvijanje novih železarskih postopkov. Med te spadajo: kontinuirna izdelava surovega jekla brez uporabe koksa, kombinacija kontinuirnega vli-vanja z valjanjem, rafinacijsko pretaljevanje, ogrevanje s plazmo, jedrska izdelava surovega jekla in še nekatere druge.

Pri vodenju železarskih procesov uporabljajo tudi sovjetske železarne v vedno večji meri elektronske računalnike. V sredini leta 1977 je obratovalo 84 računalniških centrov in 29 avtomatskih kontrolnih sistemov s skupno 170 elektronskimi računalniki. Nadaljnji razvoj avtomatskega vodenja in kontrole je ena izmed najvažnejših nalog v železarnah Sovjetske zveze.

Končno je treba omeniti še veliko pozornost, ki jo namenja vzgoji in strokovnemu izpopolnjevanju v železarnah zaposlenim delavcem. Poleg visokih šol imajo tudi 104 poklicne šole, ki izsolajo letno 28.500 železarskih delavcev. Po letu 1980 načrtujejo povečanje števila teh šol za nadaljnjih 30 %.

TOZD Jeklovlek

ZBORI DELAVCEV

V dneh od 23. do 25. februarja so delavci v TOZD Jeklovlek obravnavali poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1979 in predlog o povečanju participacije k stroškom zdravstvenega varstva.

Vodja TOZD Berti Brun je obrazložil poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1979. Iz poslovnega poročila je bilo razvidno, da je bilo preteklo leto uspešno, ker je bila planirana proizvodnja količinsko in vrednostno dosežena oziroma celo presežena. Pomembni rezultati so bili doseženi pri zniževanju stroškov zaradi boljšega izplena in druge specifične porabe. Vzrok, da ni bila dosežena še večja proizvodnja, je bil v preskrbi z vložkom, zlasti po ukinitvi valjarne profilov. Manj uspešna pa je bila TOZD glede tehnološke discipline in kvaliteten reklamacij. Visoka je bila tudi bolezenska odsotnost in številni nezgodi pri delu.

Vodja je opozoril na pomembnost nekaterih dejavnikov, ki sestavljajo akcijski program in stabilizacijske ukrepe. Predvsem je poudaril naslednje:

- učinkovitejšo gospodarjenje in dosledno uresničevanje programa varčevanja,
- dvig produktivnosti in dohodka, od česar je odvisna rast osebnega dohodka,
- doseganje planiranega izplena in specifične porabe energije,
- doseganje planirane proizvodnje, prodaje in izvoza.

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta Anton Dežman je sklical v četrtek, 28. februarja, deseto redno sejo, na kateri so najprej pregledali izvrševanje sklepov prejšnje seje in ugotovili, da so izvršeni, nekaj pa jih je še v reševanju.

Računovodja tov. Kučina in vodja TOZD sta delegatom obrazložila poslovno poročilo in kazalce uspešnosti v minulem letu, delavski svet pa je v zvezi s tem potrdil sklepe in stališča, ki so jih sprejeli delavci.

V nadaljevanju so sprejeli sklep o rebalansu plana reprezentance, ker je od planirane vrednosti 10.000 din za leto 1979 izvršitev 25.890 din, od tega je 22.703 din za 30-letni jubilej TOZD Jeklovlek.

Obravnavali so poročilo 9. seje odbora za gospodarstvo in poročilo 8. seje odbora za delovna razmerja, ki sta bila brez pripomb sprejeta.

Obravnavali so tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in ga sprejeli.

Sprejeli so ugotovitelni sklep delavcev, s katerim so zavrnili predlog o povečanju participacije k stroškom zdravstvenega varstva.

Delegati so soglasni s predlaganim razpisom referendumu za spremembe in dopolnitve VIII. ter X. glave samoupravnega sporazuma o združevanju temeljnih organizacij v delovno organizacijo, ki bo 31. marca.

Na seji so obravnavali predlog za razpis volitev osmih delegatov v DS SOZD Slovenske železarnice, enega delegata v odbor samoupravne delavske kontrole SOZD SŽ in osmih delegatov v zbor Interne banke SOZD SŽ.

Delavski svet je obravnaval in sprejel rebalans plana TOZD in Železarnice za leto 1980 skladno z zvezo in republiško resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana SFRJ in SRS.

4. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Jeklovlek je imel 26. februarja svojo četrto sejo, ki jo je vodil predsednik Marjan Stojan.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so sklepi prejšnje seje izvršeni, dopolnili pa so sklep, da se poleg pregleda nadzor za pisarniške delavce, vodi evidenca tudi za delavce v neposredni proizvodnji.

Računovodja je članke odbora seznanila s finančnim poročilom in zaključnim računom za leto 1979, ki so ga delegati v smislu stabilizacijskih ukrepov sprejeli.

Odbor je bil seznanjen tudi z inventuro, ki je po mnenju inventurne komisije potekala v redu. Na znanje so vzeli spremembo elaborata o inventuri, ki je nastala pri nedovršeni proizvodnji.

Odbor je bil mnenja, da se stroški za jubileje in proslave ne morejo knjižiti na stroške reprezentance, ampak naj ostanejo na stroških ostalih storitev, kot je bilo prvotno knjiženo. V zvezi s tem naj se vodja informira za pravilno tolmačenje zakona.

- izboljšanje delovne discipline in znižanje bolezenske odsotnosti.
- Delavci so kritično obravnavali vprašanje vložka tako glede količine kot kvalitete in ugotovili, da je v ospredju slaba kvaliteta in ozko grlo pri čiščenju.
- Delavci so na svojih sestankih obravnavali tudi predlog o povečanju participacije k stroškom zdravstvenega varstva.

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V TOZD Jeklovlek je bila 26. februarja deveta seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Stane Rev. Poleg pregleda izvrševanja sklepov je odbor obravnaval še poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1979 ter kadrovske zadeve.

Pri pregledu sklepov so delegati ugotovili, da so sklepi izvršeni. Vodja TOZD je delegate seznanil s poslovnim poročilom in zaključnim računom za leto 1979, ki ga je odbor sprejel z naslednjimi pripombami:

- kvaliteti dela nameniti več pozornosti in odgovornosti,
- doseči optimalne rezultate glede varčevanja in gospodarjenja,
- zmanjšati bolezensko odsotnost,
- izboljšati kvalifikacijsko strukturo delavcev,
- izpolnjevati plan proizvodnje količinsko in vrednostno,
- izboljšati tehnološko in delovno disciplino.

Obravnavali so tudi predlog, da se sestanki prenesejo na prosti čas in sprejeli mnenje, naj o tem predhodno razpravljajo družbenopolitične organizacije.

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Jeklovlek Anton Klemenc je v sredo, 27. februarja, sklical 8. redno sejo in poleg pregledov sklepov v obravnavo predlagal poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1979 in tekoče zadeve.

Pri pregledu sklepov je odbor ugotovil, da so izvršeni. V nadaljevanju je obravnaval in sprejel poslovno poročilo ter zaključni račun za leto 1979, rebalans plana TOZD in delovne organizacije Železarnice, skladno z zvezo in republiško resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana v letu 1980.

Sprejeli so nekatere dopolnitve gospodarskega načrta za leto 1980, ki so naravnane na doseganje večje ekonomske stabilnosti in učinkovitejšega gospodarjenja. Ob tem so ugotovili, da celotni prihodek in njegova delitev nista ustrezna in stimulaturna za ekonomske in dohodkovne odnose med TOZD in delovnimi skupnostmi.

TOZD Elektrode

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 27. februarja 10. redno sejo pod predsedstvom Janeza Kosmača. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da je za izvršitev sklepov potreben daljši čas. Za sklep o problematiki nagrajevanja žičarjev pa službe pripravljajo analitično primerjavo.

Obravnavali so zaključni račun TOZD za leto 1979 in ga potrdili. V razpravi so ugotovili, da je bilo poslovanje v letu 1979 slabše kot v letu 1978. Glavni vzroki za slabši finančni rezultat so: nižja proizvodnja od načrtovane, zvišanje cen surovin za 40% glede na leto 1978, slabši izplen ter zvišanje stroškov pri embalaži in energiji. Na nedoseganje planirane proizvodnje je vplivalo več faktorjev, predvsem pa skokovit prehod v tanjše dimenzije in težave z dobavo žice glede količine in asortimenta. Zaradi pomanjkanja vložka so morali večkrat uporabljati manj kvalitetno žico, kar pa je zniževalo proizvodnjo in poslabšalo izplen. Zaradi skokovitega porasta stroškov surovin in zaradi zamrzitve prodajnih cen za elektrode se je znižala akumulacija iz 25,1 na 2,5%.

V letu 1980 bodo potrebni maksimalni napori za umiritev cen surovin, dosledno bodo morali upoštevati program varčevanja in izdelovati večvredne izdelke.

Potrdili so samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in pooblastili Janeza Kosmača za podpisnika tega sporazuma.

Razpravljali so o predlogu povečanja participacije za zdravstvene storitve. Ugotovili so, da so predlog obravnavale vse samoupravne delovne skupine v TOZD. Delavci negodujejo, ker so že v predlogu postavljeni pred dejstvo, da se bodo poslabšale zdravstvene storitve ali pa povečala prispevna stopnja, če ne bodo soglasni s predlogom parti-

nju participacije k stroškom zdravstvenega varstva, ki je pripravljen skladno z resolucijo in z internimi stabilizacijskimi ukrepi. Na sestankih so sprejeli naslednja stališča:

- soglasni so z zvezo in republiško resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana v letu 1980;
- potrdili so poslovno poročilo in zaključni račun za leto 1979;
- v okviru sprejetih stabilizacijskih ukrepov je potrebno sprejeti akcijski program, da bi v naslednjih mesecih v tehnološki in dohodkovni povezanosti odpravili ozka grla in izboljšali kvaliteto dela;
- predlog povečanja participacije k stroškom zdravstvenega varstva so zavrnili, ker menijo, da so zdravstvene storitve predrage.

E.

— zagotoviti ustrezno količino in kvaliteto vložka.

Odbor je nadalje obravnaval kadrovske zadeve in pripravljao kandidatih, ki so se prijavili na interni razpis za nove delovne naloge in opravila. Odbor je sklenil, da se prijavljene kandidate razporedi na razpisane delovne naloge in opravila.

Odbor je obravnaval in odobril izredno plačano odsotnost z dela: Francu Razingerju, Stanetu Pagonu, Hasanu Hasanbegoviću in Marjanu Bizjaku za športno dejavnost. Odbor je vzel na znanje pregled koriščenja študijskega dopusta v letu 1979 in sprejel sklep, da se delavcem, ki so študijski dopust prekoračili, ustrezno zmanjša redni letni dopust v letu 1980.

Odbor je sklenil, da kadrovska služba z oddelkom za zdravstveno varstvo pripravi analizo bolezenske odsotnosti nekaterih problematičnih delavcev in da naj se objavi začetek strokovnega tečaja za nove delavce in za tiste, ki so izostali v lanskem letu.

E.

TOZD Valjarna debele pločevine

8. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Ivan Žvan je v četrtek, 28. februarja, sklical osmo redno sejo DS TOZD Valjarna debele pločevine. Uvodoma so bili delegati seznanjeni z izvrševanjem sklepov, ki so bili v glavnem izvršeni, razen sklepov, ki so dolgoročnega značaja in sklepa, ki zahtevajo nastavitve še enega delavca za opravljanje del in opravil zarisovalec pločevine OTOP. Ta sklep ostane do nadaljnjega odprt zaradi pomanjkanja delavcev.

Delegati delavskega sveta so bili seznanjeni z dopisom oddelka za družbeni standard, v katerem je bil pojasnjen način reševanja stanovaljskega vprašanja Mirzeta Huskiča. V zvezi s tem so zadožili predsednika osnovne organizacije sindikata in delavskega sveta, da seznaita imenovanega z odločitvijo delavskega sveta.

Obravnavali so poslovno poročilo za leto 1979, ga sprejeli in sklenili, da je treba še poglobljati dohodkovne odnose z delovnimi skupnostmi, ker je njihova dohodkovna soodvisnost od proizvodnih TOZD sedaj premajhna.

Obravnavali so rebalans plana in ga sprejeli skupaj s predloženimi sklepi.

V zvezi s predlogom centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje, da bi sestanke prenesli na prosti čas, so sklenili, da bodo v TOZD Valjarna debele pločevine o tem razpravljale družbenopolitične organizacije.

Sprejeli so program varčevanja in se strinjali s sklepom, da morajo vodje izmen in žerjavovodje paziti, da bodo po končanem delu na koncu tedna ugasnjenе vse luči, razen tistih, ki so zaradi varnosti nujno potrebne.

Brez pripomb so v predloženi obliki sprejeli samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije, soglasno pa so zavrnili predlog povečanja participacije k stroškom zdravstvenega varstva.

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V torek, 26. februarja, je predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna debele pločevine Rudi Noč sklical 8. sejo. Po pregledu sklepov so ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

Na predlog vodje proge so sprejeli sklep, da je treba novosprejetе delavce razporejati na začetna dela in opravila v adjustaži, na zahtevnejša dela in opravila pa je treba kadrovati izkušene delavce.

Na znanje so vzeli poročilo o odsotnosti delavcev v mesecu januarju, ki je znašala 775 dni ali 17,28%, od tega redni dopusti 7,5% in bolezenska odsotnost 7,45%.

Zaradi hudega pomanjkanja delavcev so zahtevali od kadrovske službe, naj po možnosti v najkrajšem času priskrbi vsaj enega novega delavca.

Potrdili so sprejem in razporeditev štirih novosprejetih delavcev in

Za 31. marec so razpisali referendum za sprejem sprememb in dopolnitev 8. in 10. poglavja samoupravnega sporazuma o združitvi, da bo mogoče TOZD Hladna valjarna Bela povezati v prihodkovno verigo z ostalimi TOZD.

Strinjali so se s predlogom kandidatov za delegate za DS SOZD SŽ, za SDK SOZD in za zbor interne banke SOZD SŽ, ki ga je predložil izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarnice.

Sprejeli so sklep, naj družbenopolitične organizacije TOZD Valjarna debele pločevine pravočasno pripravijo predlog za delegata v DS TOZD, ki bo nadomestil delegata Slavka Sprinčnika. Predlog morajo obravnavati tudi samoupravne delovne skupine.

Delegati DS niso imeli pripomb na predlog za likvidacijo osnovnih sredstev, ki so popolnoma dotrajana, neuporabna ali uničena.

Na vprašanje delegata delavskega sveta, ali bo res ukinjena inštalacijska delavnica na Javorniku, je DS TOZD Valjarna debele pločevine postavil vodstvu TOZD Remontne delavnice vprašanje, ali je res in kdaj bo to?

Ce bo prišlo do ukinitve, DS TOZD Valjarna debele pločevine zahteva od vodstva TOZD Remontne delavnice pisno zagotovilo, da bodo popravila tudi po tem izvršena hitro in kvalitetno, ker je v nasprotnem primeru proti ukinitvi inštalacijske delavnice na Javorniku.

IS

razporedili na druga dela in opravila enajst delavcev.

Na predlog invalidske komisije so razporedili Marjana Jalena na dela in opravila drugega skladiščnika rezervnih delov s tem, da mora opraviti tečaj za skladiščnika.

Ugodno so rešili prošnjo Lovra Jurca za prekinitve delovnega razmerja, ki mu preneha v rednem odpovednem roku. Prošnjo Milene Đurić za prenehanje na druga dela in opravila so ugodili s tem, da bo premeščena na ta dela in opravila, ko bodo prosta, pred tem pa mora opraviti še tečaj za plamenskega rezalca.

Prošnjo Franca Jenduka, da bi opravljal dela in opravila žarilca na tri izmene, niso mogli ugoditi zaradi pomanjkanja delavcev.

Potrdili so plan rednih dopustov in plan izobraževanja za leto 1980.

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 27. februarja, je bila 9. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna debele pločevine pod predsedstvom Milana Šulca. Pri pregledu izvrševanja sklepov so ugotovili, da so bili v glavnem izvršeni, neizvršeni pa so dolgoročnega značaja.

Obravnavali so poslovno poročilo TOZD za leto 1979 in ga posredovali delavskemu svetu v obravnavo in sprejem z ugotovitvijo, da je TOZD v letu 1979 dosegla slabši poslovni rezultat kot leto poprej. Vzroka sta predvsem v težavah pri prehodu kurjenja peči z mazuta na zemeljski plin, kar je povzročilo nižjo proizvodnjo ter povišanje stroškov.

Da bi se stanje v letu 1980 izboljšalo, so predlagali delavskemu svetu, da sprejme stabilizacijske ukrepe, ki so jih predhodno obravnavali in sprejeli skupaj z rebalansom plana za leto 1980. Od vseh delavcev so zahtevali dosledno izvajanje teh ukrepov in izboljšanje tehnološke in delovne discipline.

TOZD Strojne delavnice

SKUPNA SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO IN ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

V TOZD Strojne delavnice sta se 27. februarja sestala na skupni seji odbor za gospodarstvo ter odbor samoupravne delavske kontrole temeljne organizacije. Potrdila sta varčevalni program v železarni Jesenice, predlog rebalansa plana za leto 1980 in predlog sklepov o po-

slovnem poročilu TOZD za leto 1979 ter predlagala delavskemu svetu temeljne organizacije v potrditev ustrezne sklepe oziroma ugotovitve.

Potrdila sta tudi predlog spremembe namembnosti in združitve investicijskih sredstev konta 403-812-01 in kontu 403-812-04. Sredstva v skupni višini 412.700 din se bodo uporabljala za rekonstrukcijo peskarskega stroja »Pangborn«.

Prav tako sta podprla tudi predlog družbenopolitičnih organizacij v temeljni organizaciji, da se podelijo nagrade za vestno in dolgoletno delo v kolektivu. Delavskemu svetu TOZD predlagata, da prouči možnost podelitve enkratne nagrade v višini 800 dinarjev petnajstim so-delavkam.

B. L.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz sedemnajstih temeljnih organizacij ter iz treh delovnih skupnosti prejeli kar 163 zapisnikov s sestankov SDS. Skupine so razpravljale predvsem o zaključnem računu za leto 1979, pogostejše pa so bile razprave tudi o varčevalnih oziroma stabilizacijskih ukrepih, o rebalansu plana za leto 1980 ter o plačevanju participacije zdravstvenih storitev. Tudi razprava o elementih za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice za naslednje srednjeročno razdobje ter o osnutku samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe se ni povsem zaključila. Skupine so precej razpravljale tudi o ožji obratni problematiki, bodisi v okviru razprav o zaključnem računu ali o stabilizacijskih ukrepih ter o rebalansu plana, bodisi pod razno.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS aglomeracija 1 in 2 ter plavž 1, 2, 3 in 4. Skupine so obravnavale zaključni račun, stabilizacijske ukrepe ter predlog restriktivskih ukrepov na področju zdravstvenega varstva (participacije). Na sestanku SDS aglomeracija 1 so žerjavovodje predlagali, da bi za mazanje odprtih zobčnikov kazalo uporabljati kuhani viskiloti namesto dražje masti viskilot. Skupina razen tega predlaga, da bi posvetili ustrezno pozornost menjavi izrabljenih ter nevrtečih valjčnic, s čimer bi lahko močno podaljšali življenjsko dobo gumijevih trakov. Po mnenju SDS aglomeracija 2 bi bilo potrebno več skrbni nameniti preventivnemu vzdrževanju in tako prispevati k precejšnjemu zmanjšanju škode na napravah in transportnih trakovih. Tudi ta skupina je ena izmed številnih, ki v zvezi s participacijo posebej opozarja na klavno stanje zobozdravstvenega varstva, saj je na vrsto pri zobozdravniku treba čakati tudi po dve leti. Razen tega opozarja, da je treba čim prej nabaviti za garderobo v aglomeraciji ustrezna umivalna korita ter pipe.

V TOZD JEKLARNA so SDS vodstvo TOZD, SM peči 3 in 4, livna jama 2 ter staro železo 3 in 4 obravnavale sporazum o skupnih merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, SDS predelava topilniških odpadkov pa poleg tega tudi zaključni račun ter program varčevalnih ukrepov in proizvodno problematiko TOZD Jeklarna. Pod razno ta skupina ugotavlja, da slabo in nestrokovno vzdrževanje strojev in naprav povzroča težave v oddelku. Program varčevanja je obravnavala tudi SDS livna jama 2, ki vprašuje, zakaj se opeko za droge v paletah ne pokriva enako kot ponvičarsko. V slabem vremenu jo namreč dovajajo mokro ali pa zmazano.

SDS jeklolarne 1 (TOZD LIVARNA) je obravnavala stabilizacijske ukrepe, pogledala pa je tudi, kako se izvajajo sklepi z zadnjega sestanka SDS. SDS ugotavlja, da vprašanje odprave naprave, ki je dolgoročnejšega značaja, še ni rešeno, prav tako pa tudi ne vprašanje benefikacije nekaterih delovnih mest. Skupina nadalje ugotavlja, da bodo morali v polletnih mesecih nadoknaditi sedanji zaostanek za planskimi obvezami. Opozarja tudi, da je nujno treba poskrbeti za pranje delovnih oblik ter vprašuje, zakaj izdelovalec ključik nima benefikacije. Razen tega zahteva, da naj se takoj pripravi cena izdelka na CO postopek oziroma, da naj se ugotovi, koliko je takšen postopek cenejši od dela z naravnimi peski.

Iz TOZD BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike vseh štirinajstih SDS. Skupine so obravnavale poročilo o poslovanju v lanskem letu, kazalce uspešnosti poslovanja ter program varčevalnih ukrepov. SDS vodstvo TOZD je sklenilo, da se ure za manjkajoče za uslužbenca ne pišejo, nadure pa se lahko priznavajo le v izjemnih primerih, za delo, ki pa mora biti opravljeno na delovnem mestu. Uslužbenec naj bi v izjemnih primerih dobil nagrado, vendar pa mora le-to potrditi odbor za gospodarstvo TOZD. SDS bluming 1 je imela pripombe na uvedbo inštruktorjev za nove delavce. Meni namreč, da bi bilo bolje nastavitvijo kakšnega dobrega signerja ali tehtalca, da bi delo tako v času dopustov nemoteno potekalo, kot pa nastavitvi inštruktorja za tistih nekaj ljudi, ki jih na leto dobijo. SDS bluming 2 v zvezi z varčevalnim programom meni, da bi morali enkrat mesečno preverjati, če se dela po zastavljenih ukrepih. Tudi ta skupina predlaga, da naj bi namesto nastavitve inštruktorja raje popolnili delovna mesta po posameznih dneh. SDS bluming 4 v zvezi s predlaganim programom varčevanja opozarja še na nekatere notranje rezerve. Tako meni, da bi moral, biti program potisne peči tako vsklajen s programom glavne peči, da bi obe dve delali kontinuirano, ne pa, da potisna peč miruje ter troši gorivo brez učinka. Izrečene so bile tudi pripombe, glede novomontiranih peči vročih navijalcev, da povzročajo velik hrup ter da ni pravega ogrevanja. Predlagala je tudi, da bi z uvedbo ur ukiniti stalne propustnice, kajti te marsikdo izkorišča, oziroma da bi vodja TOZD propustnice sproti izstavljal. SDS adjustaža štekel 2 v zvezi z inštruktorji meni, če bi jih že uvedli, da naj bi za opravila kadrovali starejše delavce, ki že dalj časa bolujejo. SDS adjustaža bluming 1 se je dokaj podrobno seznanila z vzroki za povišanje stroškov in nedoseganje plana (preveliki zastoj na valjaskih ogroditih in globinskih pečeh, slaba kvaliteta jekla, zlasti slabov kvalitete EKC, ki so jih morali vrniti v jeklarno 4500 ton, slaba dobava tujega vložka in kontivlitih gredic, slabši izplen ipd.). Ugotavlja pa je tudi, da je adjustaža bluminga dobro delala, kajti plan so presegli za 7530 ton. pregledali in adjustirali pa so poleg tega tudi 16.000 ton gredic iz kontiliva, 529 ton gredic iz Raven ter 6670 ton iz Siska. SDS pod razno opozarja, da bi bilo potrebno izboljšati vzdrževanje brusilnih strojev in žerjavov. Dogovorili so se, da bodo začeli z rednim čiščenjem žerjavov. Vsak mesec bo ena dnina očistila vse žerjave. SDS adjustaža bluming 2 med drugim opozarja, da bi lahko prihranili precej energijskih medijev, če bi iz martinarne dobivali boljši vložek, oziroma če jim ne bi bilo s flemanjem treba reševati martinarskih napak (ki niso majhne, pa tudi malo jih ni) ter da je čas zastojev treba izkoristiti za čiščenje in vzdrževanje strojnih naprav. Tudi SDS adjustaža bluming 3 in 4 sta menili, da se da pri marsikateri vrsti stroškov še marsikaj prihraniti.

O poslovanju v minulem letu ter o programih varčevanja je bilo govora tudi na sestankih SDS vodstvo TOZD VALJARNA ŽICE, ter valjarna žice 1 in 4. SDS valjarna žice 1 v zvezi z varčevanjem med drugim predlaga, da naj bi, če je možno, službe izdelale načrt najbolj gospodarnega obratovanja Custodis peči za ogrevanje vložka. Obratovodstvo naj bi izdelalo načrt varčevanja z električno energijo oziroma določilo kriterije, ob kakšnih časovnih zastojih se izklaplja posamezne sklope prog oziroma motorje. V zvezi s porabo mazil je bilo rečeno, da bi morali pravočasno zatesniti dele, kjer izteka olje.

Tudi v TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE je o poslovanju v minulem letu ter o stabilizacijskih ukrepih razpravljalo vseh osem SDS. SDS vodstvo TOZD med drugim omenja, da bi k izboljšanju izplena lahko veliko pripomogla tudi priprava dela ter dobavitelj vložka s tem, da ne odstopa prekomerno od naročenih tež pri slabih. Rečeno je bilo tudi, da bi morale biti skupne službe (nabava, prodaja, OTK itd.) pri dohodku v večji meri odvisne od rezultatov in ustvarjenega dohodka v proizvodnih TOZD. Na sestanku SDS adjustaža 2400-1 je bilo v zvezi s poslovanjem postavljeno vprašanje, zakaj so vzdrževanje in skupne službe v indeksu v plusu, proizvodni obrati pa v minusu. SDS adjustaža 2400-2 je med drugim opozorila na potrebo po boljšem sodelovanju med progo in adjustažo.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prav tako prejeli zapisnike vseh štirinajstih SDS. Vse skupine so razpravljale o proizvodnji v januarju ter o poslovanju v minulem letu, nekatere pa tudi o rebalansu plana za letošnje leto. SDS vodstvo TOZD v zvezi z januarsko proizvodnjo ugotavlja, da je bil plan v tem mesecu presežen za 1,5 odstotka ter da je bil tudi kvalitetni asortiman zadovoljiv in da se le pri jeklih

pozna neredna in nezadostna dobava s štetila. V zvezi s poslovanjem v letu 1979 — družbeni plan sicer po več letih ni bil dosežen, toda finančni rezultati so zelo dobri — je bilo med drugim rečeno, da njihova TOZD zelo malo dobi za posodobitev in da se ji v okviru delovne organizacije posveča premalo pozornosti, kljub zaporednemu doseganju dobrih finančnih uspehov tudi v prejšnjih letih. Skupina je na sestanku predlagala, da naj bi Edo Simenc dobil posebno nagrado in priznanje za dobro in vestno delo. SDS hladna valjarna 1 je za nagraditev in priznanje predlagala dva svoja najboljša delavca: Mravinec Kazimirja ter Bakič Dura. Ta skupina meni, da je neizpolnitvi plana krivo staro postrojenje ter pomanjkanje vložka. SDS hladna valjarna 3 v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi meni, da se njihova temeljna organizacija ves čas vede stabilizacijsko, saj že dve leti ni prišlo do reklamacij po njeni krivdi. Skupina pod razno opozarja, da bi bilo iz obrata potrebno odstraniti Diesell viličarja, ker močno onesnažuje že tako slab zrak v obratu. Za podelitev nagrade in priznanja sta bila na sestanku SDS adjustaža HVJ predlagana delavca Joža Božič ter Franc Frelhi, na sestanku SDS skladišče vložnega materiala pa Rudi Račič. SDS žarilnica 2 pod razno zahteva, da naj se v žarilnici končno res poskrbi za odsesavanje zgorelih plinov, zaposlenim v tem obratu pa uredi tudi primeren zračen prostor za počitek. Člane SDS žarilnica 3 v zvezi s poslovnim poročilom zanima, zakaj se je porabilo »ostanek dohodka« iz leta 1978 in prav tako za leto 1979, ker ni vidnih rezultatov pri modernizaciji iztrošenega strojnega parka v TOZD. Glede podelitve posebnih priznanj in nagrad najbolj delavcem samoupravljalcem pa menijo, da naj predlog pripravijo vodja proizvodnje in delovodje ter ga v pisni obliki posredujejo SDS. SDS žužilnica HVJ se je odločila prekiniti z zamenjavanjem posameznikov in dninami, ker ugotavlja, da to slabo vpliva na kvaliteto in kvantiteto luženja. Za podelitev posebnih priznanj in nagrad sta bila na sestanku SDS karisti predlagana Stanko Razinger ter Andrej Krže. SDS odprema HVJ pa je v zvezi z januarsko proizvodnjo s posebnim zadovoljstvom ugotovila, da je dosegla celo večjo odpremo, kot je bila dejanska proizvodnja v januarju (ki je tudi bila 1,5 odstotka nad planom). Pod razno pa opozarja, da normativ na odpremi ni polno zaseden.

SDS v TOZD ŽICARNA so razpravljale o poslovanju v lanskem letu, o rebalansu plana za leto 1980 ter o povišani participaciji za zdravstvene storitve. Zapisnike smo prejeli od trinajstih delovnih skupin. SDS žičarna I-3 v zvezi z rebalansom plana med drugim omenja, da v poročilu za lansko leto niso zasledili podatka, koliko ton proizvodnje niso uresničili zaradi tehnoloških težav pri vlečenju žice. Meni, da ti podatki niso bili med letom v celoti registrirani in da v bodoče v žičarno ne bi smela prihajati žica dvomljive kvalitete, »ker je nedopustno, da bi visokoproduktivne žičarske stroje uporabljali za eksperimentalne namene«. Na sestanku SDS žičarna II-3 adjusterke VAC žice v zvezi s stabilizacijskim programom ter rebalansom plana vprašujejo, kam bodo razporejene ob združitvi strojev Herborn-Nichof. SDS tudi vprašuje, zakaj se ne urgira glede novih dvigal, za katere je bil nabavni rok lanskega avgusta, kajti sedanja so preobremenjena. SDS votličarna se je v zvezi s poslovnim poročilom posebej zaustavila ob večji porabi tujih votlic in sklenila, da je v letošnjem stabilizacijskem letu treba stremeti k temu, da se razmerje obrne v korist večje porabe domačih votlic. Razen od navedenih SDS smo zapisnike prejeli še od SDS žičarna I-2, II-1, II-2, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnice 1, 2 in 3 ter od adjustaže žičarne. Tudi te skupine so imele številne pripombe predvsem na število izostankov z dela, problem vložka, disciplino, na povečano participacijo ter na raven zobozdravstvenih uslug.

Na zboru delavcev TOZD VRATNI PODBOJI so delavci opozorili na problematiko izplena. Le-tega zaradi izredno slabega profila ne morejo izboljšati. Se posebej težave pa ima delovna skupina v vzorčni delavnici, kjer zaradi zavitega profila ne morejo izdelati kvalitetnih razpinskih oziroma zato, ker tako prihaja do močnega povečanja časa izdelave. Zbor delavcev je ponovno razpravljal tudi o sporazumu o dodatnem financiranju kulture, telesne kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev železarne. Ne sam sporazum sicer ni imel pripomb, vprašuje pa, zakaj je sporazum predlagan samo na ravni železarne ter zakaj je poleg aktivnih športnikov še veliko število spremljevalcev.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike vseh devetih SDS. Razpravljale so o temah, ki smo jih omenili že uvodoma. SDS vodstvo TOZD v zvezi s poslovanjem med drugim ugotavlja, da izgube sicer ni, da pa je premalo sredstev za poslovanje in rezervni sklad. Pod razno pa ugotavlja, da še ni gotovo, če bo izvedena investicija »aglomerirani prašnik«. Izdelati bi kazalo vsaj halo. Dela na obnovi šamotarne se nadaljujejo. Skupina ugotavlja, da se je lani povečalo število poškodb pri delu (v primerjavi s prejšnjim letom). SDS rezalnica 2 v zvezi z januarsko proizvodnjo ugotavlja, da plan VP žice v januarju ni bil dosežen zaradi premajhne dobave te žice vseh dimenzij. Pri tem skupino moti, da je bilo v Železarni napisano, da je bilo »nekaj težav« z dobavo VP žice, kajti težav z dobavo ni bilo malo in prav to je tudi glavni vzrok, da plan ni bil dosežen. SDS oplaščevalnica 2 meni, da se je potrebno stabilizacijsko obnašati tudi pri embalaži. PVC vrečkah, etiketah in kartonskih zabojih. Prižadevati si je treba, da bi bilo čim manj odpadka. Tudi v tej TOZD so skupine pozvale zdravstveno varstvo k iskanju notranjih rezerv, nekatere pa še posebej k izboljšanju nudenja zobozdravstvenih storitev.

Tudi iz TOZD ŽUBLJARNA smo prejeli zapisnike vseh petih SDS. Poslovnim poročilo, rebalans plana in stabilizacija so bile osrednje teme, o katerih so skupine razpravljale. SDS žublarna 1 je predlagala uvedbo premije za znižanje proizvodnih stroškov na vseh delovnih mestih, kjer je takšno znižanje moč zaznati, po drugi strani pa je bila tudi za uvedbo penalizacijskega sistema po istih kriterijih. Po mnenju te skupine bi prav v zvezi z doseganjem planskih obveznosti kazalo, kljub instalaciji novih strojev, obdržati v proizvodnji tudi nekaj starih. Vzdrževalci naj bi posebno pozornost namenili vzdrževanju čistilnih bobnov. Bobna št. 1 ter št. 4 naj bi dali v remont. Člani SDS žublarna 2 se pritožujejo nad dobavo žice. Žica je namreč pomešana, razmetana in različnih dimenzij. Razen tega ugotavlja, da je popravilo silosov in odvajalcev, med drugimi jih je precej deformiranih, nujno ter da za pocinkovalnico in delovsko pisarno ni bil nabavljen popoln sanitetni material. Skupina bi želela imeti v jedilnici tudi kovinsko mizico s kuhalnikom za kuhanje čaja. Nad dobavo žice se pritožuje iz istih vzrokov tudi SDS žublarna 3, opozarja pa tudi na potrebo po popravilu silosov in na potrebo po odvzemu odpadnega žaganja ter predlaga, da naj se delo v čistilnici uredi tako, da bobni zaradi mokrega žaganja ne bodo zamašeni. SDS zavijalnica žublarna ne podpira predlog, da bi zaradi stabilizacije delali na vse proste sobote, samo v primeru, da bi bil mesečni plan zaradi pomanjkanja delavcev ogrožen ali zaradi nujnih naročil za izvoz. Od HTV službe pa zahteva, da izvede deratizacijo proti ščurkom.

Ista vprašanja (zaključni račun, stabilizacijski ukrepi, rebalans plana) so obravnavale tudi SDS v TOZD STROJNE DELAVNICE. Zapisnike smo prejeli od SDS vodstvo TOZD, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, ključavničarji strojev, kovčnica-kalilnica, konstrukcijska delavnica 2 in strugarna valjev Javornik in Bela. Slednji dve omenjata, da TOZD ni dosegla svojih planiranih urnih obveznosti, medtem ko je bil finančni rezultat pozitiven ter da glede izdelave rezervnih delov TOZD ne more zadovoljiti vseh potreb.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE, odkoder smo prejeli taktar kar devetnajst zapisnikov SDS, so določene skupine poleg poslovnega poročila ter stabilizacijskih ukrepov obravnavale tudi samoupravni sporazum o skupnih merilih za delitev sredstev za osebne dohodke ter razvojne možnosti samoupravnih interesnih skupnosti. SDS ključavničarji 1 in 2 v zvezi z,

varčevalnimi ukrepi omenjata, da se jima zdi rešnja v železarni prevelika, predlagata pa tudi, da naj bi bili sestanki med delom kratki, oziroma da naj bi bili sestanki, ki niso direktno povezani z delom, v popoldanskem času oziroma izven delovnega časa. SDS montaža 1 v zvezi s poslovanjem med drugim omenja, da je potrebno zaostri odgovornost za obratovanje novih agregatov (primer kontiliva), urediti dohodkovne odnose, razložiti, zakaj se število neposrednih proizvajalcev zmanjšuje, število delavcev v službah pa povečuje itd. SDS instalacija 1 med drugim vprašuje, zakaj kontiliv še danes ne obratuje niti s polovično zmogljivostjo. Ugotavlja tudi, da so sedaj prevozi na remonte — nabavljen je bil osebni avtomobil — dobro organizirani. Opozarjajo tudi na problematiko v skladišču cevi. Instalacijski oddelek nima žerjavov in cevi je treba prenašati. Problem je zlasti v tem, ker večinoma ne gre za majhne količine cevi, saj jih v njihovem skladišču nabavljajo tudi druge firme, ki delajo v Železarni. Opozarjajo tudi na žagovino, ki jo v željalni puščajo v atmosfero, češ da se o tem razpravlja že pet let in da je zaradi nje v željalni že prišlo do požara, da pa imamo glede tega še vedno gluha ušesa. SDS žerjavni 1 in 2 imata poleg nekaterih pripomb, ki so podobne že omenjenim, precej pripomb tudi na problematiko osebnih dohodkov. Med drugim, na primer, zahtevata pisni odgovor v zvezi s problematiko nagradevanja, o kateri je bilo govora na sestankih delegatov SRD v minulem letu, češ da se je na vse takratne sklepe pozabilo. Med drugim omenjata tudi, da pomanjkanje rezervnih delov za žerjave ni tako kritično, kot se poudarja, oziroma da je kritično le z evidenco ter porabo in pa s slabimi reakcijami SD ter nabave na njihova opozorila in urgence. Nepravilno se jim tudi zdi, da TOZD rezultat izboljšuje z večjim številom izvršenih ur. Uporaba registriranih ur se jim zdi nerazumljiva za tiste delavce remontnih delavnic, ki niso locirani na obrat in ki včasih tudi po cel teden delajo zunaj železarne. SDS elektrodelavnica, elektrožerjavni ter delavnica elektrostrojev 1 in 2 so v zvezi s investicijsko dejavnostjo, ki je omenjena v poslovnem poročilu — šlo je za sklep, da se avtomatizirano ne nabavi — sklenili, da odklonijo vsako nevarno delo na višini (v primeru, da ni zagotovljena zadostna varnost), dokler se avtomatizirano ne nabavi. SDS vodstvo gradbenoremontnih delavnic v zvezi s predlogom varčevalnih ukrepov omenja, da bo zalogo v skladišču GRD zelo težko zmanjšati zaradi težav na tržišču z gradbenim materialom. Že več let namreč zapažajo, da v času gradbene sezone primanjkuje raznih materialov, ki jih pri svojem delu rabijo (cement, opeka, apno, panel plošče, iverice). V zvezi s porabo lesa (porabijo le tretjino vsega lesa v železarni) omenja, da bi jo lahko zmanjšali z nakupom lesa, ki bi dal manj odpadka in z boljšim skladiščenjem (sušenjem na žagi). SDS RTA 1 je v zvezi z varčevanjem predlagala, da bi obratovodstvo poskrbelo za namestitve kontejnerjev za odpadno železo ter za barvaste kovine, prav tako pa tudi za reden odvoz tako zbranega materiala. Zahtevala je tudi, da se jo na primeren način obvešča o uresničevanju in rezultatih varčevalnega programa. SDS RTA 5 v zvezi s poslovnim poročilom opozarja na zaostajanje pri usposabljanju kadrov (kvantometer, numerično krmiljena stružnica), na prenikno izobrazbeno strukturo v oddelku in na fluktuacijo. V zvezi z varčevanjem pa omenja, da ne morejo zagotoviti meritev nivoja taline na kontilivu, ker je frekvenca poškodb večja, kot je možnost nabave nove opreme iz uvoza, pa tudi sicer imajo za kvantometer usposobljenega le enega in ne dveh delavcev. Poleg omenjenih zapisnikov SDS smo iz TOZD prejeli tudi zapisnike SDS tesarji, plastika in gradbenoremontna delavnica Javornik.

Razen teh, ki smo jih doslej omenili, smo v minulem tednu prejeli še devetnajst zapisnikov iz TOZD VZDRŽEVANJE, trinajst iz TOZD ENERGETIKA, enega iz TOZD TRANSPORT ter štiri iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA. Pet zapisnikov smo prejeli tudi iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE, štiri iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE ter sedem iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE. Te homo povzeli v naslednjem pregledu.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJT

RAZGLABLJANJE O BODOČNOSTI AVTOMOBILA

Neki ameriški inštitut v Washingtonu, ki se ukvarja z vprašanji prometa, je pred kratkim izdelal obsežno in zanimivo študijo o bodočnosti avtomobila. Njene osnovne misli in ugotovitve so navedene v tem sestavku.

BENCINSKE ŠKARJE

Na bodočnost avtomobilov, katerih pogonsko sredstvo so naftni derivati, bodo v veliki meri vplivale »bencinske škarje«. Na eni strani pritiska vedno večja cena in grozeče pomanjkanje nafte, na drugi strani pa stalno povečevanje porabe nafte na drugih področjih, kot so petrokemija, proizvodnja hrane, ogrevanje in podobno. Iz tega sledi za avtomobilizem logična in dolgoročna posledica: vedno manj goriva, ki bo vedno dražje.

Prognoze o bodočnosti nafte so povezane s precejšnjim tveganjem. Zanesljivo pa vplivajo na svetovno ponudbo in ceno naslednji dejavniki:

1. Nova usmeritev proizvodnje in prodajne politike vedno bolj samozavestnih in gospodarsko razvijajočih se držav izvoznic nafte. Na proizvodno politiko teh držav vedno bolj vplivajo čisti nacionalni interesi. To pa pomeni sposobnost lastnega gospodarstva za investiranje, socialne posledice velikih investicij, ki jih omogočajo petrodolarji, stopnja inflacije ter bodoča vrednost zlata in dolarja. Vedno več je izjav naftnih ministrov in ostalih politikov v teh državah, ki potrjujejo takšno usmeritev.

2. V državah proizvajalkah nafte je vedno bolj prisotno mnenje o zmanjšanju količine načrpane nafte. Vzrok za to so gospodarski interesi, ker naj bi nafta čim dalj časa prinašala devize, potrebne za njihove razvojne načrte. Dejansko že danes nekatere države, kot so Bahrein, Iran, Kuwait, Libija in Saudska Arabija zmanjšuje svojo proizvodnjo pod svoje dejanske zmogljivosti.

3. Stalno povečanje proizvodnih stroškov črpanja, ki so posledica zemljepisno in geološko vedno bolj problematičnih nahajališč.

Iz teh razlogov ni presenetljivo, da razne študije (npr. mednarodne agencije za energijo) zaključujejo, da bo svetovna proizvodnja nafte v prihodnjih letih verjetno še nekoliko naraščala, v obdobju med leti 1985 in 1995 pa bo pričela rahlo padati. Neposredno s tem je tudi povezano stalno naraščanje cene nafte, ki je iz dveh dolarjev za sodček narasla v sedmih letih na 25,50 in tudi več dolarjev.

(Nadaljevanje prihodnjik)

KJE SMO PRI INOVACIJSKI DEJAVNOSTI?

(Nadaljevanje s 1. strani)

obdobjih, predvsem v povojnem obdobju in obdobju petdesetih let, je bila ta dejavnost občutno organizacijsko razvejana in priznana po svojih uspehih.

Obseg in pomembnost te dejavnosti sta nihalna v posameznih časovnih obdobjih, odvisno od splošne družbene naravnosti do te dejavnosti in pripravljenosti ljudi, ki so, oziroma naj bi izkoristili vse, vsaj formalno dane možnosti. Ta, več kot tridesetletna organiziranost in dejavnost, je torej tisto, kar nas uveljavlja navzven.

Toda ne bo odveč, če smo malo kritični. Čisto malo, pošteno! Vprašajmo se: Ali smo z obsegom in stopnjo dosežkov v tej dejavnosti lahko na splošno zadovoljni ob tolikih orodjarjih, ključavničarjih, strugarjih, elektrizarjih, instalaterjih, tehnikih, organizatorjih, inženirjih, tehnologih, valjavcih, livarjih, zidarjih...? Če smo vsaj malce kritični in pošteni, potem naš odgovor verjetno ne bo pritrdilen. Zato bo najbolje, da o tem splošno ugod-

nem mnenju o nas samih čim manj razmišljamo. Ni potrebno, da bi se o takšnem mišljenju prerekali, mu pritrjevali ali ga celo zanikali! Ne, dovolj bo, če sami sebe prepričamo, da lahko storimo več, mnogo več, s sorazmerno malo truda.

Da, toda, kje naj začnemo? Zakaj ne bi pri Družbenem dogovoru o spodbujanju in vrednotenju ustvarjalnosti (sprejetem na zvezni ravni), ki bo meseca junija zakoračil že v svoje tretje leto »starosti«. V drugem in četrtem členu tega dogovora je pravzaprav podano njegovo bistvo in zato ne bo odveč, da ju v celoti in dobesedno navedemo:

2. člen

Da bi okrepili materialno osnovo združenega dela ter osebni in družbeni standard delavcev in drugih delovnih ljudi, se bodo udeleženci v mejah svojih pravic in dolžnosti zavzemali za to:

1. da se zagotovita vsakemu delovnemu človeku pravica in možnost izkazati v delovnem procesu svoje ustvarjalne sposobnosti;

2. da se uskladi samoupravno urejanje odnosov in tako močnejše spodbudijo izumiteljstvo, tehnične izboljšave, koristni predlogi in druge oblike ustvarjalnosti ter njihova uporaba;

3. da se razčlenijo osnove in merila iz tega družbenega dogovora in vgradijo v samoupravne sporazume in druge samoupravne splošne akte;

4. da se z razvojem ustreznih oblik sodelovanja med organizacijami združenega dela na področju znanosti in organizacijami združenega dela na področju materialne proizvodnje zagotovi uspešnejša menjava znanja in izkušni ter investicijsko delo usmeri k uresničevanju ciljev gospodarskega in družbenega razvoja;

5. da se ustanovi tak sistem obveščanja, ki bo omogočal seznanjanje z dosežki na področju invencijskega dela in njihovo uporabo;

6. da se omogoči preizkušanje in preverjanje invencijskih predlogov za njihovo realizacijo in vrednotenje;

7. da se planirajo in zagotovijo sredstva za financiranje izumiteljstva, tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in drugih oblik ustvarjalnosti;

8. da se zagotovijo ugodnejše možnosti za razvoj in pospeševanje množične proizvodnje delovne ustvarjalnosti na šolah za splošno in usmerjeno izobraževanje v organizacijah ljudske tehnike, v aktivnih izumiteljev in drugih oblikah dejavnosti pri razvijanju znanstveno-tehnične in proizvodno-delovne ustvarjalnosti mladih in odraslih.

4. člen

Udeleženci se bodo zavzemali za to, da zagotovijo organizacije združenega dela in njihove skupnosti ter splošna združenja, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije in družbenopolitične skupnosti v mejah svojih pravic in dolžnosti ugodne družbene pogoje za spodbujanje in hitrejši razvoj ustvarjalnosti.

V skladu s prvim odstavkom tega člena si bodo udeleženci prizadevali, da delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela s samoupravnimi splošnimi akti zlasti:

1. zagotovijo ugodne pogoje za razvijanje invencijskega dela ter za uporabo in varstvo rezultatov tega dela (pomoč nosilcem invencijskega dela pri realizaciji njihovih predlogov, ustvarjanje aktivov in klubov izumiteljev, klubov mladih izumiteljev, ustvarjanje posebnih delavnic in kabinetov, ustvarjanje in krepitev raziskovalno-razvojnih enot ter njihova pritegnitev k realizaciji inovacijskih predlogov in podobno);

2. uredijo način spremljanja in evidentiranja doseženih rezultatov;

3. določijo osnove in merila za družbeno, moralno in materialno vrednotenje rezultatov invencijskega dela;

4. zagotovijo možnosti za šolanje, izpopolnjevanje in druge oblike pridobivanja potrebne znanja za nadaljnji razvoj invencijskega dela in pomoč delovnim ljudem ter mladini, ki so že pokazali rezultate v invencijskem delu;

5. zagotovijo pogoje, da se v izobraževalne programe uvrstijo elementi, ki prispevajo k ustvarjalnemu odnosu mladih do dela;

6. uredijo pomoč organizacij Ljudske tehnike in krepitev njene materialne osnove, da bi se ustvarile čim ugodnejše možnosti za množično ustvarjalnost mladih in odraslih na področju tehnike in proizvodnje.

Ob tem dogovoru se nam ob prejšnji ugotovitvi, da bi lahko storili več, upravičeno poraja cela vrsta vprašanj. Ali smo izkoristili vse možnosti, ki so nam dane? Ali so osnove in merila v samoupravnem

sporazumu o inovacijah dovolj jasno opredeljene? Zakaj še ni uveljavljena menjava dosežkov in izkušenj? Zakaj je vrednotenje posameznih predlogov dolgotrajno? Kaj naj bo osnova za moralno vrednotenje inovacijskega dela? Vprašanj je še in še?

Namen tega sestavka ni postavljanje vprašanj, še manj dajanje odgovorov, temveč le skromen poizkus spodbuditi razmišljanja o inovacijski dejavnosti. Zavedajmo se, da je

od nas samih odvisno, na kaj si bomo odgovorili, kako si bomo odgovorili samoupravno, pošteno, brez zavisti, brez pohlepa, z občutkom, kaj je delovna dolžnost.

Vsem sodelavcem, ki lahko ustvarjalno prispevajo, da bomo na čimveč vprašanj odgovorili sami in vsem sodelavcem, ki niso povsem prepričani o nujnosti, da se dogovarjamo sami, pa v vednost le eno: Sedaj se veliko teh odgovorov že išče na sodišču. Koliko še? EN

AKTIVNOSTI NA PROJEKTU »JEKLARNA 2« SE INTENZIVNO NADALJUJEJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

kontinuirno vžvanje. Tako smo se odločili, da dokončno obdelamo predlog z dvema elektroobločnima pečema in eno napravo za kontinuirno odlivanje jekla. Za tak projekt je bila na osnovi prispelih ponudb izdelana analiza vrednosti osnovnih sredstev. K tej vrednosti je treba prišteti še stroške za obratna sredstva in pa tako imenovane stroške kapitala, ki se izražajo v interkalarnih obrestih in drugih stroških.

Ob upoštevanju vsega navedenega in predvideni rasti cen za opremo in izvajanje montažnih in gradbenih del do konca investiranja, to je do leta 1984, smo dobili novo končno vrednost investicije, ki znaša okroglo sedem milijard dinarjev. Za izračun ekonomike smo nadalje upoštevali predviden proizvodni program in njegovo realizacijo v celotni verigi izdelave in predelave jekla znotraj železarnarne Jesenice. Na ta način smo izračunali prihodek in stroške proizvodnje v celotni verigi in ugotovili, da bi ob predpostavkah, ki so dane že v drugem letu obratovanja jeklarne, to je v letu 1985, rezultat poslovanja ne bil več negativen in da se le-ta v naslednjih letih stalno izboljšuje. V izdelavi je še ena ekonomska analiza, ki obravnava samo stanje v temeljni organizaciji Jeklarne pred in po investiranju v elektrojeklarne 2 brez upoštevanja predelave jekla v ostalih temeljnih organizacijah železarnarne.

Tudi na področju energetike so bile v tem času izvedene nekatere večje akcije. Ker je glavni problem v dobavi električne energije, je bila v mesecu januarju organizirana tako imenovana okrogla miza, na kateri so sodelovali predstavniki proizvajalcev in distributerjev električne energije, interesne skupnosti za energetiko, sekretariata za energetiko in instituta Milan Vidmar iz Ljubljane, ki izdeluje študijo o možnostih oskrbe železarnarne Jesenice po izgradnji projekta »Jeklarne 2«. Rezultati razprav za okroglo mizo se vidijo v tem, da je bil pripravljen predlog realizacije projekta, izdelane pa so tudi osnove za samoupravno dogovarjanje o financiranju.

Lokacijska problematika nove elektrojeklarne je bila še posebno skrbno obravnavana. Organiziran je bil sestanek s predstavniki vseh zainteresiranih za predvideno področje izgradnje na Belškem polju 2. Sodelovali so predstavniki krajevne skupnosti, lastniki zemljišča, kmetijske zemljiške skupnosti, oddelka za urbanizem in komunalne zadeve skupščine občine Jesenice, Zadrugne zveze Slovenije, sekretariata za urbanizem pri izvršnem svetu Slovenije in izvršnega sveta skupščine občine Jesenice. V tem dogovarjanju je bil ugotovljen interes industrije in primerjan z interesom ostalih dejavnikov na tem področju. Ugotovljeno je bilo, da obstojajo realne možnosti za rešitev tega problema. Zato je železarnarne Jesenice tudi naročila izdelavo zazidalnega načrta za projekt Jeklarne 2 na lokaciji Belško polje. Ta zazidalni načrt bo v prvi polovici marca pripravljen za razgrnitev in bo v aprilu lahko o njem tekla že

javna razprava, tako da bi bilo v začetku maja že mogoče sprejemati odločitev o lokaciji.

Na področju financiranja je bilo izdelanih več možnih variant realizacije tega projekta. Tudi v okviru združenih Ljubljanske banke je bilo izvedenih več aktivnosti. Pripravljen je osnutek dogovora o formiranju konzorcija bank, ki naj bi pokrival predvsem potrebe iz razvojnega programa Slovenskih železarn, v katerem je na prvem mestu projekt »Jeklarne 2«.

Posebno pozorno je v investicijskem programu obdelano poglavje o kadrih. Izdelovalci investicijskega programa se namreč dobro zavedajo težke kadrovske situacije in dejstva, da mora biti proizvodnja jekla v novi elektrojeklarne bolj produktivna kot sedanja in da ne moremo računati z dotokom dodatnih kadrov za to proizvodnjo. Zato je celoten projekt kadrov obdelan na izhodišču, da se ob pričetku proizvodnje v novi elektrojeklarne takoj prične ukiniti proizvodnja na SM pečeh, ki se nadaljuje do popolne ustavitve proizvodnje jekla po tem tehnološkem postopku v železarnarne.

Komisija za izbiro najugodnejšega ponudnika za dobavo opreme in tehnološkega projekta ves čas intenzivno dela. Obdelala je vse pripele ponudbe, iz katerih je izbrala devet ponudnikov, ki nudijo opremo v takem obsegu in kvaliteti, ki pogojeta nadaljnje razgovore z njimi. Organizirani so bili sestanki z vsemi devetimi izbranimi ponudniki. Na teh sestankih in razgovorih so strokovnjaki naše železarnarne iskali odgovore na nedorečena tehnično-tehnološka vprašanja, kakor tudi možnosti najugodnejšega načina odplačevanja nabavljene opreme. Ob tej analizi je bilo ugotovljeno, da obstajajo razlike med posameznimi ponudniki, tako da je v obdelavi predlog razpisne komisije za zoženje kroga potencialnih ponudnikov na vsega tri do štiri ponudbe. Na predlog bo v naslednjih dneh posredovan samoupravnim organom železarnarne v razpravo in potrditev.

Istočasno s sklepanjem o ožjem krogu ponudnikov tečejo tudi aktivnosti za pridobivanje soglasij za uvoz opreme. Na samoupravno interesno skupnost za ekonomske odnose s tujino je vložena preliminarna vloga za odobritev uvoza opreme v naslednjem petletnem obdobju. O tej vlogi bo samoupravna interesna skupnost šele razpravljala.

V zvezi z dobavo in izdelavo opreme so se pričeli tudi razgovori s slovensko Zdrugeno strojogradnjo in izvajalci inženiring uslug ter gradbenih in montažnih del.

V pripravo projekta »Jeklarne 2« se je aktivno vključil tudi projektni odbor, ki je formiran na nivoju SOZD SŽ. Ta odbor tekoče spremlja dogajanja in aktivnosti, zajete v mrežnem planu priprav in izdelave projekta »Jeklarne 2«.

Cepav posamezne aktivnosti že rahlo kasnjajo glede na osnovni terminski plan, še vedno pričakujemo, da bo možno pričeti s fizično realizacijo projekta konec letošnjega leta.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD TRANSPORT

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 27. februarja.

Računovodja TOZD je razložil pridobivanje in razporejanje dohodkov ter delitev osebnih dohodkov.

Ob dnevu žena bodo po sklepu konference sindikata Železarnarne vse delavke obdarili s čestitko in 150 din, iz lastnih sredstev pa bodo kupili čestitke za vse upokojene sodelavke.

Zaradi stabilizacijskih ukrepov se sme finančni plan za leto 1980 povečati samo za 12 % in ne za 18 % kot lani. Sindikat si mora resno prizadevati za uresničevanje vseh stabilizacijskih ukrepov.

Referenta za mladino so zadovoljili, da pomaga poživiti delo mladinske organizacije v TOZD.

Predlagali so, da se srebrni znak sindikata Jugoslavije dodeli Marjanu Drole.

Referent za šport je podal program dela za leto 1980. Za udeležence medobčinskega sindikalnega tekmovanja v smučanju, ki bo 8. marca v Kranjski gori, so odobrili po 300 din, za rekreacijska tekmovanja pa bodo za vsakega posameznika prispevali po 50 din.

Petim sodelavcem so dodelili denarno pomoč.

V samoupravno delavsko kontrolo so imenovali Staneta Vidica in Mirka Lastnika, ker sta dva dosedanja člana zapustila temeljno organizacijo.

Kupili bodo knjigo »60 let revolucionarnih sindikatov« in naročili izdelavo omare in vitrine za dokumentacijo izvršnega odbora in OO ZK.

Vse seje izvršnega odbora bodo v popoldanskem času.

Izvršni odbor je potrdil, da se Branka Iskra evidentira kot možnega kandidata za predsednika občinskega sveta zveze sindikatov Slovenije Jesenice.

Po zaključku seje izvršnega odbora so se sestali še predsedniki delegacij za SIS, ki jih je predsednik izvršnega odbora opomnil, naj delajo bolj vestno.

TOZD ENERGETIKA

V četrtek, 28. februarja, je bila druga redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so izvršeni vsi, razen sklepa o dodelitvi sredstev za slovensko knjižnico na Koroškem, ker ne vedo, kam naj jih nakažejo.

Obravnavali so zaključni račun za leto 1979. Finančni rezultat je precej slab zaradi nepredvidenih zvišanj stroškov zaradi okvare kompresorja CLARK, zaradi zvišanja stroškov pri distribuciji zem. plina (planska cena je bila prenizka), zaradi pomanjkanja delavcev so se zvišali stroški delavnic, večji pa so tudi stroški zaradi podražitve električne energije.

Poleg čestitke in denarja, ki ga vsaki delavki ob 8. marcu poklanja konferenca sindikata Železarnarne, bodo vsaki delavki kupili tudi šopek rož.

Seznani so se s stabilizacijskimi ukrepi in ob tem predlagali, da naj bi službe energetskega gospodarstva, ki so bile sedaj predvsem zbiratelji podatkov, bile nekakšni nevtralni inšpektorji, ki bi obveščali posamezne temeljne organizacije o vseh nepravilnostih, ki bi jih opazili.

Sedemim delavcem so izplačali denarno pomoč, za dva pa so za pomoč naprosili tudi konferenco sindikata Železarnarne. Zadovoljili so referenta za socialna vprašanja, naj spremlja bolezensko odsotnost in sklenili, da bodo vsakemu, ki bo boln dalj kot tri mesece, dodelili denarno pomoč v višini 600 din.

Naročili so knjižico O družbenem planiranju in O demokratizaciji odnosov in kolektivnem delu ter knjigo »60 let revolucionarnih sindikatov Jugoslavije«.

Sklenili so, da sestava komisije za državna odlikovanja in priznanja ne bodo spreminjali, o kandidatu za srebrni znak sindikata pa bodo odločili na prihodnji seji.

Planinska zveza Slovenije jih je zaprosila za pomoč pri povečanju in modernizaciji Kredarice. Predlagajo, da o zbiranju sredstev najprej odloči konferenca sindikata Železarnarne in da se pomoč da v enkratni obliki na nivoju Železarnarne.

31. marca bo ponovni referendum za sprejetje samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in družbeno pomembnih aktivnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarnarne. Zaposlili so center za poučevanje samoupravljanja in informiranje, da njihov delavec vodjem SDS razloži ta sporazum, da bi lahko vodili razprave v SDS. Za izvedbo referenduma so volilnemu odboru in komisiji odobrili 600 din.

Zadovoljili so vodje SDS, da zberejo članske izkaznice zaradi vpisa članarine.

1953

30. 3. Volitve v delavski svet. Udeležba 91 % in 31. 3.

1956

13. 3. Delavski svet je razpisal volitve v delavski svet in obratne delavske svete. Volitve so razpisane hkrati za vse samoupravne organe. Novost razpisanih volitev je v tem, da se je številno delavskega sveta železarnarne skrčilo s 101 na 67 članov, obratni delavski sveti pa naj bi se volili po grupah obratov, ne pa po obratih kot do tedaj.

1958

29. 3. Delavski svet je razpisal volitve, vendar le v centralni delavski svet, mandatna doba obratnih in grupnih delavskih svetov pa je podaljšana za nedoločeno dobo, do takrat pa bi morali razčistiti še nekatere dileme okrog organizacije, metode dela in pristojnosti.

1961

22. 3. Delavski svet železarnarne je sprejel pravilnik o sodelovanju delavcev pri stanovanjski gradnji, ki je prvi te vrste. Ta pravilnik je predvideval in urejal: - finančno udeležbo, - hranilno službo, - fizično udeležbo in - zadrugno gradnjo

1962

23. 3. Delavski svet železarnarne je razpisal volitve samoupravnih organov z naslednjimi spremembami:

- Volitve v obratne in grupne delavske svete se ne izvedejo in s tem dnev preneha njihovo delo.
- Število članov delavskega sveta železarnarne se skrči na 47 članov.
- Volilno pravico imajo tudi delavci mlajši od 18 let.
- Delavci ŽIC ne volijo, ker niso več v sestavi železarnarne.

Na tej seji so sprejeli tudi sklep, da se komunalni oddelek registrira pri okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani kot samostojen gostinski obrat

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

Kronika za marec

1951

21. 3. Na seji delavskega sveta so izvolili za predsednika Srečka Jagodica, ker je bil dotedanji predsednik Franc Arh preobremenjen s sindikalnimi funkcijami.

1952

14. 3. Volitve v delavski svet. Izvolili so 101 člana, volitev pa se je udeležilo 92,3 % vpisanih volitev.

6. 3. Bilanca je bila prvič sprejeta že v marcu na seji delavskega sveta. Prejšnja leta pa šele ob polletju.

27. 3. Delavski svet je sprejel prvi pravilnik o razdelitvi plačilnega fonda.

MERJENJE TOPLOTNIH IZGUB

(Nadaljevanje s 1. strani)

vidika, oziroma možnost izvedbe meritev toplotnih izgub na industrijskih napravah kot prve faze za izvajanje izolacijskih ukrepov, ki lahko bistveno vplivajo na znižanje ogromnih izdatkov za energijo v Železarni.

Pri vseh napravah, ki obratujejo s pomočjo toplotne energije ali le to prenašajo oziroma proizvajajo, je zelo važen podatek o toplotnih izgubah in posredno v zvezi s tem o toplotni prevodnosti posameznih materialov. Do sedaj teh podatkov ni bilo mogoče meriti neposredno, ampak so se določali računsko. Za izračun je bilo potrebno ločeno izmeriti določeno število količin: temperaturo, čas, površino, debelino, količino snovi... Ta način je bil zamuden (veliko število meritev) in nekomunikativen.

Da bi odpravili te pomanjkljivosti, so se znanstveniki (ideja izvira iz Japonske — Showa Denko K. K.) v ta problem poglobili in skonstruirali merilne naprave, ki direktno pokažejo pretok toplote oziroma toplotne izgube v W/m^2 , oz. $kcal/m^2$, h ali pa toplotno prevodnost materialov v $W/m^2 \cdot ^\circ C$ oz. $kcal/m^2 \cdot ^\circ C$, h.

MERITEV PRETOKA TOPLOTE OZ. TOPLOTNIH IZGUB

Merilnik meri in številčno pokaže količino toplote, ki v določenem času preteče skozi določeno površino. Pri tem se toplota prenaša iz merjenca na »senzor« (toplotno občutljivo telo z znanimi lastnostmi), ki daje impulz na merilni instrument, kjer rezultat odčitamo v $kcal/m^2$, h, ali pa v novih enotah W/m^2 . Instrument vzporedno s tem pokaže tudi temperaturo površine oz. merjenca v stopinjah Celzija, tako da ne presežemo temperature, ki jo prenese senzor.

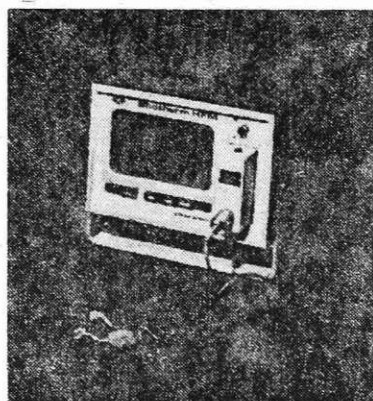
Uporabnost te naprave je raznovrstna — odvisno od izvedbe. Uporabljamo jo lahko za enkratne meritve ali pa preko MC-R računalna in procesnega računalnika pri kontroli procesov, in sicer za:

- merjenje in kontrolo toplotnih izgub parovodov, toplovodov, peči za ogrevanje vložka in talilnih peči;
- toplotne analize stanja obzidave, npr. kontrolo stanjšanja dna pri elektro pečeh, kontrolo obzidave plavžev (izvedbo smo priporočali vodstvu plavžev za kontrolo tvorbe nasedlin);

- kontrola toplotnih karakteristik prostorov in njihova izoliranost;
- kontrola in pravilnost delovanja raznih toplotnih izmenjevalcev;
- merjenje in kontrola sevalne toplote plamena itd.

Za boljše poznavanje navajam še osnovne tehnične podatke ene od izvedb (Shotherm HFM) za glavno enoto (merilni instrument) in senzor:

- Topl. tok: 0 - 100000 $kcal/m^2$, h ali W/m^2
- Temp. območje: 50 - 1000 $^\circ C$
- Točnost: 2 - 3 %
- Izhodni signal: 0 - 10 mV linearni 4 - 20 mA
- Teža: 8,6 kg

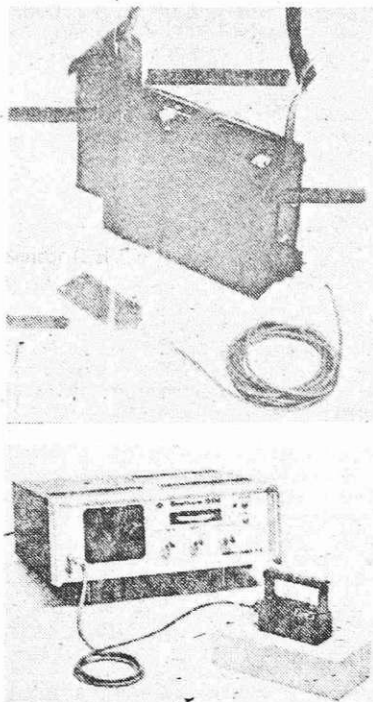

Pri izbiri senzorja so važni podatki: merilno območje (temp., toplota) namen uporabe ter način pritrditve (samolepilna folija, magnetna pritrditev).

V primeru uporabe računalna za obdelavo merilnih rezultatov (več merilnih mest) je le-ta prilagojen območju instrumenta. Možna je priključitev šestih senzorjev.

Najenostavnejša izvedba (Shotherm HIT) je prenosni merilni instrument za enostavno in hitro merjenje toplotnih izgub — kontrolo izolacije različnih toplotnih naprav, kot so to: toplovodi, parovodi, topl. izmenjevalci, hladilne naprave, klimatske naprave, sušilne naprave, reaktivni kotli, ogrevalne peči, dimniki itd. Instrument pokaže izmerjeno količino v pozitivnem ali negativnem iznosu v tej prej navedenih enotah. Merilni obseg instrumenta:

- Topl. tok: 0 - 2000 $kcal/m^2$, h ali W/m^2
- Temp. območje: -20 do 150 stop. Celzija
- Točnost: 10 %
- Napajanje: baterijsko ali z usmernikom 220 V
- Teža 2 kg (brez baterij).

1. MATERIALNI STROŠKI ZA OSVOJITEV NOVE PROIZVODNJE TER MATERIALNI STROŠKI ZA RAZISKOVANJE IN ODKRIVANJE REDNEGA IN DRUGEGA MINERALNEGA BOGASTVA

Z osvajanjem nove proizvodnje je mišljeno:

- proučevanje tehnoloških postopkov, ki jih TOZD še ni uporabljala ter celotno razvojno delo v zvezi z osvojitvijo nove proizvodnje po takšnem postopku, vključno tudi s polindustrijskim raziskovanjem;
- raziskave v obstoječih tehnoloških postopkih TOZD v zvezi z modernizacijo proizvodnje ter v zvezi z uporabo sodobnih metod ter znanstvenih dosežkov v tem procesu, vse pa zaradi izboljšanja kakovosti izdelkov ter delovnih norm oziroma zaradi skrajšanja proizvodnega cikla, zaradi varčevanja proizvodnih stroškov, zaradi občutnejšega povečanja proizvodnje ali zaradi nadomestitve uvoženih ali deficitarnih izdelkov in surovin, pa tudi financiranje znanstveno raziskovalnega dela pri izdelavi predlogov za standarde, tipizacijo in ateste;

NADALJEVANJE

MATERIALNI STROŠKI TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA 2

To se zlasti nanaša na izvršilno osebje v železniških transportnih organizacijah, na vlakih, v ptt organizacijah, v organizacijah rečnega, jezerskega ali pomorskega prometa, za delavce pri nakladanju, razkladanju in skladiščenju blaga v pristaniščih in na železniških postajah ter za osebje v organizacijah luk in luško prekladalnih storitev, nadalje za izvršilno osebje organizacij v letalskem prometu, pri opravljanju letalskih storitev, za vodilne, sprevodnike in kontrolorje na avtobusih ter za odpravljane na avtobusnih postajah, za osebje v organizacijah javnega potniškega, medkrajevnega prometa in za osebje turističnih organizacij, ki se ukvarjajo s prevozom potnikov v mednarodnem ali medkrajevnem turističnem prometu, za voznike osebnih avtomobilov organizacij, ki se ukvarjajo s prevozi s taksiji, za čuvaje, ki skrbijo za varnost premoženja OZD, za gasilce, za izvršilno osebje organizacij, ki prodajajo tekoča goriva in maziva, za delavce v organizacijah za ceste, za delavce v mestnih komunalnih organizacijah in podobno.

5. IZDATKI ZA SPROTNE POTREBE STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA IN ZNANSTVENO RAZISKOVANJE DELA, KI POTEKA V OKVIRU DELOVNEGA PROCESA

Z izdatki za sprotne potrebe strokovnega izobraževanja so mišljeni izdatki za šolanje delavcev v srednjih, višjih in visokih šolah, kakor tudi na šolah za kvalificirane delavce; izdatki v zvezi s specializacijo delavcev ter praktičnim delom delavcev, napotenih v zvezi s specializacijo ali delom v druge OZD; izdatki za strokovne izpite ter za tečajne tujih jezikov; izdatki za diplomski študij in za pripravo doktorskih disertacij; izdatki za udeležbo na seminarjih in posvetovanjih; izdatki za strokovne ekskurzije in drugi izdatki pod pogojem, da so nujno potrebni za izvajanje delovnega procesa, oziroma da so bili nujno potrebni v zvezi s sprotimi potrebami materialne proizvodnje

oziroma za opravljanje drugih dejavnosti.

6. IZDATKI ZA DRUGE SPROTNE POTREBE MATERIALNE PROIZVODNJE OZIROMA ZA DEJAVNOSTI, KI SO NEPOSREDENI POGOJI ZA DELO IN PROIZVODNJO

Z izdatki za druge sprotne potrebe materialne proizvodnje oziroma za opravljanje druge dejavnosti, ki je neposreden pogoj za delo in proizvodnjo, so mišljeni drugi izdatki, ki so nujno potrebni za redno proizvodnjo oziroma za opravljanje dejavnosti v zvezi s proizvodnjo.

Po drugem odstavku 13. člena zakona o celotnem prihodku in dohodku spadajo med materialne stroške temeljne organizacije, ki so neposreden pogoj za delo in proizvodnjo, tudi naslednji stroški:

zidavi Lipc, ki ga je izdelal gradbeni center Slovenije. Seji so prisostvovali predstavniki gradbenega centra Slovenije, projektivnega podjetja Kranj, Zavoda za projektiranje Bled in stanovanjskega podjetja Jesenice. Po razpravi so med drugim sprejeli tudi te sklepe, ki pa niso uresničeni:

- Investicijski program izgradnje stanovanjskega naselja na Lipcah delavski svet potrdi, ker smatra to gradbišče kot edino perspektivno gradbišče glede na lokacijo in ceno izgradnje stanovanjskih površin.
- Gradi se skupno 1000 stanovanj, s tem da se upošteva minimum 500 stanovanj.

1968

28.3. Delavski svet železarne je dal soglasje k spojitvi zdravstvenega doma Jesenice, zdravstvenega doma Radovljica s sedežem na Bledu, reševalne postaje s sedežem na Jesenicah in obratne ambulante železarne Jesenice.

1969

29.3. Delavski svet železarne je glede na rezultate zaključnega računa, ki ga je sprejel na seji v februarju, na tej seji obravnaval in sprejel sanacijski program, ki je imel te značilnosti:

- uskladiti osebne dohodke s finančnimi možnostmi.

MERITEV TOPLOTNE UPORNOSTI

Naprava služi za hitro ugotavljanje in merjenje toplotne upornosti materialov, kot so: opeka, kamenine, soli, steklo, les, plastika itd. Z uporabo specialnih senzorjev lahko merimo z njimi tudi toplotno prevodnost prašnatih snovi in vodnih raztopin. Pri tem pred meritvijo ni potrebna nobena predhodna obdelava merjenega materiala. Senzor postavimo na material — merjenec, pritismo na gumb in počakamo 60 sekund nato odčitamo toplotno upornost materiala na številčnici v $kcal/m^2$, v stopinjah Celzija, h ali pa v W/m^2 , v stopinjah Celzija.

Glede na visoke stroške, ki jih imamo v Železarni z energijo, se verjetno marsikdo sprašuje, zakaj ne ukrepamo, ko opazimo poškodovano izolacijo na energetskih vodih ali ogrevalnih napravah oz. pečeh, ali ko smo očitvidci pretirane potrošnje energije. Prišel je čas, ko se bomo morali takim vprašanjem še kako posvetiti in jih odpravljati, če bomo hoteli bolje poslovati. Težko je odgovoriti, koliko bi prihranili, če bi porabo energije spravili v normalne okvire, preprčan pa sem, da lahko s premišljeno štednjo energije v Železarni ustvarimo ogromne notranje rezerve, ki bi bile ob pazljivem delu še kako pomembne.

D. Morić

DELEGAT IMA BESEDO

Največji problem so veliki izostanki z dela. V naši temeljni organizaciji delajo večinoma ženske. Porodniški dopusti, bolezenska odsotnost zaradi sebe, drugi zaradi otroka, saj otroka ne sprejmejo nikjer v varstvo, če stakne najmanjši prehlad. Nekaj je tudi tistih, ki jim pravimo »namišljeni bolniki«, zlasti pri mlajših, za katere bi lahko rekla, da še nimajo privzetih delovnih navad.

Tako je načela pogovor Metka Čirovič, ki dela kot natakarica v zgornjih prostorih restavracije Kazi. Delegatka je v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata tozd Družbena prehrana in referentka za socialna vprašanja. Ker sva se pogovarjala kar za točilno mizo, mi je najprej ušlo vprašanje:

Ko vas srečam na tem delovnem mestu, razmišljam, ali se počutite kot delavka železarne Jesenice?

Vsekakor! Res ne delam ali oblikujem jekla, vendar ves utrip delovne organizacije prav dobro občutim tudi tu, saj vsrmo večino uslug zanj. Tudi ves delovni proces samoupravnega dogovarjanja in odločanja se v bistvu prav nič ne razlikuje od tistega »znotraj mreže« tovarne.

V izvršnem odboru ste zadolženi za reševanje socialnih vprašanj. V temeljni organizaciji z najnižjim povprečnim osebnim dohodkom imate najbrž precej te problematike.

Res imamo mnogo prošenj za socialno pomoč. Nekaj jih odobrimo sami, druga odstopimo ustrezni službi na nivoju Železarne. V teku sedanje mandatne dobe smo za socialne pomoči namenili okrog milijon starih dinarjev. Srečujemo se, na primer, s težkim gmošnim stanjem nekaterih samohranilk, neurejenimi družinskimi razmerami, problemi z varstvom otrok...

Ali imate kot delavci TOZD, ki upravlja počitniške domove kakšne posebne ugodnosti pri koriščenju uslug v teh domovih?

Nobenih! Za nas veljajo popolnoma isti kriteriji, kot za vse ostale. Kot sem omenila, velik del denarja namenimo za socialno pomoč in nam sredstev za izlete ostane manj, sicer pa tudi ni toliko zanimanje zanje, bolj rečeno, možnosti. Razumeti je treba, da je ženski težje iti od doma, posebno, če ima otroke in nerazumevajočega moža. Poskušamo organizirati izlet na dve izmeni, da bi imeli vsi možnosti, pa kljub temu ni vedno dovolj interesentk. Odločamo se za krajše, cenene izlete, največ po naši ožji domovini, sindikat pa nameni iz svojih sredstev sto do dvesto din za vsakega udeleženca.

Veliko pikrih smo že slišali in še slišimo na račun prehrane v naših kantinah. Kaj menite o tem kot delavka prizadete temeljne organizacije?

Verjetno je včasih res kaj narobe, mislim pa, da je veliko kritike pavšalne in neobjektivne. Ljudje smo včasih presiti vsega. Asortiment je zadosten, dva topla obroka, solatni obrok, želodčki, klobase, različne salame, siri, konzerve. Topli

obroki zaradi pogrevanja in transporta nekaj pač izgubijo na kvaliteto, pokvarjeni pa niso. Če mesar dela premajhne želodčke, mi ne moremo pomagati. Kantine posodabljam, zdaj bodo končno na vrsti jeseniske. Vse konkretne pritožbe naše vodstvo takoj prouči in ustrezno ukrepa.

Na tem delovnem mestu strežete vsem kategorijam delavcev Železarne. Predvidevam, da je odgovornost velika.

Poskušam ustreči, kot je v moji moči. Doslej smo se dobro razumeli z vsemi, od predsednika poslovnega odbora navzdol in upam, da se bomo tudi v bodoče. Kot delavko TOZD Družbena prehrana me moti nekaj drugega: Sedanji zaključni račun nam prikazuje izgubo, kljub temu, da nam očitajo, da smo predragi. Naši prostori so namenjeni za sestanke vseh družbenopolitičnih in samoupravnih organov. Od sej ni iztržka, (zaradi stabilizacijskih ukrepov pa bo od »reprezentance« kanilo še manj). Vzdrževanje in pospravljanje prostorov pa pade na stroške naše režije.

Sindikati naj bi bil koordinator vseh političnih akcij v TOZD. Kako je pri vas s tem?

Pohvalila bi se, da osnovni organizaciji sindikata in zveze komunistov dobro delata in sodelujeta, le osnovna organizacija ZSMS kljub vzpodbujanju in svetovanju ne zaživi.

Gostje so naju zmotili, Metka je morala opravljati svoje delo. Jeseničanka je. Že šestnajst let združuje delo v TOZD Družbena prehrana. Je članica zveze komunistov, deluje v osnovni organizaciji sindikata in je tudi članica volilne komisije.

Metka Bečirovič

»Železar« pri železarni Jesenice. Obrat se mora konstituirati do 15. maja 1962.

1963

5.3. Delavski svet železarne je sprejemal zaključni račun in ugotovil, da je kolektiv ob prizadevanju tako samoupravnih organov kot uprave podjetja uspel v precejšnji meri zboljšati kritično stanje, ki se je pojavilo ob zadnjem periodičnem poročilu. Z velikim prizadevanjem je kolektiv zmanjšal negativni vpliv zunanjih faktorjev, kar se kaže tako v povečanju produktivnosti kot v povečanju realizacije in zato zasluži vse priznanje.

22.3. Na naslednji seji istega meseca je delavski svet železarne sklenil, da s 1. majem 1963 martinarna uvede 4-izmensko delo poskusno za dobo 2 mesecev. S tem bo omogočen martinarni prehod na 42-urni delovni teden. V zvezi s tem so morali zagotoviti manjkačo delavce, osebne dohodke v tedanji povprečni višini in spremeniti so morali statut.

1966

28.3. Delavski svet železarne je obravnaval predlog za prehod na 42-urni delovni teden in v ta namen sprejel smernice in principe, ki naj bi veljali kot osnova za pripravo in izvajanje 42-urnega delovnega tedna.

1967

14.3. Na posebni seji je delavski svet železarne obravnaval stanovanjsko problematiko, zlasti projekt o za-

1978

9.3. Volitve delegatov in delegacij za zbor združenega dela in SIS. Center za proučevanje samoupr. in inform.

Pri pogajanjih za sklepanje nove pogodbe je prišlo tako daleč, da prvič od obstoja SMRJ kolektivne pogodbe ta organizacija ni podpisala. To je bil povod, da je vodstvo SMRJ večer ponovno poslalo svojega zastopnika na Jesenice in je bila sklicana seja, na kateri se je sklenilo sedenje.

Zaradi javnosti in da razkroj te organizacije na zunaj ne bo videti še večji, kot v resnici je, mora dosežanje vodstvo obeh podružnic demisionirati. Včeraj so na seji to vlogo naredili in jo danes odposlali savezu.

Imenovani so bili komisariji, ki morajo voditi vse agente podružnic do prihodnje skupščine, in sicer za Jesenice: Jakob Flick, Rudolf Kunčič, Maks Gerdej in za Javornik: Jože Praprotnik in Jože Zupanc. Dolžnosti teh komisarijev so:

1. Skušati pritegniti k skupnemu delu tudi skupine, ki jih vodi Ivan Čelenski in Srečko Toman.

2. Pregledati članstvo SMRJ in vse tiste elemente, ki so kaj zakrivali in so preveč levo orientirani, izključiti in odstraniti iz organizacije.

3. Pripraviti vse potrebno za glavno skupščino in paziti na to, da pride vodstvo organizacije v take roke, da ne bo nevarnosti, da se bodo godile take napake kot v zadnjem času.

Na sejah se je govorilo, da ima neki Sedej (tajnik pri borzi dela ali podobno) v rokah dokaze, da so dobili Perko, Kralj in Federle večje zneske od Tehnične unije. Kakor se je govorilo, bi rada Tehnična unija v državi zanehtala pri industrijskih podjetjih nemire in stavke, da bi se odpovedovale kolektivne pogodbe, se ne sklepale nove, niti podpisovale itd. Ti pozivi naj bi izhajali od nemške industrije.

(Pripomba: Odkod ima Sedej te informacije, mi ni znano, tudi tem vestem ne moremo prav verjeti; prej bi bilo mogoče, da so ti ljudje prejeli kako podporo od Komitern, kajti kolikor jih poznam, so vse prej kot fašisti.)

Podpis lastnoročen, nečitljiv.

Dne 16. marca 1937, verjetno isti konfident, daje o poteku spora v SMRJ KID sledeče poročilo:

»Poročilo o poteku pogajanj za prevzem poslovanja odbora podružnice SMRJ, ki je bil 12. t. m. razpuščen od centralne uprave SMRJ v Beogradu.

Član centralne uprave Karol Ažman je dobil 12. t. m. dekret za razpust, v katerem se poziva, da prevzame poslovanje društva in obenem obvesti peteročlanski odsek, ki je imenovan, da nadaljuje s poslovanjem in obenem uglaadi teren za konsolidacijo razmer v podružnicah SMRJ na Jesenicah in Javorniku. V ta peteročlanski komite so imenovani: Rudolf Kunčič, Maks Gerdej, Jakob Filip za Jesenice, Jože Praprotnik in Janko Zupanc za Javornik.

V soboto, 13. t. m., je bil pozvan razpuščen odbor, da preda posle. Vsi zgoraj imenovani smo morali priti v podružnico SMRJ, da prevzamemo delo.

Naleleti pa smo na odpor, zasmevanje in rečenice nam je bilo, da nam sploh ničesar ne bodo izročili,

temveč da bo o tem odločalo članstvo, ali ima centrala sploh pravico, koga odstaviti. Mi se nismo hoteli prepirati in smo se odstranili, da naredimo nadaljnje korake. Reklo se nam je celo, naj vendar pokličemo policijo, da jim s silo odvzame njihove funkcije. Zavedali smo se, kaj pomeni policija v obeh delavstvih, da bi se nam to vedno nitalo, čeprav bi imeli polno pravico, poslužiti se je. Sklenili smo, da bomo počakali ugodnejšega trenutka in pisarno zapečatili. Omenim naj še, da ostali odborniki niso zelo nasprotovali predaji, samo Kralj je ščeval k odporu in je imel pri tem glavno besedo. Ažman in jaz sta dobila nalogo, da pisarno zapečatimo, četudi bi pri tem izgubila eno ali več noči. V soboto ob 23. uri se nam je posrečilo pisarno zapečatiti, ko sta jo našli za kratko dobo prazno. Na vrata sta nalepila listek, da se bo vsilil prevzem pisarne v ponedeljek, 15. t. m., ob 19. uri. Zaradi prevzema smo se zbrali polnoštevilno ob napovedani uri v stranskem prostoru na kratek razgovor, kjer smo opozorili ljudi na resnost položaja, v katerem smo in da bi jim lahko samo škodovalo, ko bi se še naprej upirali predaji poslov. Pripravljeni pa smo odpreti pisarno, če dobimo pisno garancijo, da se nam bodo posli izročili. Odgovorili so, da je edini prostor za razgovore pisarna, ki jim jo moramo odpreti. Mi pa nismo šli na te limance in s tem je bil razgovor končan in pisarna še naprej zapečatena. Vedeli smo dobro, kaj nameravajo — permanentno zasedbo, saj imajo dovolj brezposelnih funkcionarjev, ki nam bi vsako pozitivno delo onemogočili. Njihova parola je: povzročiti čim večji kaos ter netiti razredno nestrpnost med delodajalci in delojemalci.

Prostovoljno nam ne bodo izročili poslov, policije se pa ne moremo poslužiti, kot bi oni radi. Ljudi nam ščuvajo proti vsemu, kar je pošteno in koristno za skupnost in napredek. Na predlog centralne uprave smo sklenili nekatere člane, o katerih vemo, da se najbolj upirajo konsolidaciji, izključiti, in sicer sledeče: Naceta Kralja, Vencija Perka, Jožeta Stražišarja, Viktorja Stražišarja, Albina Pibernika, Antona Talerja in Ivana Kosa. Do petka ali sobote tega tedna bomo imeli javno razložitev centralne uprave, nakar bomo imena javno razglasili na oglasnih deskah, da bo delavstvo vedelo, da smo s temi ljudmi prekinili zvezo. Zavedamo se, kako resen je položaj, v katerem se nahajamo in da nam je visoka politika v Beogradu zelo malo naklonjena in vemo, da je gradnja redukcijske peči še vedno v zraku. Zavedamo se tudi, da je samo z resnimi ljudmi možno uspeha polno delo ter medsebojni odnos. Vemo tudi, da visoka politika v Beogradu smatra vse strokovne organizacije na Jesenicah za komunistično obarvane, kar pa ne ustreza resnici. Mi pa smo zato tu, da dokažemo, da to ni resnica.

Kaj je želela od vodstva KID nova zeleno-katoliška strokovna organizacija Zveze združenih delavcev (ZZD)? Kako se je borila za

delavstvo »zelenas ZZD, dokazuje pismo, katerega je vodstvo te organizacije naslovilo na Augusta Praprotnika, namestnika predsednika KID v Ljubljani:

»Gospod August Praprotnik, namestnik predsednika KID, Ljubljana

Pri meni so se zglasili zastopniki Zveze združenih delavcev Smrzu, Franc Preželj in Franc Rajner.

Poleg pisne spomenice so mi tudi ustno predložili svoje zahteve in pritožbe.

Izid delavskih volitev zastopnikov bi moral biti ključ za sprejem na delo, za namestitev na višje položaje in dodelitev v boljše obrate, martin, plavž, obrat za cevi itd.

Pri sejah obratnega vodstva nimajo člani ZZD nobenih zastopnikov, medtem ko so vsi ostali pristaši drugih organizacij, ki jih stalno informirajo, koliko mest je prostih, kako so se izvedla predavanja, dalje delitev v kategorije itd. Edini, ki je bil član te organizacije, je bil Kuhar, ki pa se ne sme več udeleževati sej. Iz teh razlogov so nasprotne organizacije vedno o vsem informirane. Tako na primer vedo, katera mesta bodo prosta, kdo je predlagan za redukcijo itd., medtem ko ZZD nima nobenih virov informacij, zaradi česar prosilci uhajajo v nasprotne organizacije, ker vedo, da bodo samo na ta način njihove prošnje dosegle zaželeni uspeh.

Prav tako ZZD nima niti enega zastopnika s pravico sodočati pri delavski inšpekciji, zato se je zgodilo, da je bilo v zadnjem času odpuščenih devet domačinov in nič ne pomagajo vse intervencije, naj bi se jih zopet sprejelo na delo.

Od 300 odpuščenih delavcev je bilo 25 do 30 članov ZZD. Pri plavžu je na primer obratovodja Božič ugotovil, da so člani: Jože Bregant, Stanko Ješe in Josip Kolman nepotrebnosti in da morajo biti prestavljeni kam drugam, nasprotno pa so bili sprejeti drugi, čeprav so imenovani ves čas delali pri plavžu. K plavžu je bil sprejet celo Razinger v VII. kategoriji, čeprav je bil kazensko premeščen. Tako so prišli k plavžu drugi delavci kot monterji, prestavljeni člani ZZD pa so bili uvrščeni med navadne ključavničarje.

Pri Pokojniškem zavodu in Bratovski skladnici ni niti enega člana ZZD.

Razen tega so predložili zastopniki ZZD sledeče konkretne primere. Nekemu Volčiču se je pripetila neugoda, da so mu morali amputirati nogo. Gospod namestnik predsednika je obljubil, da se mu bo dodelilo lahko delo, kar pa se ni zgodilo. Bil je odpuščen, čeprav je bil sposoben opravljati pisarniška dela.

ZZD je inventirala, naj bi se sprejel Janez Mohorič v VII. kategorijo. Prejela je odgovor, da to ni mogoče, čeprav so s člani drugih organizacij drugače ravnali.

Francu Martinu, ki je bil v Martinovem plavžu, je škodoval plin. Na intervencijo ZZD so obljubili, da ga bodo prestavili k žerjavu, kar pa se ni zgodilo. Tja je prišel nekdo drug, on pa je ostal na istem delovnem mestu.

Glede preddelavca Cirila Šoberla smo intervenirali v tem smislu, da bi se ga uvrstilo v VIII. kategorijo ter se mu dalo priznavalino, pa se je reklo, da so ga predlagali za namestitev, dobili pa smo informacijo, da se to ni zgodilo.

Štefanu Prežlju so že davno obljubili, da bo dobil tovarniško stanovanje, vendar obljube niso izpolnili.

Nadaljevanje

Matica je obkrožil ogenj bomb, še malo in ga bodo pokopale. Lahko bi ga le ranile? Živega ne smejo dobiti. Odvil je čep bombe, udaril po kopitu brzostrelke, naglo položil bombo in brzostrelko pod trehuh in se pritisnil ob zemljo. Nekaj hipov še: »O, Breda, moja Breda, kako te imam rad...«

Anton sprva ni verjel, da bi Breda lahko zanosila z Maticem. Ze temu, da bi z njim ljubimkala, ni bil pripravljen verjeti. Zgolj usmiljenje, stara vaska sloga, si je govoril, da je odganjal neprijetno misel. Maticev glas pa je bil obupan, brez sprenevedanja, bridko resničen. Misel, ki je počasi kljuvala vanj, da bi bil lahko kriv smrti očeta svojega vnuka, je Antona spodbudila, da je začel teči na vrh grebena, kjer so padale bombe.

Zanj to ni bil boj, ni občutil nevarnosti. Hotel je priti do Matica, ga nekako zaščititi in se znebiti bolečine, ki ga je dušila. Preveč je popil spotoma. Žganje se mu je kot svinec zalezlo v noge, da jih je težko premikal. Tudi huda sapa ga je dajala. Vendar se je pogajal proti vrhu, padal, se lovil za travo, preklinjal in stokal.

Prisopil je že skoraj na vrh grebena, ko je zagledal postavbe legijašev. Zakaj stojijo, je najprej pomislil. Potlej je ugotovil, da tudi streljanja bomb ne sliši. Da ni že končano? Prepozno? Odrinil je legijaša in videl Zana, kako se sklanja nad Maticem in z baterijo sveti v otrpjen obraz. Kot bi se pretrgalo življenje. Hudo razmesarjen je bil trehuh, obleka na vsem prednjem delu telesa. Matic se je ulegel na bombo in se ubil, da ga niso živega dobili.

»Si srečen, ko si ubil sovaščana in sošolca?« je divje škrtnil Anton.

»Ni sovaščanov, sošolcev, prijateljev, niti sorodnikov. So samo zavezniki in sovražniki. Matic je bil — sovražnik! Zato ne stokajte. Sina, Ludvika, imate pri legijaših. Z nami se morate bojevati, če vam je prav ali ne,« je ostro odvrnil Zana.

Anton je začutil preskok v mladost, ko je bil ponosen kmečki fant, znan prepečak. Takrat je za majhne žalitve udaril. Zdaj ga je Zana zgrabil za srce. Roka je poletela proti licu. Videl je, kako Zana v roku pada. V hipu so se legijaši zganili. Z uperjenimi puškami so skočili proti njemu, dva sta posvala, grozila. Zana se je počasi pobral. Z roko si je previdno tipal lica.

»Vi ste napadli oboroženega vojaka,« je užaljen kriknil Zana. »Naj vas prijavi policija!«

VINKO TRINKAUS

35

IZDAJA

»Zana, kadar se srečava, mahnil te bom, kot pravkar. V tvoje dobro, ne hodi mi pred oči!«

»Se enkrat in vas bom ustrelil,« je zapretel Zana.

»Morda. Vidim, rad pobijaš. Celo sošolce. Ti ali kdo drug. Mene, Zana, bodo ustrelili zaradi tebe. Vi ne boste zmagali. Pred kratkim se mi je posvetilo. In veš zakaj? Ker niste dobri. Takim, kot si ti, so se ljudje vedno upirali. Tisti, ki jim služiš, niso boljši od tebe. Zato boste vojno izgubili.«

Zana se je naglo ozrl po legijaših, ki so začeli godrnjati. Ni jim bilo prav, da je eden od njih dobil udarec in ga ne vrne.

»Mi bomo zmagali,« je odločno siknil Zana.

»To bi te edino rešilo, da bi umrl v postelji. Tudi mene. Drugače, bodo že odkrili, kako je bilo. Plačali bomo,« je obupan zavzdihnil Anton. »Samo to bi še rekel: ne pokopljite Matica skrivaj. Po vojni naj počiva na vaškem pokopališču. Mrtev najbrž ne bo čutil, med kakšnimi ljudmi je pokopan.«

Anton je združen zamahnil z roko in se zaobrnil. Opetekaje je stopal proti vozu.

»Ste čisto pozabili, da imate sina pri legijaših?« je zaslišal Zana. Nenadoma se je obrnil. Spodaj mu je zlobna misel. Povedal jo bo, toliko, da udari nazaj in bo skalelo tudi Zana.

»Imam sina, na srečo tudi hčer. Če se kaj od staršev deduje, potem bo rodila dobrega otroka.«

Tega ne bi smel reči. Polile so ga solze, mikalo ga je, da bi se vrnil, poglaval v Zana in ga zadavil. Sebe bi moral, je počasi spoznaval. Kaj se skrivaš za Zanom. Vedel si, kam pelješ Matica. Le bolečine se nisi vnaprej zavedel. In tega ni slutil, da sta se z Bredo ljubila.

Konja, ki jima je močno zategnil uzdi in privezal ob naslanjalo, sta prestrašena s kopiti nemirno grebla v zemljo. Anton se je poglaval na voz, peljal se nekaj sto metrov naprej, da je našel mesto, kjer je lahko voz zaobrnil.

Spustil je vajeti. Konja sta pametna, držala se bosta ceste. Anton je strel v levi breg. Lovil je glasove. Ko ni slišal glasov, je sklepal, da so legijaši Matica že odnesli.

Bolečina, občutek krivde, slaba vest, vse je močno pritiskalo nanj. Na trenutke je zastokal, ko ga je preganjala boleča misel. Nekaj prijetnih trenutkov v mladosti je bil podoben Maticu. Odločen, zavzet za posteno, bojevit. Menda je prvič popustil, ko se je odločil za ženitev s Kristino. Ni je imel rad, čeprav je bila takrat na pogled prijetna. Zmamilo ga je kar si dolgo ni hotel priznati — udobno življenje. Ne da bi potlej le popustal, vendar je ugotovil, da je pred njim nekaj ovir, ki jih ne bo premagal. Kadarkoli je bila v nevarnosti posest, je grozila izguba, nesreča, zmerom je moral popustiti, tudi če bi raje napravil drugače. Za prijetno življenje, je vse bolj popustljivo pristajal v vlogo, da ni gospodar. Ne samo, da je hiša še zmerom ohranila staro ime, pri Preložniku, tudi odločala je potomka Preložnikov — Kristina. Čeprav jo je rad dražil, to je moral priznati, gospodarila je bolje od njega. Če je dobro gospodarstvo pomenilo, da večja posest ali kup denarja, potem je bila Kristina dober gospodar.

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

-25-

EDVARD LAVTIŽAR-EDO SANITETNA SLUŽBA V ARTILERIJSKI BRIGADI IX. KORPUSA

Tako je bila sanitetna služba v artilerijski brigadi IX. korpusa organizirana po navodilih načelnika sanitete IX. korpusa, predvsem pa podobno kot v brigadah. Na zuraž so bile razlike pravzaprav samo v nazivih.

V štabu brigade je bil sanitetni referat z referatom in njegovim pomočnikom, v zaščitem bataljonu bataljonski bolničar in v divizionih divizijski bolničar. Ljudi in material smo prevzeli od divizionov, ki sta prišla iz 30. in 31. divizije. Strokovnost bolničarjev ni bila ravno na zavidljivi višini. Kajti po potrebi so dodajali divizione ali posamezne baterije zdaj eni zdaj drugi enoti, preskrbljenost s sanitetnim materialom je bila

na nivoju bataljona, ali pa so nosili s seboj material, za katerega niti niso vedeli, čemu služi. Higijenska služba ni bila organizirana, ni bilo zdravstvenega prosvetljevanja in podobno.

Kakor je na začetku izgledalo, da bo delo enostavno, ni bilo, saj je bila naloga organizacije sanitetne službe v artilerijski brigadi v nekem pogledu specifična — daljše bivanje v enem kraju, dolgi pohodi z artilerijo v koloni in podobno — kopico stvari je bilo potrebno urediti in organizirati. Naj jih nekaj navedemo.

Organizirati, urediti in narediti je bilo treba:

- ambulantno in redno delo v njej,
- nabaviti sanitetni material za ambulantno, pridobiti divizijske bolničarje, opremo in najnujnejše instrumente, dezinfekcijska in depedikulacijska sredstva in opremo itd.,
- izboljšati osebno higieno pri borcih in splošno higieno po enotah,
- popolniti kadre in njihovo strokovno izobrazbo,
- organizirati tečaje za sanitetno osebje iz prve pomoči, higijene, nege bolnikov in ranjencev itd.,
- organizirati predavanja iz higijene in prve pomoči horcem po divizionih in v zaščitem bataljonu,
- uvesti tekmovanje med enotami iz osebne in splošne higijene,
- nabirati zdravilna zelišča in gozdne sadeže,
- povezovati se s civilnim prebivalstvom,
- dnevno poročati štabu brigade,
- redno in izredno poročati saniteti v korpusu,
- organizirati delo ambulant na pohodu,
- usposobiti brigadno previjališče za akcije, pri katerih je sodelovala kompletna artilerijska brigada IX. korpusa,
- evakuirati ranjence in težje bolnike v bolnico,
- voditi dokumentacijo o vsem tem.

Artilerijska brigada je zaradi svoje specialnosti taborila večkrat dalj časa v kakšnem kraju, kot npr.: v Lokovcu, na Lokvah, na Trnovem, na Otlici in na Vojskem. V te kraje smo se vedno vračali in tu dalj časa tudi prebivali po hišah, v

razmeroma ugodnih pogojih. Ko smo v tak kraj prišli, ali se vanj vrnili, nas je bilo civilno prebivalstvo veselo: štab, referati, zaščiteni bataljon in divizioni so imeli »svoja stara mesta.«

SANITETNA SLUŽBA...

V teh krajih smo vedno imeli svojo ambulanto, običajno z dvema prostoroma: sobica za pregled in sobe za ležeče bolnike. Na pregled so bolnike-borce vodili bolničarji, ki so imeli vsak svojo »knjigo za lekarno«, v kateri so bili zapisani najvažnejši podatki in kamor se je tudi vpisoval rezultat pregleda in intervencij, da so bili komandanti enot sproti obveščeni o temu. Seveda je bil v ambulanti glavni dokument »ambulantni protokol« z običajnimi rubrikami. Bolnike z višjo temperaturo ali resnejšimi težavami smo zadržali v ambulanti, ostale pa smo, potem ko so dobili zdravilo, bili previti in podobno, vračali v enote.

Ambulanta je bila v začetku zelo skromna, toda že v avgustu 1944. leta smo imeli kar precej zdravil, opreme, instrumentov. Od dezinfekcijskih sredstev smo imeli alkohol, sublimat, Lysolm Lysoform, eter, benzin, Tet, jod; domačemu žganju smo dodajali po eno tableto sublimata in seveda steklenice označili z besedo »strup«. Dobro je bila ambulanta založena z zdravili proti bolečinam, temperaturi, prebavnim motnjam, revmatičnim obolenjem, s pomirjevali, z injekcijami, med katerimi naj omenim predvsem morfin, od serumov pa ATE serum. Za sterilni ovojni material smo imeli kovinske »obobne« (doboše), dobro smo bili preskrbljeni z obvezilnim materialom, med sredstvi za imobilizacijo pa naj omenim: Cramerjeve in Diterichsove opornice, sadrove oboje in deščice.

Imeli smo mali kirurški instrumentarij, komplet klešč za zobe, brige, RR itd.

Sanitetni referent je poleg tega nosil s seboj v svoji torbici še najpotrebnejše in standardne stvari. Seveda nisem pri tem naštevanju omenil vsega, vendar je bilo potrebno o tem nekaj povedati, da vidimo, kako je napredovala sanitetna služba v partizanskih enotah.

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na 84. seji 25. februarja obravnaval predloge finančnih planov in prispevnih stopenj vseh SIS družbenih dejavnosti v občini za 1980. leto in sklenil, da se morajo ustrezno zmanjšati in uskladiti z resolucijskimi določili ter jim priporočil, da jih šele potem posredujejo v razpravo združenemu delu. Na dnevnem redu je bila tudi obravnava predloga programa urbanističnih dokumentov in njihovo financiranje v 1980. letu. Razpravljali so o novem predlogu samoupravnega sporazuma o financiranju programa LRP Triglav Jesenice, ki že upošteva zmanjšanje deleža sredstev vseh podpisnikov sporazuma glede na resolucijska določila o stabilizacijskih ukrepih. Razen tega so na seji obravnavali več predlogov finančne komisije, statistične podatke o gibanju gospodarstva za mesec december 1979 ter informacijo oddelka za notranje zadeve o dogovoru za izvajanje zakona o enotni matični številki občanov.

Na 13. seji občinske konference ZK Radovljica 26. februarja so delegati ocenjevali dejavnost osnovnih organizacij zveze komunistov v preteklem mandatsnem obdobju s posebnim poudarkom na uresničevanju sklepov 5. in 6. seje CK ZKS. V nadaljevanju so obravnavali in sprejeli dopolnitev statutarne sklope o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZK. Pred tem so o predlogu teh dopolnil razpravljali že v osnovnih organizacijah, na komiteju in na vseh delovnih telesih OK in komiteja ZK. Delegatom so bili posredovani tudi zaključki seminarja za sekretarje OO ZK, ki je bil 8. in 9. februarja na Bledu.

Predsedstvo občinske konference SZDL in občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica so vsem krajevnim organizacijam SZDL in osnovnim organizacijam sindikata posredovala stališča v zvezi z letošnjim praznovanjem 8. marca — dneva žena. Posebno je poudarjeno, da naj se proslave usklajeno organizirajo v krajevnih skupnostih, kjer naj se spregovorijo o položaju žensk delavk, o otroškem varstvu, družbeni prehrani in drugih problemih, ki tarejo zaposlene matere in žene. Vsi organizatorji proslav naj bi se odpovedali neokusnim veseljačenjem, dragim izletom in obdarovanjem. Na slavnostnih zasedanjih družbenopolitičnih organizacij naj bi zaslužnim ženam podeljevali priznanja in jim pripravili priložnostne kulturne programe.

Po sklepu občinskega odbora ZZB NOV Radovljica bodo v vseh 20 krajevnih organizacijah ZZB NOV opravili do konca marca delovne konference. Člani bodo ocenili družbenopolitično dejavnost borčevske organizacije, spregovorili pa bodo tudi o stanovanjskih, zdravstvenih in drugih vprašanjih, ki se od lani rešujejo v ustreznih SIS družbenih dejavnostih. V nekaterih krajevnih organizacijah bodo opravili tudi kadrovske spremembe oz. izvolili nove člane izvršnih odborov.

Zadnje tedne se je v osnovnih organizacijah ZSMS ter področnih konferencah ZSMS v radovljski občini močno razgibala politična dejavnost, ki je usmerjena na priprave za klic volilno programsko konferenco občinske organizacije ZSMS. Vsa delovna telesa so že oblikovala svoja poročila o dejavnosti za preteklo mandatno obdobje, ki jih bo pred volilno konferenco obravnavalo predsedstvo OK ZSMS. Upajo, da bodo uspeli sklicati volilno programsko konferenco že v prvih dneh marca.

Na osnovi zaključkov seminarja sekretarjev osnovnih organizacij ZK in članov OK ZK Radovljica, ki je bil februarja na Bledu, bodo vse osnovne organizacije do 15. marca oblikovale lastne programe idejno političnega usposabljanja članov, ki bodo obiskovali posamezne oblike usposabljanja in programe za člane sekretarjatov v zahtevnejših oblikah usposabljanja, ki doslej niso opravili ustreznih tečajev in seminarjev.

Komisija za družbeni nadzor pri občinski skupščini Radovljica je na prvi seji prejšnji teden obravnavala smernice za delo, ki jih je dobila od republiške komisije za družbeni nadzor in izpolnila vprašalnik, ki se nanaša na delokrog njenega dela. Sprejela je tudi program, da bi ponovno poživila svojo dejavnost, ki je v zadnjem času povsem zamrla.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bila 22. februarja 1. konferenca drugega sklica Ljubljanske banke temeljne banke Gorenjske — poslovne enote Radovljica, ki so se je ob 61 delegatih iz OZD, KS in SIS udeležili tudi predstavniki občinske skupščine, izvršnega sveta ter temeljne in združene banke. Osrednja točka dnevnega reda je bila posvečena oceni uresničevanja srednjeročnega plana v letu 1979 in predlogu dogovora o uresničevanju plana Ljubljanske banke v letu 1980.

Po živahni razpravi in številnih predlogih delegatov so potrdili več sklepov o nadaljnji dejavnosti temeljne banke Gorenjske in o gradivih LB — združene banke za 1. konferenco LB — temeljne banke Gorenjske, ki je bila 27. februarja v Kranju. Za novega predsednika konference LB — poslovne enote Radovljica so soglasno izvolili Slavka Erzarja, delegata Gozdne gospodarstva Bled. Razen tega so izvolili dva podpredsednika, devetčlanski poslovni odbor, delegate sveta deponentov in sveta varčevalcev, člane odbora delavske kontrole in 15 delegatov za konferenco temeljne banke Gorenjske.

Prejšnji teden sta se na skupni seji sestala koordinacijska odbora za usmerjeno izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL in izobraževalne skupnosti Radovljica. Na dnevnem redu je bila obravnava predloga mreže srednjih šol v okviru usmerjenega izobraževanja na Gorenjskem in možnosti vpisa učencev v te šole. Prvi predlog namreč ni bil sprejemljiv za radovljsko občino, zato je bil na skupščini gorenjskih občin oblikovan novi na osnovi stališč koordinacijskega odbora za usmerjeno izobraževanje pri medobčinskem svetu SZDL za Gorenjsko.

Na Bledu je bila prejšnji teden tridnevna skupščina mednarodne zveze organizatorjev kongresov. Med zasedanjem so si udeleženci ogledali bližnjo in daljno okolico in zelo pohvalno ocenili možnosti in zmogljivosti Bleda in Gorenjske za prirejanje mednarodnih kongresov.

Občinska organizacija Rdečega križa Radovljica je v sodelovanju z zdravstvenimi delavci lani organizirala 80-urni tečaj prve pomoči za 14 pripadnikov civilne zaščite, tri 20-urne tečaje za 54 pripadnikov civilne zaščite, tri 20-urne tečaje za delavce Cestnega podjetja Kranj in GG Bled, ki ga je opravilo 63 slušateljev. Za voznike motornih vozil je bilo organizirano enajst 10-urnih tečajev z 281 udeleženci, izpite iz prve pomoči pa je opravilo 499 voznikov. Poseben tečaj prve pomoči so organizirali lanske leto tudi za brigadirje, ki so urejali ceste na Pokljuki.

Nova zgradba posebne osnovne šole, ki so jo lani začeli graditi v podaljšku osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici, bo kot kaže povsem dokončana že konec marca 1980. Letos bodo še v okviru tekočega srednjeročnega programa izgradnje vzgojno-varstvenih ustanov dogradili pri stavbi stare osnovne šole na Ovsišah pri Podnartu objekt z dvema oddelkoma za otroški vrtec.

Zaradi izredno slabih prostorskih in delovnih pogojev poslovne enote Ljubljanske banke v Radovljici je ta vložila zahtevek za lokacijo, kjer bi zgradili novo poslovno stavbo. Lokacija je predvidena na nezazidanem zemljišču med objektom sedanje posebne osnovne šole in stanovanjskim blokom ter lokalno cesto, vzporedno z Gorenjsko cesto. Izdelana je že lokacijska skica, h kateri sta dali soglasje svet KS Radovljica in PTT Radovljica. Predlog o gradnji poslovne stavbe na predlagani lokaciji je podprl tudi izvršni svet skupščine občine, ki pa od predlagatelja zahteva izdelavo kakovostne lokacijske dokumentacije, ki upošteva pogoje komisije izvršnega sveta za urbanizem, gradbeno in komunalne zadeve.

V občini Radovljica je obrtna dejavnost razmeroma dobro razvita. Evidentiranih je 310 rednih obrtnikov in 418 obrtnikov, ki opravljajo svoje storitve kot stranski poklic. Bolj od storitvene je razvita proizvodna obrt. Najštevilnejši so avtokleparji, avtolikarji, elektroinstalaterji in podobni poklici, manjka pa obrtnikov za vsakdanje osebne potrebe občanov, kot so: čevljarji, krojači, kleparji, vodovodni instalaterji, zidarji in pa obrti za storitve in popravila gospodinjstev in naprav.

Zaradi neurejenih sanitarno higienskih razmer v trgovski poslovalnici Specerija v Nomenju, ki je last Gozdarsko kmetijsko

ske zadrage Srednja vas v Bohinju, je občinska sanitarna inspekcija v februarju izdala odločbo o prepovedi nadaljnjega poslovanja. Najbolj je ta ukrep prizadel vaščane Nomenja, ki bodo do nadaljnjega morali kupovati živila in druge vsakodnevne potrebščine v Bohinjski Bistrici.

Po podatkih strokovnih služb Hotelskega turističnega podjetja Bled so bile v 1979. letu zasedene zmogljivosti v Grand hotelu Toplice 62 % ali 227 dni v hotelu Krim 56 % ali 206 dni. Zaradi obnovitvenih del je bila lani zasedenost v hotelu Jelovica 45,9 % ali 155 dni, v hotelu Lovca pa 44,6 % ali 163 dni. Tu niso vštete zmogljivosti depandans, ki so zasedene v glavnem le v času turistične sezone.

Lani je prejel odlikovanja predsednika SFRJ tov. Tita 132 občanov iz radovljske občine. Red dela z rdečo zastavo je prejel 1. red dela z zlatim vencem 2. s srebrnim vencem pa 45. Medalj za delo je dobilo 66 občanov. Razen teh sta bili podeljeni še dve odlikovanji red zaslug za narod s srebrnimi žarki, 7 odlikovanj red zaslug za narod s srebrnim vencem, 6 odlikovanj red republike z bronastim vencem, dve medalji zaslug za narod in ena medalja za hrabrost.

V 1979. letu si je ogledalo muzej talcev v Begunjah 46.896 obiskovalcev, kovaški muzej v Kropi 16.609, čebelarški muzej in Linhartov spominski sobo v Radovljici 11.267, Šivčeva hiša 7.411 in muzej Tomaža Godca 7.315 obiskovalcev. Muzej Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici je bil odprt šele 1. maja. Šivčeva hiša pa je zaradi popravil galerijskega prostora zaprta za razstave od septembra lani.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica je na februarjski seji sprejela finančno poročilo za izvajanje kulturne akcije za delovne kolektive v 1979. letu. Lani je Kulturna skupnost Radovljica namenila za ta program 265.000 din, občinski svet ZSS Radovljica 20.000 — din, delavci pa so po pogodbi prispevali skupaj 69.329 din. S prenosom sredstev iz predhodnega leta je bilo za celotni program kulturne akcije v 1979. letu porabljeno 368.780 din. Samo za gledališke, koncertne, likovne in druge prireditve je bilo namenjeno nekaj nad 340.000 din, druga sredstva pa so bila razporejena za najemnine dvoran, organizacijo predstav, avtorske tanieme in pravice.

Od 22. februarja do 1. marca je DPD Svoboda Rudi Jedretič v Ribnem letos že drugič organiziral teden kulturnih večerov. Številnim obiskovalcem so se v dvorani zadragega doma predstavili: moški zbor Stane Žagar iz Kroke, harmonikarski orkester Glasbene šole Radovljica, godba na pihala DPD Svoboda Lesce, domača dramska skupina s komedijo Kaznovani so progi in mladinska dramska skupina z igrico Martin Krpan. Prvič je javno nastopila tudi domača pionirska folklorna skupina.

V Šivčevi hiši so muzeji radovljske občine in galerijski odbor pri Kulturni skupnosti Radovljica v 1979. letu pripravili 9 razstav, od teh 7 likovnih, 1 knjižno in 1 etnografsko. Vse razstave si je ogledalo 7.453 obiskovalcev. Razen tega so v graščinski dvorani pripravili tudi noveletno prodajno razstavo slik, plastik, drobne keramike in drugih likovnih izdelkov. Zaradi popravila galerijskih prostorov v pritličju Šivčeve hiše zadnje tri mesece v hiši ni bilo razstav.

Godba na pihala Gorje je lani imela 97 vaj in 55 javnih nastopov. V primerjavi s letom 1978 je bilo lani 19 nastopov manj. Največje težave imajo gorjanski godbeniki s kadrovanjem mladih, zato si prizadevajo, da bi Glasbena šola Radovljica odprla svoj oddelek tudi v Gorjah, kjer bi se usposabljali učenci za domačo godbo. Razen tega bi si še dalj časa radi kupili nove instrumente, za katere so že zbrali denar, vendar pa imajo težave z nakupom v domačih trgovinah z glasilni.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je v petek, 29. februarja, gostovala Drama slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v Radovljici s sodobnim sovjetskim delom Staromodna komedija. Istega dne pa je v festivalni dvorani na Bledu Mestno gledališče ljubljansko uprizorilo dramo Friderik z Veroniko slovenskega avtorja Matjaža Kmeclja.

STRUPENI JEZIKI, DOLGI 38 LET, ALI KAKO REHABILITIRATI SKOJEVKA

Slabih ljudi najbrž na tej naši zemeljski obli ne bo nikoli zmanjkalo. Mednje pa ne sodijo samo morilci, teroristi, kriminalci, sadisti in pijanci, narkomani in piromani, temveč tudi strupeni obrekovalci, ki so že marsikoga pahili v nesrečo, ali celo v smrt.

Poznam ženo petdesetih, šestdesetih let, ki je vse življenje živela pošteno in je že dolga leta tajnica v velikem podjetju. Spoštujemo jo kot pridno, sposobno in prijazno. Ni hodila v šole, da bi se naučila vseh odlik lepega vedenja, strojeplajsa in vsega, kar sodi k njenemu delu. Njena šola je bilo življenje. Rodila se je v kmečki družini, v prijazni vasi v ravniškem delu na Gorenjskem, v kateri se je rodil velik slovenski umetniški besede. Brhko dekle je bilo. Fantje in moške so se radi ozirali za njo in marsikatera žena je jezno zagodrnjala: »Vse dedce bo zmešala.«

Zavidali so ji, ko so jo opazovali, kako zna hitro vpreči konje in prijeti za vajeti, vrteti v rokah grablje in vile, pa kopoljico in sekirico. Mikavna je bila na polju, v hlevu, v kuhinji za štedilnikom, na cesti in v cerkvi. V delovni obleki ali v »tamašnik«.

Našo lepo deželo je zasedel okupator v zelenih uniformah s kljukastim križem. Po vseh vaseh je razpredal svoje organizacije. Postavljali so razne »Blockleiterje«, »Führerje« in »Führerice«, se pravi voditelje in voditeljice nacističnih organizacij.

Prišli so tudi v njeno vas. Znani nemčurji iz sosednjih vasi in iz mesta so iskali »Jugendführerja« in »Jugendführerico« (voditelja in vo-

diteljico Hitlerjeve mladinske organizacije). Pa je neka vaščanka, ko so jo vprašali, katera bi bila sposobna za tako funkcijo, s prstom pokazala na veliko kmetijo: »Tam živi najbrihtnejše in najsposobnejše dekle.«

Organizatorji, ki so imeli okoli rokava leve roke trakove s kljukastim križem, so vstopili v tisto hišo in brez vprašanja postavili dekle pred dejstvo: »Od danes si vaška Jugendführerica! Brez ugovaranja, prosim. Za Rajh je to žalitev. Vojna je in vsi se moramo žrtvovati za zmago in vzgajati mlade, kakor nas uči Hitler.«

Dvakrat ali trikrat so se ob nedeľjah — kot je bilo pač ukazano — zbrala dekleta iz okoliških vasi in malo telovadila. Potem je organizacija popolnoma zamrla, ker so iznajdljiva dekleta vedno znova našle opravila za odsotnost. Tudi »Führerica« je k temu pripomogla, ker je epkrat zbolela, drugič je morala na nujen obisk k sorodnikom v mesto, tretjič... spet nov izgovor.

Pa jo je prav tista ženska, ki je nacističnim pritlikavcem slovenske krvi predlagala, katera naj bo vaška voditeljica mladine, zvito ovadila partizanom. In nekoga poletnega večera 1942. leta so prišli trije partizani in jo ostrigli na balin. Tako so v tistih časih kaznovali dekleta, ki so se družila z Nemci ali delala v njihovih organizacijah.

Med Scilo in Karibdo je življenje teklo naprej. Na terenu so ustanovili rajonski komite partije in vaške odbore Osvobodilne fronte. Sekretar komiteja je že od samega začetka v za kazni ostrizenem dekletu pridobil najzvestejšo sodelavko in obvešče-

valko. Od vseh vaških fantov in deklet je bila prva sprejeta v SKOJ (Zveza komunistične mladine Jugoslavije). Nekoč so jo zgrabili domobranci kot talko in sporočili partizanom: »Če se ne vrne ženska, žena našega domobrancia, ki ste jo aretirali, bomo mi ubili tole vaško komunistko in kurirko.«

Zadeve niso razpletli ne partizani ne domobranci, pač pa nemški orožniki. Dekletov sorodnik je namreč odšel na nemško orožniško postajo in prijavil domobrancia zaradi ugrabitve dekleta. »Kako naj ona dela s partizani, če so jo pa ostrigli.« In Nemci so verjeli, da so se domobranci v tem primeru hudo zmotili. Domobrancem so ukazali, da morajo dekle takoj izpustiti.

Prišla je svoboda, dekle je odšlo v mesto, se zaposlilo in še danes je, kot sem že zapisal, tajnica.

Tu bi se lahko pripoved končala, toda na žalost se šele odpira zavesa. Ze vsa povojna leta se širi krog tistih, ki s prstom kažejo za njo: »Poglejte jo, tajnico, ostrizena je bila, ker se je pajdašila z Nemci.«

Bo res nekdanje vaško dekle, danes žena v zrelih letih, do smrti zaznamovana? Zakaj je v naših srcih toliko zlobnega sadizma, zakaj se napihuje izmišljeno pajdašenje z Nemci in zakaj se s tako upornostjo ne širi resnica o njej, da je bila prva skojevka v vasi in spretna obveščevalka vse do konca vojne? Vsa leta so hodili v njeno hišo partizani, v njej dobili varno zatočišče, obvestila, hrano in mnogo raznega materiala!

Sekretar rajonskega komiteja še živi. Pogovarjal sem se s njim. Razočaran je, ker je mračna zloba v tem primeru močnejša od svetle resnice. Pogovarjal sem se s partizanom, ki jo je ostrigel. Prej je ni nikdar videl,

niti slišal zanjo. Ostrigel jo je, ker so mu tako ukazali, izbrali pa so ga zato, ker ni bil domačin.

Zlobne vesti so po vojni prišle tudi do podjetja, v katerem je bila zaposlena. »Svetniki« so zagrabil za ta adut in začeli razpravljati o »grehih« tajnice med vojno. »Pajdašila se je z Nemci, zato so jo ostrigli.« so jo zahrbtno opravičljivi. Sramotna zadeva je prišla na dnevni red partijskega sestanka. Nihče od navzočih je ni poznal med vojno, vsem je bilo vse »jasno«, sicer je ne bi ostrigli.

Pa se je dekle zjezilo. Vstala je in nekaj krepkih zabrusila prisotnim v obraz. Zahtevala je, da jo zasliši posebna komisija, ki naj raziše njeno življenje med vojno.

Pred nekaj meseci je v vaški gostilni, kjer je ta žena doma, nek nekdanji aktivist iz malce bolj oddaljene vasi pod vplivom alkohola spet začel namakati pogovor o tajnici, »ki so jo partizani ostrigli...«

Ljudje z dvojno moralo imajo res krokodiljo kožo. Iz te in iz sosednjih vasi je bilo več fantov v nemški vojski. Pod Hitlerjevo zastavo so korakali in peli, se borili na vzhodni in zahodni fronti, potem pa prišli na dopust, odšli v partizane, napredovali v oficirje ali terenske politične delavce OF in partije in danes jim nihče ne očita tistega dela njihovega življenja, ki je bil sicer prisiljen, a nikakor ne slaven in junaški. Kaj je to v primeru z nekaj ur telovadnih vaj, ki jih je morala voditi ožigosana žena.

Delavci jeseniške železarne so vso vojno delali dele za nemške tanke in topove. Dele za orožje, s katerim so Nemci pobijali širno po Evropi, tudi v Jugoslaviji. V Kranju je bila tovarna LGW (Luftfahrzeugatewerk — danes je tam Iskra), v kateri so izdelovali letalske stroje. Ti stroji so

bili montirani v letala, ki so trosila smrtonosne bombe. Te bombe so padale na Cerkljo, na Kočevje in Sodražico, ki so jo Nemci v minuli vojni 32-krat bombardirali (od vseh mest in vasi v Sloveniji je Sodražica doživela največ nemških letalskih napadov). In še bi lahko naštevati. Pa vendar tem delavcem nihče nikoli ne očita, da so s svojim delom pomagali Hitlerjevi armadi: še več: to jim je priznано v delovno dobo. Le temu kmečkemu dekletu, ki je od ranega jutra do poznega večera garala na njivah, krmila živino, zato da so imeli kaj dati partizanom, nekateri nočejo zaradi svoje »moralne vzvišenosti« oprostiti nekaj telovadnih vaj.

Menda se včasih niti sami ne zavedamo, v kako kalnem moralnem breznju hrbljamo in se svetniško trkamo na prsi: »Mi možki... ona, one ničvednice...«

Zgodba, ki sem jo zapisal, je do podrobnosti resnična. Prizadeti bodo pri branju teh vrstic takoj vedeli, o kateri ženi pišem. In če se bo komu ob branju teh vrstic prebudila vest, potem tega nisem napisal zaman.

JOŽE VIDIC

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

AKCIJA PREŠERNOVE BRIGADE NA TABORIŠČE V PODMEŽAKLJI

V krajevni skupnosti Podmežaklja, ki poleg KS Sava še nima krajevnega praznika, že nekaj časa razmišljajo, da bi dan, ko je Prešernova brigada izvedla akcijo na nemško taborišče v Podmežaklju, proglasili za krajevni praznik. V ta namen objavljamo prispevek, ki pa ga bo potrebno dopolniti še z opisom akcije drugega bataljona Prešernove brigade.

MOBILIZACIJA FRANCOZOV IN DOLENJCEV, KI SO BILI V NEMŠKEM TABORIŠČU NA JESENICAH OZIROMA V NASELJU V PODMEŽAKLJI

Dne 17. julija 1944 je prišel kurir Prešernove brigade (tov. Jensterle iz Gorij) na sektor 4 Jesenice, katerega sekretar je bila takrat Aleš Jelenc.

Večina terencev je bila tega dne na Poljanah oziroma na Kočni, kamor smo hodili na zveze s pripadniki Osvobodilne fronte. Zato je kurir prispel na naše shajališče na Kočni, ker je bil ta dan z nami tudi Aleš Jelenc. Bilo je okrog 17. ure, ko je kurir predal Alešu Jelencu pisni ukaz za izvedbo mobilizacije Francozov in Dolenjcev v delovnem taborišču v Podmežaklju. Takoj smo se napotili proti taborišču, ki smo ga imeli na Mežaklju in nato prek Radovine na Pokljuko po Prešernovo brigado.

V zgodnjih jutranjih urah (okrog treh) smo prišli v bližino Javorniške planine. Tu smo si v planšarski koči malo odpočili. Za stražo je bil določen tov. Luka (Krivec Franc), ostali pa smo legli. Spati nisem mogla, saj je to bila moja prva velika akcija, zato sem se pridružila Luku.

Okrog 6. ure so se proti našemu počivališču pričele pomikati tri sence. Takoj sva postala pozorna, na srečo pa je bila le patrula brigade. Dobro se spominjam, da je bil v patruli tudi Mirko Ramuš (direktor HP Gorenjka). Naš pogovor je predramil še ostale in takoj smo se napotili do brigade na planini Javornik. Tu smo srečali nekaj poznanih Jeseničanov (Pepi Knific, Mirko Praprotnik, Baloh), ki so hoteli izvedeti čim več novih o domačih in o stanju na samih Jesenicah, seveda pa jih je najbolj zanimalo, zakaj smo prišli. Kar prehitro je minilo to dopoldne in že je bil zbor brigade.

Komandant brigade je razložil pomen akcije, naloge vsakega bataljona posebej, nas terence pa dodelil bataljonoma.

Še zadnji napotki in v opoldanskih urah se je brigada že začela pomikati čez Pokljuko v Radovino. Najboljši, obenem pa najnevarnejši prehod preko Radovine je bil blizu centrale, kjer je bil zasilen most prek potoka Radovina. Srečno smo se pomikali proti Prnikom. Tu je bilo določeno tudi zborna mesto ob povratku. Še zadnji napotki in brigadi s terenci sta se naprej proti Jesenicam pomikali ločeno. Jože Zupan-Ježek, Franc Krivec-Luka, Kristina Krivec-Minka, Jože Jenkole, Jože Pristov, Kelih (Pavel) in avtorica članka smo bili dodeljeni po mojem spominu drugemu bataljonu za vodilca. (Spominjam se tovarišev Goloba in Lebana, ki sta kasneje bila oba v jeseniško-bohinjskem odredu. Tovariš Golob, ki je že pokojen, je bil načelnik štaba, tovariš Leban pa komandant jeseniško-bohinjskega odreda.) Počasi in previdno smo se pomikali iz Prnikov proti spodnjim Poljanam. Tu smo čakali na Biščevem rovtu, da se je zmrčilo. Domenili smo se, da z Ježkom prevzameva potek same akcije.

Dogovorjeno je bilo:

- da se proti taborišču Francozov premaknemo malo pred 22. uro. Takrat, ko bi se mi skozi naselje Podmežaklja pomikali proti taborišču bo cesta že prazna, ker bodo delavci že odšli na nočno delo v Železarno, med tem pa, ko se bodo delavci s popoldanske dnine vračali domov, bi mi nemoteno opravljali akcijo v taborišču.

- da se zasede postavijo na Kočni, na križišču ceste Javornik—Blejska Dobrava in na železniškem mostu prek Save zaradi varnega umika,

- da ko pridemo do taborišča z Ježkom prva vstopiva in jim razlova, kdo smo, nato pa jim še borec z brigade, ki zna francosko, to pojasni v francoščini,

- da se morajo v taborišču najprej zatamniti okna, potem pa se lahko prižgejo luči.

- da se borci na Kočni umaknejo, če bi bili slučajno napadeni in bi Nemci prišli po cesti iz Gorij, da se mi umikamo preko »babe« (Šrakove babe) na Mežaklju in naprej na Prnike.

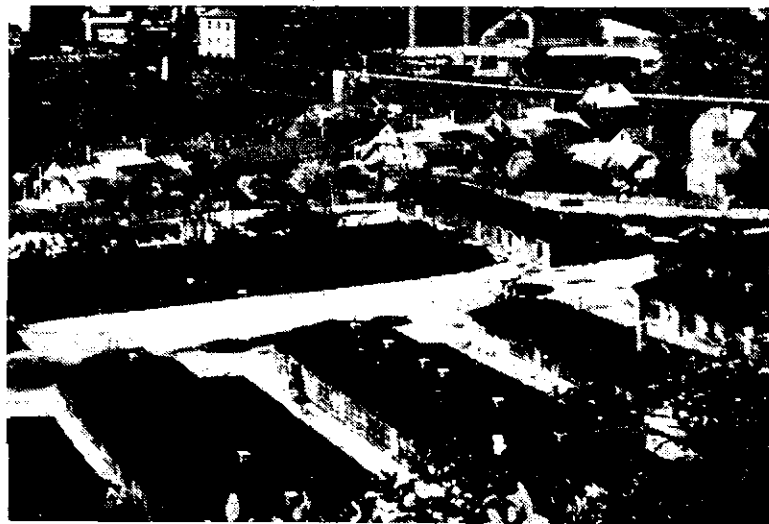
Nekako po 19. uri smo se pomikali v koloni proti Kočni. Ljudje so opazili naš premik. Na vrhu Kočne smo se ustavili in borec brigade pokazal, kje se bodo preko »babe« umikali na Mežaklju. Počasi in previdno smo se spustili po cesti navzdol v bližino Jesenic.

Ko smo se približevali mostu na progi Jesenice—Bohinj, smo zaslišali korake in govorico. Takoj je bil dan znak »kolona stoj«. Po progi je šla patrulja treh Nemcev. Nismo želeli spopadov, najbrž pa tudi oni ne. Nemci so se stisnili pod most in mirovali. Tu smo nepredvidno morali postaviti stražo zaradi mirovanja teh treh Nemcev, kajti vsako streljanje nam lahko pokvari akcijo. Ostali smo nadaljevali pot do križišča, ki se odcepi v Podmežaklj—Javornik in Blejsko Dobravo. Tu, če se ne motim, so bili v zasedi z nekaj borci brigade Jenkole, Kelih in Pristov.

Ko smo se pomaknili na glavno cesto, smo borec pojasnil, da smo samo še 15 minut oddaljeni od taborišča Francozov in da je potrebna obvezna stroga tišina, ker se približujemo naselju in nemškim postojankam. Vse je potekalo v najlepšem redu.

Bili smo na cilju. Tov. Luka je razporedil stražarska mesta. Ježek in jaz pa sva odprla vrata barake, kjer so spali Francozi. Najprej sva iz postelj presenečenih Francozov potegnili nekaj dek in z njimi zadela okna. Ko smo prižgali luči, so Francozi doumeli, da smo partizani in ne Nemci. Vsi so kazali veselje ob srečanju, bili pa so tudi malo začudeni, da med partizani vidijo tudi mene, ki sem še nekaj dni pred tem svobodno hodila v Podmežaklju. Sprašujejo me, če sem tudi jaz partizanka. »Da«, jim odgovorjam in hitro jim razložim, da jih bomo osvobodili. Priganjava jih, naj se čimprej oblečejo, ker gredo z nami v partizane in da naj s seboj vzamejo samo najnujnejše. Hitro so naredili. Komandant bataljona jim v kratkih besedah opiše pot, ki jih čaka, oziroma potrebno previdnost. Vse to smo jim razložili tudi v francoščini. Vsi se strinjajo z besedami komandanta in kmalu so na zbornem mestu za barako. Stražarji so dobili znak za umik, kolona s Francozi pa se že pomika po isti poti nazaj v okrilje naših gozdov. Toda le kratek del poti se mirno pomikamo proti vrhu Kočne.

Bataljon s terenci, ki se je pomikal po vrhu Mežaklje proti »Spici«, je bil izdan, zato tudi ni mogel akcije v redu izvršiti. Nemci so začeli streljati tudi na cesto proti Kočni in nam s tem otežili umik.

Nekdanje nemško taborišče v Podmežaklju

STABILIZACIJSKI UKREPI V JESENŠKI BOLNIŠNICI

Na zadnji seji delavskega sveta Splošne bolnice Jesenice so razpravljali tudi o stabilizacijskem programu, ki so ga delavci potrdili na sestankih enot oziroma oddelčnih kolegijev, obravnavale pa so ga tudi družbenopolitične organizacije v tem kolektivu. Ta program je eden izmed osnov za sprejem samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela.

Poudarili so, da se kvaliteta medicinske obravnave bolnikov ne sme poslabšati, prav tako tudi ne nega in odnos do bolnikov ter njihova splošna oskrba. Zavzeli so se tudi za zmanjšanje potrošnje vseh sredstev in za učinkovito organizacijo dela.

Stabilizacijski program obsega tako racionalizacijo dela, pri čemer velja opozoriti na uvedbo dvoimenskega turnusnega dela, zmanjšanje dežurstva in dežurnih ekip na najmanjšo možno mero.

Opredelili so se tudi za gospodarno ravnanje s sredstvi, za racionalno porabo zdravil in sanitetnega mate-

riala, predvsem pa so v razpravi na seji opozorili na boljše povezovanje z osnovno zdravstveno službo. Prav na tem področju se kažejo še velike rezerve, ne nazadnje je potreben tudi dogovor o racionalni uporabi določenih aparatov oziroma instrumentov. Predvsem gre za to, da ne bi prihajalo do podvajanja preiskav, bolniki naj bi dokumentacijo prinesli s seboj v bolnice in podobno.

Delavci so se v bolnici tudi dogovorili, da bodo redno spremljali izvajanje stabilizacijskega programa, in sicer mesečno, tromesečno in letno. Mesečno bodo pregledovali porabo zdravil, sanitetnega materiala, število zunanjih medicinskih storitev, porabo živil, pralnih, čistilnih in razkuževalnih sredstev ter porabo pisarniškega materiala.

Lani je bilo v bolnici 318 postelj, sprejeli so 12.527 bolnikov, poprečno pa je bilo dnevno v bolnici 292 bolnikov. Poprečna ležalna doba je lani znašala osem dni in pol, postelje pa so bile zasedene 89,5 odstotno. Rk

Terenci smo svojo dolžnost opravili. Uturjeni, neprespani in mokri smo se vrnili na Mežaklju, na sektor štiri—Jesenice.

To je po spominu napisana akcija ob mobilizaciji Francozov, oziroma v vdoru Prešernove brigade na Jesenice.

Pri prvem bataljonu so bili vodilci terenci: Jožica Jernej-Nadja, Aleš Jelenc, Marjanca Trojar-Trojar, Franc in nekaj obveščevalcev.

V tej akciji je Prešernova brigada izgubila štiri borec, ki so padli pod streljo okupatorja.

Po akciji se je brigada z mobiliziranci vrnila na Pokljuko. Ta akcija je bila za Jesenice velikega pomena. Ne samo, ker je bila v štirih letih okupacije to edina brigada, ki je izvedla akcijo na Jesenice, ampak je bil njen pomen še veliko večji. S to mobilizacijo je brigada okupatorju odpeljala delovno silo za železarno, katere je takrat že krepko primanjkovalo. Domačini so namreč v veliki večini odšli v NOV.

Ko so nekaj dni kasneje prišli na zvezo na Poljane pristaši OF, so povedali, da so bili Nemci zelo razjarjeni, da smo jim takorekoč izpred nosa odpeljali delovno silo. Jezilo jih je, da niso nobenega partizana ujeli živga, da bi ga lahko po Jesenicah razkazovali, kako so uničili partizane.

Draga Ulčar-Sonja

PRAZNOVANJE 8. MARCA LETOS DRUGAČNO

Letošnja osrednja občinska proslava mednarodnega dneva žensk bo v jeseniški občini jutri, v petek, 7. marca, ob 18. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar. Pripravlja jo svet za spremljanje družbeno ekonomskega in političnega položaja žensk pri OK SZDL Jesenice. Prireditve v občini, odgovorni v krajevnih skupnostih in drugih organizacijah oziroma skupnostih pa naj bi svoje prireditve oziroma proslave prilagodile temu koledarju. Žal pa se še vedno dogaja, da večina načrtuje svoje prireditve prav za 7. marec in o tem bodo morali v krajevnih konferencah socialistične zveze v prihodnje spregovoriti in vse tudi seznaniti s koledarjem pomembnejših prireditve v občini, da ne bo prihajalo do takih neskladnosti.

Na petkovi proslavi na Jesenicah bo slavnostni govornik predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Teodor Kreuzer. Na slovesnosti bodo podelili šest priznanj sveta, ki so jih prvič podelili pred dvema letoma, v kulturnem programu pa bodo sodelovali pihalni orkester Jeseniški železarji in učenci osnovne šole Tone Čufar z Jesenic.

Ze več let si prizadevamo, da praznovanje 8. marca ne bi izgubilo

svojega pomena, letošnje praznovanje pa mora biti še posebej drugačno. Tudi predsedstvo republiškega sveta zveze sindikatov je letos priporočilo delovnim in drugim organizacijam, naj bi bilo praznovanje delovno, ne pa razpisniško. Tako naj bi v organizacijah združenega dela ocenili uresničevanje stališč problemske konference, ki je bila na temo Delavka v združenem delu 6. marca lani v Ljubljani. Ocenili naj bi izobraževanje in zaposlovanje žensk, položaj žensk v ustvarjanju in delitvi dohodka in sredstev za osebne dohodke, problematiko otroškega varstva in vzgoje, varstvo zdravstvene in delovne sposobnosti, pokojninsko in invalidsko zavarovanje in podobno. Ta ocena naj bi bila podlaga za dogovor o možnostih za nadaljnje hitreje in učinkovitejše reševanje vseh odprtih vprašanj, ki so pomembna za položaj žensk v združenem delu.

Praznovanje naj bi bilo tudi priložno, da izrazimo priznanje delavkam, še zlasti tistim, ki so se s storilnostjo in kakovostjo svojega dela, z ustvarjalnostjo ter družbenopolitično aktivnostjo še posebej izkazale. V organizacijah združenega dela naj bi torej proslavili ta dan tako, kot si želimo in prizadevamo, da bi potekala vsa naša praznovanja — delovno in tovariško. Rk

SEDMEGA MARCA OSREDNJA PROSLAVA MEDNARODNEGA DNEVA ŽENSK

Letošnja osrednja proslava mednarodnega dneva žensk v jeseniški občini bo v petek, 7. marca, ob 18. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah. Pripravlja jo svet za spremljanje družbeno ekonomskega in političnega položaja žensk. Slavnostni govornik bo predsednik občinskega sindikalnega sveta Jesenice Teodor Kreuzer, v kulturnem programu pa bodo nastopili pihalni orkester Jeseniški železarji in učenci osnovne šole Tone Čufar.

Ob tem velja opozoriti na pomen praznovanja mednarodnega dneva žensk, ki naj bo delavno in ne razpisniško kot večkrat doslej. V posameznih sredinah naj ob tej priliki pregledajo, kako se uveljavljajo sklepi problemske konference pod naslovom: Delavka v združenem delu ter analizirajo mesto in vlogo zaposlenih delavk v konkretnih sredinah. Povsem bi se morali izogniti raznim sprejemom, pogostitvam in komercialnim izletom.

KRAMLJANJE S SINOVOMA, KI JU NI VEČ

»Minevali so dnevi in dnevi in v meni se je spet nagrmadilo toliko moči, da sem si drznila iti na jeseniški gestapo po informacije. Ponovila se je stara pesem: spodili so me, nahrulili in zagrozili, da imajo tudi zame prostor v zaporu, če mi je doma dolgčas.

Kakšne spake ste gestapovci, sem si mislila, ko sem se vsa zbegana znašla na cesti. Omočična sem tavalala sem ter tja po Jesenicah in spraševala znance, če kaj vedo o usodi mojega moža in sinov. Na povratku na Hrušico je mimo mene peljalo več avtomobilov s policisti in dva tovrnjaka pokrita s plahto. Ko bi tedaj vedela, da tovrnjaka vozita 45 trupel na begunjski vrt, med njimi tudi trupla mojih sinov, bi se verjetno vrgla pod kolesa. Tako pa strelom nisem slišala, niti vedela, kaj se je zgodilo. Pred vasjo mi naproti priteče hčerka Anica, ki je

Pomislite zle usode: Franc je bil ustreljen šest dni pred dvajsetim rojstnim dnem, Jože pa star 21 let...»

To je odlomek iz prispevka Jožeta Vidica, ki ga bo v počastitev dneva žensk 9. marca objavil Radio Triglav v oddaji Mi pa nismo se uklonili. V tej oddaji bodo objavljeni tudi spomini Erne Drole, hčerke Ivana in Minke Krivec s Hrušice.

(Ana Potočnik je umrla decembra lani, njene spomine pa je avtor zapisal tri mesece pred njeno smrtjo.)

PRIZADEVANJA ZA USTANOVITEV SKUPNIH SLUŽB

Samoupravne interesne skupnosti so v delegatskem sistemu mesto dogovarjanja in oblikovanja politike za področja, za katera so ustanovljene. Zagotavljati morajo usklajevanje interesov delavcev porabnikov in delavcev izvajalcev. Samoupravne interesne skupnosti so kot take nepogrešljiv temeljni del delegatskega sistema.

Po dosedanjih analizah in ocenah je bilo v okviru republike ugotovljeno, da so se ponekod v delovanju SIS pojavile slabosti, in sicer predvsem na področju usklajevanja interesov. Glede na to so pri komiteju občinske konference ZKS Jesenice priporočili, da naj se oceni uveljavljanje vloge SIS na področju organiziranosti ter delovanja strokovnih služb SIS. V kolikor bodo ocene pokazale, da tudi v jeseniški občini obstoje omenjene slabosti, so priporočili, da je potrebno nadaljevati z začetno akcijo o ustanavljanju skupnih služb SIS za opravljanje administrativno-tehničnih in računovodsko-evidenčnih del, vezanih na delovanje skupščin SIS, kot tudi strokovnih služb, ki se vključujejo v izdelavo strokovnih dokumentov za delo SIS. Seveda pa bo treba pri tem upoštevati takšno organizacijsko obliko, da ne bo zahtevala večjega števila zaposlenih, kot jih je sedaj pri posameznih SIS. R

Ze pokojna Ana Potočnik, ki so ji Nemci na Belem polju ustrelili dva sinova (Foto J. Vidic)

brezumno krilila z rokami in z grozljivim glasom, ki je paral srce in glavo, kričala: Mama, mama! Francija in Jožeta so ustrelili... mama, mama...

Stemnilo se mi je pred očmi in izgubila sem pamet. Kot so mi kasneje povedali vaščani, sem kot ponorela tekala po vasi od hiše do hiše in tulila, tulila: Vse so pobili, vse so pomorili. Ljudje, prišli je sodni dan, konec bo sveta...

NEKAJ O ENERGIJI, KI JO SKRIVAJO NAŠI POTOKI IN REKE

Od energetske krize dalje vedno pogostejše beremo o štednji z energijo. Veliko se piše in govori o različnih virih energije. Najkoristnejše pa energijo izkoriščamo v obliki padajoče vode naših potokov in rek. Zato si nekoliko ogledimo to vrsto energije.

Nihče ne omenja, koliko vodne energije smo, tako rekoč, izključili v zadnjih desetletjih iz izkoriščanja in jo zavoljo večje lagodnosti zamenjali z dražjo električno energijo. Samo pogledimo, koliko žag in mlinov se danes vrti z uporabo električne energije, prej pa jih je gnala vodna sila. Pa ne samo to, koliko večjih obratov je prešlo z vodne energije na električni pogon samo zaradi enostavnejšega obratovanja, čeprav je elektrika dražja.

Omenim naj samo en tak primer, ki pa ni osamljen. Na Fortuni, Sp. Gorje, so uporabljali desetletja vodno moč Radovine za pogon žage. Danes teče Radovina neizkoriščena mimo delavnic, ki jih sedaj uporablja Elan. Opuščena sta bila jez in rake, s tem pa je seveda prenehala delati tudi vodna turbina. Verjetno je bila turbina zastarela. Vemo pa, da imamo danes moderne turbine, ki jih izdeluje domače podjetje Lito-stroj. Izdelujejo turbine vseh vrst, za vse količine in padce vode. Koliko imamo danes žag, ki stojijo ob potokih, kateri so jim nekdanj dajali potrebno moč, danes pa imajo seveda elektromotorje. Zakaj? Tudi kmetije v gorskih predelih so izkoriščale vodno moč za razna opravila, kot so: žaganje drva, rezanje rezanice, mlat, mletje itd. Danes imajo elektromotorje, voda pa odteka neizkoriščena v dolino, mi pa govorimo o pomankanju električne energije. Moderna turbina bi danes prav lahko zamenjala elektromotor!

Poglejmo, kaj je vodna moč in kako lahko na hitro ocenimo, koliko moči nam nudi. Če vzamemo srednjo količino vode v kubičnih metrih, ki se pretoci v eni sekundi in izmerimo višino padca v metrih, ki ga lahko izkoristimo, dobimo z ocenjenim obrazcem približno moč vode, ki jo moremo izkoristiti:

$P = 10 \cdot Q \cdot H$ v konjskih močeh (KM).

ali $P = 7,35 \cdot Q \cdot H$ v kilovatih (kW)
P moč v KM ali kW.
Q količina vode v kub. m/sek in H višina padca v m.

Pri tem je že upoštevan izkoristek okoli 75 %.

Vzemimo primer: izmerili smo količino vode (z večjo posodo in urol) pri srednjem stanju količine vode v potoku, da je 50 litrov v sekundi; pri tem bi lahko izkoristili čisti padec 10 m. Litre spremenimo v kub. metre tako, da jih delimo s 1000, torej:

$Q = 50 : 1000 = 0,050$ kub. m/sek.
 $P = 10 \cdot Q \cdot H = 10 \cdot 0,050 \cdot 10 = 5$ KM

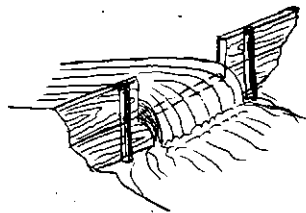
ali $P = 7,35 \cdot Q \cdot H = 7,35 \cdot 0,050 \cdot 10 = 3,675$ kW.

Večkrat pa imamo v naravi malo vode in večji padec. Poglejmo: kaj nam da liter vode pri 100 m padca?

$P = 10 \cdot 0,001 \cdot 100 = 1$ KM
ali $P = 0,735 \cdot 1 = 0,735$ kW vodne moči.

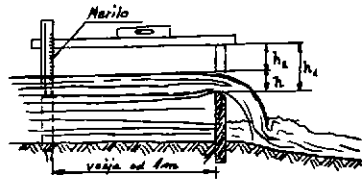
Vsak liter vode pri padcu enega metra da moč 0,01 KM ali 0,0735 kW. Iz gornjih primerov lahko zaključimo, da lahko praktično uporabimo vsako količino vode, tudi manjših potočkov, ki dajejo stalno določeno količino vode. V naših gorskih predelih vode ne manjka. Moramo zavrniti mnenje tistih ljudi, ki gledajo na majhne pogoje s prezirom, češ, saj se ne plača, ne upošteva pa, da je kilovat h kilovatu kočno le občutno količino energije.

Ne nazadnje pa mora k temu prispevati tudi vodna skupnost, da ne bi ovirala razvoja majhnih vodnih pogonov.

KAKO IZMERIMO KOLIČINO VODE V POTOKU?

Za izkoriščanje vodne moči je najvažnejše da vemo, koliko vode v potoku preteče v eni sekundi. Merimo jo lahko v litrih ali v kubičnih metrih. Merjenja vršimo v vseh letnih časih, saj vemo, da je količina odvisna od vremenskih razmer. Tako bo poleti najmanj vode, spomladi pa, ko se topi sneg, največ. Računamo vedno le s srednjo količino, ki jo ima potok v normalnih razmerah. Čim več merjenj opravimo, bolj natančno bomo določili srednji pretok vode v potoku. Srednjo količino dobimo tako, da seštejemo vse merjene količine in jih nato delimo s številom iz-

vršenih merjenj. Tako dobljena količina je naša računsko količina. Še boljše je, če opravljamo merjenja več let zaporedno. Velikokrat pa vemo že iz izkušenj, kakšna je količina vode v potoku v daljši opazovalni dobi.

Kako merimo? Za to uporabimo napravo, ki jo izdelamo sami in jo vgradimo na primernem kraju v potok. Po možnosti na prostoru, kjer teče voda umirjeno, brez brzic in valovanja (zaželena dolžina za merjenje je večja od 1 m).

Iz desk (40...50 mm) si izdelamo pregrado z natančnim izrezom, da teče voda v celoti skozi prerez. Seveda moramo računati na nihanje vodostaja, ki je odvisen od količine pretočne vode. Pri hudournikih je potrebno napraviti še zapornico, ki jo odpremo, če je vode naenkrat preveč, pa tudi kadar ne merimo.

Na sliki ena je naprava, ki se imenuje Poncetov pretok, za naš primer je enostavna in najbolj uporabna. Za pretok vgrajemo prečno desko, ki naj po višini ustreza pretoku vode. Širino pretoka — izreza prilagodimo, glede na količino vode, na zaokroženo mero v decimetre ali metre. Ob straneh izreza zaježimo vodo s stranskima deskama, ki morata imeti višino za največjo količino vode (ne hudourniško). Deski morata biti dobro pritrdjeni na spodnjo prečno desko, da med njimi ne uhaja voda. Vse deske so s primernimi kolci zavarovane v strugi proti pritisku, ki ga povzroča voda. Istočasno morajo biti tudi dobro zatesnjene z ilovico, da voda ne uhaja izven izreza. Rob izreza je odrezan poševno, tako da gleda njegova ostrina proti toku vode, kakor rob spodnje deske in roba obeh stranskih desk. Rob je torej oster, širok le nekaj milimetrov. Glavna naprava je tako gotova. Za merjenje količine oziroma višine vode napravimo pravokotno na pregrado, v smeri toka vode, merilno ograjdo. To je iz treh letov, dveh zabitih v tla in ene prečke. Prečka je enake širine in je pritrdjena na pokončni letvi vodoravno — pri tem si pomagamo z vodno tehniko. Njeno višino določimo glede na najvišjo vodo, pa tudi na zaokroženo mero od roba pretoka na spodnji deski, kar lahko vidimo na sliki 2. Na levo, pokončno letvo (slika 2) pritrdimo merilno letvo. Merilna letva je razdeljena na centimetre tako, da označimo vsaki peti in deseti centimeter za lažje odčitavanje.

TEKMOVANJE ZA FINŽGARJEVO BRALNO ZNAČKO

Za tekmovalce smo se začeli pripravljati že v začetku šolskega leta. Učenci prvega in drugega razreda tekmujejo za cicibanovo bralno značko, učenci od tretjega razreda dalje pa za Finžgarjevo bralno značko. Za vsak razred izberemo knjige najbolj znanih mladinskih pisateljev. Tako smo učenci četrtega razreda prebrali naslednja dela: Gospod Hudournik, Rdeča pest, Uhač in njegova družina in pesmi Otona Župančiča z naslovom Kangljica. Letos je tekmovalo 316 učencev iz osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice.

Podelitev bralnih značk je bila 14. februarja v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah. S to priložnostjo so postali slovenski kulturni praznik — obletnico smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Nekateri učenci so prebrali pesmi, ki so jih napisali sami.

Na proslavi nas je obiskal pesnik Janez Menart. Prebral nam je nekaj svojih pesmi, nato pa nam je podelil pohvale, bralne značke in plakete. Menartovega obiska sem bila zelo vesela tudi zato, ker se mi je podpisal v spominsko knjigo.

Začetki te mladinske bralne dejavnosti izvirajo iz leta 1961. Zamisel zanjo sta dala pred kratkim umrli pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stanko Kotnik.

Vsi bi radi vedno več vedeli, zato se bomo še naprej trudili, da bi čim več brali.

Nika Stražisar, novinarski krožek SOŠ Prežihov Voranc Jesenice

vanje. Merilo pritrdimo tako, da se začne z ničlo v višini pretočnega roba spodnje deske (slika 2 in 3).

Iz opisane priprave vidimo, da je širina pretočnega izreza stalna, označimo jo z »b« in je izražena v metrih. Višino prečke nad pretočnim robom označimo z »h«, višino vode z »h« in razliko obeh višin z »h2«, vse merjeno v metrih. Hitrost vode označujemo z »w« v m/sek., z »Q« pretočni činitelj in s »Q« količino vode v kub. m/sek. V našem primeru je vrednost pretočnega činitelja

$Q = 0,65$;
hitrost vode nam da obrazec
 $w = \sqrt{2g \cdot h/2}$ m/sek.

ali krajšano: $w = \sqrt{g \cdot h}$ m/sek (1)

in s to vrednostjo količina vode $Q = w \cdot b \cdot h$ m³/sek (2).

g je zemeljski pospešek in znaša za naše kraje okroglo $g = 9,81$ m/s².

V obrazec (1) zapišemo vrednost za g: $w = \sqrt{9,81 \cdot h}$ m/sek (1.1).

pa tudi: $w = 3,132 \cdot \sqrt{h}$ m/sek (1.2).

Primer: širina izreza b = 0,60 metrov, izmerjena višina vode h = 0,15 m, hitrost vode iz (1) je: $w = \sqrt{g \cdot h} = \sqrt{9,81 \cdot 0,15} = 1,215$ m/sek, ali z (1.2)

$w = 3,132 \cdot \sqrt{h} = 3,132 \cdot \sqrt{0,15} = 3,132 \cdot 0,388 = 1,215$ m/sek.

s to hitrostjo pa količino vode z obrazcem (2)

$Q = w \cdot b \cdot h = 0,65 \cdot 0,60 \cdot 0,15 = 0,07108$ m³/sek

tudi $Q = 0,071$ m³/sek.

Sedaj lahko določimo še moč vode, če vemo, kolikšen je padec vode, z

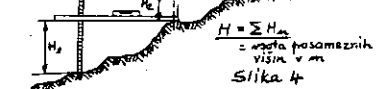
$P = 10 \cdot Q \cdot H$ KM (3)

ali $P = 7,35 \cdot Q \cdot H$ kW (4)

Recimo, da je za našo vodo na razpolago padec 15 m, potem je ocenjena moč vode:

$P = 10 \cdot 0,071 \cdot 15 = 10,65$ KM

ali $P = 7,35 \cdot 0,071 \cdot 15 = 7,83$ kW

Padec vode, ki ga hočemo izkoristiti, izmerimo od sredine turbine do gladine vode v zajetju. Izmerimo ga z dvema letvama in vodno tehniko. Ena letva, dolga 4 metre, je za merjenje višine, druga štirimetrska letva pa je za določanje višine na merilni letvi (mora biti paralelna). Naslonimo jo na določeno točko zemljišča nad oporiščem navpične merilne letve in jo zravnamo vodoravno z vodno tehniko. Na merilni letvi odčitamo višino in jo zabeležimo. Nato prenesemo merilno letvo na oslon vodoravne letve, vodoravno pa na novo višinsko točko in merjenje ponovimo z višjim oslonom; merjenje ponavljamo, dokler ne izmerimo celotne višine padca (sl. 4).

Rudolf Arh

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

TRIGLAVSKA PLANINSKA ZBIRKA
V MOJSTRANI

V Mojstrani že nekaj časa deluje odbor za zbiranje in urejanje triglavske planinske zbirke, in sicer v okviru PD Dovje-Mojstrana. Že uvodoma naj povemo, da je ideja in tudi želja o tej zbirki stara in prisotna že več let med planinskimi delavci jeseniške občine.

Nekaj planinskih delavcev, izrednih navdušencev na tem področju, se je lotilo zbiranja domala vsega, kar je povezano z ožakom Triglavom in planinskim življenjem okoli njega. Iz zaprašenih podstrešij starih hiš in iz drugih najrazličnejših koncev so začeli zbirati material, staro planinsko opremo, fotografije, knjige in tako so mnogo drobnih malenkosti morda zadnji trenutek iztrgali zobu časa.

Čeprav po zares skromnih začetkih pa so od ustanovitve te zbirke dosegli tudi že prve spodbudne rezultate.

Ob tem je treba še povedati, da odbor dela v izredno skromnih razmerah, brez lastnih prostorov. Zbrano gradivo hrani na različnih mestih in ga seveda zaradi tega ne more redno urejati. Kljub vsem tem težavam so člani v lanskem letu pripravili več razstav. Najprej so prikazali planinsko fotodokumentacijo in eksponate na Godešiču pri Škofji Loki ob njihovem krajevnem prazni-

ku. Nato so razstavo prenesli še v Radovljico in v Gorje. V lanskem letu so za praznik občine Jesenice pripravili v Mojstrani razstavo na temo Razvoj slovenskega planinstva.

Med letom so navezali stike z gorenjskimi muzeji in njihovimi vodilnimi delavci, ki so jim tudi obljubili strokovno pomoč. V lanskem letu je bilo v Aljaževem domu delovno srečanje članov odbora z Muzejskim društvom iz Škofje Loke. Brez dvoma jim bo ta izmenjava izkušenj koristila pri nadaljnjem delu.

Poleg težav s prostori jim manjka tudi denarja. Finančno trenutno pomaga le Pla. nsko društvo Dovje — Mojstrana. Čeprav so člani resnično delavni in zavzeti, pa pravijo, da je še daleč o cilja, ko naj bi Mojstrana dobila s alno razstavno zbirko z najrazličnejših planinskih področij. Člani odbora triglavske muzejske zbirke so torej naredili prve korake, v prihodnje pa bo potrebna pomoč širše družbene skupnosti, da se vsi načrti za ureditev stalne triglavske muzejske zbirke tudi uresniči.

Člani odbora so tudi letošnje leto začeli zelo delovno. V dneh pohoda na Stol so v Žirovnici pripravili razstavo o zgodovini Stola in o dosedanjih pohodih na najvišji vrh Karavank. Sedaj bodo to razstavo prenesli še na Jesenice in v Radovljico.

J. R.

DANES SKUPŠČINA KLUBA SAMOUPRAVLJALCEV

Prejšnji teden so delegati dobili gradivo za četrto sejo skupščine kluba samoupravljalcev, ki bo danes, 6. marca, ob 16. uri v spodnjih prostorih Kazine. Na prvi pogled obširen dnevni red razčlenjuje lanskoletno delo kluba in načrtovano dejavnost za to leto, saj bodo govorili — po tem seveda, ko bodo izvoljeni organi skupščine — o:

— poročilu izvršnega odbora o delu kluba v lanskem letu,

— zaključnem računu kluba za leto 1979,

— poročilu odbora za samoupravljanje,

— predlogu programske in delovne usmerjenosti v letu 1980,

— predlogu finančnega načrta kluba za to leto, o stopnji prispevka in o članarini,

— predlogu za praznovanje tridesetletnice delavskega samoupravljanja.

Sledijo še organizacijska in kadrovska vprašanja ter delegatska vprašanja.

Vodilo skozi gradivo in dnevni red skupščine je obrazložitev dnevnega reda, kjer so že predlagani sklepi. Omenimo naj predlog izvršnega odbora, da se število delegatov za skupščino kluba zniža od 57 na 45 in število članov izvršnega odbora s 13 na devet članov.

Ostala gradiva govore sama zase: zaključni list za 31. 12. 1979, plan prihodkov in odhodkov za leto 1980, poročilo nadzornega odbora, dva tabelarična pregleda o opravljenih

izobraževalnih oblikah in razgovorih za okroglo mizo v lanskem letu, poročilo izvršnega odbora, predlog programa družbenopolitičnega usposabljanja in izobraževanja, programska usmeritev delovnih skupin, predlog za praznovanje 30-letnice samoupravljanja.

Za nadaljnje delo na izobraževalnem področju je pomembno, da delegati posredujejo na seji skupščine ali najkasneje do 15. marca izpolnjen vprašalnik, s katerim želijo ugotoviti potrebo po izobraževanju in usposabljanju samoupravljalcev. Ti rezultati bodo, prav tako kot razprava o programski zasnovi, izhodišče za nadaljnje planiranje izobraževalnih oblik.

Da bi delegati lahko uspešno sodelovali na seji skupščine, morajo temeljito proučiti gradivo, ki ga ni malo, vendar je nujno za razumevanje lanskoletnih aktivnosti kluba. Le tako bo seja potekala gladko in se ne bo zavlekla. Po drugi strani pa odgovornost delegatov zagotavlja uspešno delo ne le skupščine, ampak kluba samoupravljalcev v celoti.

MVM

TA TEDEN PRVI SEMINAR O INVENTIVNI DEJAVNOSTI V ZDRUŽENEM DELU

Po obširnih organizacijskih in vsebinskih pripravah Delavska univerza Jesenice v tem tednu — od torka do četrтка — začneja s prvim seminarjem o inventivni dejavnosti v združenem delu. Kot smo že pisali, so seminarji 15-urni, imajo šest tem, na prva dva so vabljene železarje, druga dva pa sta namenjena samoupravljalcem iz drugih organizacij združenega dela. Program seminarja — potrdil ga je izvršni odbor kluba samoupravljalcev na zadnji seji — obsega naslednje teme:

— O ustvarjalnosti delavskega razreda,

— Množična inventivna dejavnost ter programiranje inovacij,

— Izvor in transfer tehnologije,

— Organiziranje inovacijske dejavnosti v TOZD in združenem delu,

— Razvoj in usmerjena raziskovalna dejavnost,

— Družbeni tretman inovacij glede na samoupravne sporazume, družbene dogovore in gospodarske načrte.

Predavatelje, ki smo jih povabili k sodelovanju, smo zaprosili, naj za slušatelje pripravijo teze, da jim bodo vodilo skozi predavanja. Od nas vseh, predavateljev, slušateljev in organizatorjev je odvisno, ali bo seminar uspel ali ne.

V marcu so na programu še trije taki seminarji, prav tako ob torkih, sredo in četrčkih, od 16. do 20. ure v hotelu Pošta. Na vseh se bomo poskušali držati urnika v takem zaporedju, kot so zgoraj navedene teme, tako da omogočimo tistim, ki dela seminarja ne bodo mogli obiskovati v enem tednu, da nadomestijo zamujeno v drugem roku.

V skladu s programsko usmeritvijo kluba samoupravljalcev v tem

letu smo na željo same organizacije združenega dela pripravili krajši seminar za novi delavski svet Komunalnega servisa Jesenice. Predavanja bodo seveda v prostem času, vendar v delovni organizaciji in takoj po 14. uri. Nove delegate delavskega sveta bomo seznanili s samoupravnim organiziranjem združenega dela, s pridobivanjem dohodka in delitvenim sistemom, z informiranjem v organizaciji združenega dela, stari člani delavskega sveta pa jih bodo seznanili s praktičnimi pripravi za sejo delavskega sveta in zbora delavcev in s potekom seje.

Ti delegati so bili pravkar izvoljeni (v torek), v naslednjih dneh se bodo konstituirali in konec meseca izobraževali.

Kaže, da bo to nova usmeritev v delu kluba samoupravljalcev na izobraževalnem področju. Kmalu po tem, ko je začel klub z delom, smo pripravili podoben seminar za delegate delavskega sveta TOZD Golice, a do zdaj podobne pobude ni bilo. Računamo, da se bodo podobni interesi (če so) izrazili v rezultatih vprašalnika, ki je priložen gradivu za skupščino kluba samoupravljalcev, izobraževanje delegatov Komunalnega servisa pa bo seveda zgled, ki bo potegnil za seboj še druge.

MVM

PRIPRAVE ZA USTANOVITEV DRUŽBENIH SVETOV

Zaradi zagotovitve učinkovite možnosti vplivanja družbenih dejavnikov in doslednega delovanja delegatskega sistema tudi pri oblikovanju in razreševanju odprtih načelnih vprašanj v zvezi s pripravo, sprejemanjem in izvrševanjem aktov občinske skupščine bodo skupščina občine, njen izvršni svet, občinske konference ZKS, SZDL, ZSMS, občinski sindikalni svet in občinski odbor ZB NOV Jesenice sklenili dogovor o družbenih svetih občine Jesenice. Pri tem bodo upoštevali določila zakona o temeljnih družbenih svetov in zveznih družbenih svetih ter statut občine Jesenice.

Družbeni sveti občine so namreč demokratična organizirana oblika dela, ki v okviru delegatskega sistema zagotavljajo vključevanje družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organizacij in skupnosti, vključno znanstvenih in strokovnih organizacij, v proces priprav, sprejemanja in izvrševanja družbenih odločitev. Družbeni sveti zlasti omogočajo demokratično izmenjavo mnenj, dajejo pobude v zvezi s politiko o pripravi raznih aktov ter omogočajo demokratični družbeni vpliv vseh ustvarjalnih sil družbe na delo organov občinske skupščine.

Pri uvodoma navedenih organizacijah predvidevajo, da bi se v jeseniški občini ustanovili trije družbeni sveti, in sicer za: družbenopolitični sistem in samoupravljanje, za družbenoekonomski razvoj in družbeno planiranje ter za gospodarjenje s prostorom in varstvo okolja. Družbene svete bodo sestavljali delegati, ki jih bodo delegirali posamezni udeleženci glede na delo sveta. Svete bo z odlokom ustanovila skupščina občine na osnovi omenjenega dogovora.

B.

DEVETIČ RAZSTAVA ROČNIH DEL ZA PRAZNIK ŽENSK

Jutri, v petek, 7. marca, bodo ob 17. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s krajšim glasbenim programom, ki ga bodo izvajali učenci jeseniške glasbene šole, že devetletni v počastitev 8. marca – dneva žensk odprli razstavo ročnih del članic odseka ročnih del pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Tokrat se s svojimi deli predstavljajo 26 članic z izdelki na temo VOZEL IN OBLIKA. Branko ČUŠIN, član likovnega kluba DOLIK, ki je dal tematsko pobudo za letošnjo razstavo, je ob razstavi napisal naslednje:

»Namen letošnje razstave ob prazniku žensk – 8. marca – je prikazati nove oblike, ki imajo tendenco umetniškega oblikovanja, osnova pa je voz. Glede na že pridobljeno znanje izdelovalke v tehniki vožnje (makrameja) sem dal pobudo, da bi poskusili oblikovati okrasne predmete, ki ne bi bili izdelani že po ustaljenih predlogih iz raznih revij, ampak bi bil vsak izdelek originalna zamisel – nova oblika in seveda tudi unikat. To je verjetno prvi tak poizkus in zato je treba gledati na to z nekoliko manj kritičnimi očmi, posebno še, ker gre za amatersko delo, tako pri zasnovi – idejnih osnutkih – kot pri sami izdelavi. Težave so bile najrazličnejše. Treba je bilo paziti na izvirnost, specifičnost tehnike in seveda na obliko, ki ne sme odstopati od načel umetniškega oblikovanja. Tu mislim na končno funkcionalnost izdelka, kompozicijo in vsebino.

Izhodišče vsega je voz – to je prastara, lahko bi rekli najstarejša oblika povezovanja dveh tvarin (predmetov), ki ima svoje začetke pri povezovanju bik, kožnih trakov, las itd. V začetku je bil človekova potreba, kasneje pa je postal del raznovrstnih okrasnih predmetov, ki so bili izdelani za vsakdanjo rabo. Lahko bi potegnili lok od začetnega vozla dveh trav do današnjega tiskanege vezja v elektroniki (računalniku).

Na tej razstavi prikazujemo tapiserije, čiste, vzorane oblike, kombinirane oblike, čipke, poizkus plastičnih oblik, reliefne slike, vzorane izdelke v kombinaciji s kovanimi deli raznega starega orodja itd.

Oblike so stilizirane glede na možnost izdelave in materiala. Na ta način sem hotel dati novo spodbudo že več let prisotni ustvarjalnosti pri izdelovalkah, ki so se potrudile slediti mojim zamislim kljub težavi pri izbiri in nabavi materialov. Prav to pa je bil namen predloga, da ne bi trošile časa in denarja za mehanično delo po kičastih predlogih, ampak da delajo ustvarjalno in da izdelek vreden današnje emancipirane žene. Tako smo prispevali svoj delež h kulturnemu vrednotenju takega dela, s čimer se tudi ozi prostor raznovrstnemu kiču in sploh neestetskemu gledanju na predmete vsakdanje rabe.

S svojimi izdelki se tokrat predstavljajo: Danica BERNARD, Lojzka BOŽIČ, Ljuba BURNIK, Kati ČUŠIN, Nada DRAGOJEVIČ.

IZVIRNA DOMAČA PESEM – DOGODEK NA JESENICAH

V organizaciji Zveze kulturnih organizacij Jesenice je v soboto, 1. marca, v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice gostoval akademski komorni zbor iz Kranja pod vodstvom zborovodja profesorja Matevža Fabjana.

Akademski komorni zbor Kranj sestavljajo študentje in dijaki višjih letnikov kranjske gimnazije ter pevci, ki so končali šolanje. Zbor šteje okoli 60 pevk in pevcev (nastopilo jih je 51), ki negujejo slovenske narodne in umetne pesmi, partizanske pesmi, narodne in umetne pesmi drugih jugoslovanskih narodov in narodnosti ter tuje narodne in umetne pesmi od renesanse do najzgodnejših smeri. To je kratka izkaznica kranjskega akademskega komornega zbora, ki ga že več kot deset let vodi zborovodja Matevž Fabjan. Zbor vsako leto pripravi dva koncertna programa, ki ju predstavi na koncertih v Kranju, na Gorenjskem in drugod po Sloveniji. Redno sodelujejo na občinskih in gorenjskih pevskih revijah in vseh pomembnejših prireditvah v Kranju in okolici. Zbor je za RTV Ljubljana posnel samostojno televizijsko oddajo, za ljubljanski radio pa okoli 80 pesmi.

O kakovosti zbora govorijo številna priznanja. Na mariborskih tekmovanjih slovenskih pevskih zborov so pevke in pevci AKZ Kranj štirikrat prejeli srebrno plaketo, na zveznem tekmovanju radijskih posnetkov pevskih zborov v Beogradu (1976) so med mešanimi zbori dosegli prvo mesto, med vsemi zbori pa drugo mesto. Na jugoslovanskem tekmovanju Mokranjčevi dnevi v Negotinu – Srbija (1977) so Kranjčani zasedli tretje mesto. Istega leta so na evropskem tekmovanju v Italiji (Gorica) osvojili šesto mesto v polifoniji in sedmo mesto v kategoriji narodnih pesmi. Nastopili so še

Ema DROBIČ, Ivanka JELOVČAN, Marica JEZERŠEK, Anica KALAN, Pavlica KLEČ, Francka KOVAČIČ, Helena KRAMAR, Ivanka LORENČIČ, Mara MIKELJ, Anica NOVAK, Marija OBLAK, Rozka OSREDKAR, Fani PODLIPNIK, Magda POGAČNIK, Slava RAZINGER, Rozka SARAČEVIČ, Irma ŠČERBIČ, Jožica SKEDELJ, Zofka ŠKULJ, Metka URBANČ, Simona VODOPIVEC.

Razstava, ki bo odprta v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, bo odprta do vključno 19. marca vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Akademski komorni zbor iz Kranja (Foto J. Rabič)

SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI

Ljubitelji zborovskega petja vabimo na tradicionalno vsakoletno prireditev:

SREČANJE Z NAŠIMI ZBORI 1980, ki bo v četrtek, 6. marca, ob 17. uri v gledališču na Jesenicah.

Na srečanju bodo z narodnimi, umetnimi in borbenimi pesmimi nastopili:

- ženski zbor Pevskega društva Jesenice
- mešani zbor Blaž Arnič
- moški zbor pevskega društva Vintgar Blejska Dobrava
- moški zbor Marjan Vodopivec Kranjska gora
- moški oktet DPD Svoboda Fr. Prešeren Žirovnica – Breznica
- moški zbor Društva upokojencev Jesenice
- pevski zbor Društva upokojencev Javornik – Kor. Bela.

Vabi ZKO Jesenice

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI z dne 23. 2. 1980 dajemo

OBJAVO

za opravljanje del in nalog v počitniških domovih

BIOGRAD n/m

1. upravnik	1 oseba
2. administrator	1 oseba
3. glavna kuharica	1 oseba
4. servirka	1 oseba
5. točilka	1 oseba
6. ekonom	1 oseba
7. vodilna sobarica	1 oseba
8. gospodar	1 oseba

CRIKVENICA

9. ekonom – administrator	1 oseba

Pogoji:

- ad. 1 – visoko kvalificiran gostinski delavec
- ad. 2 – dokončana osnovna šola in znanje strojeписja
- ad. 3 – dokončana gostinska šola – smer kuharstvo in nekaj let ustreznih izkušenj
- ad. 4 in 5 – 8 razredov osnovne šole in tečaj za PK delavce
- ad. 6 – kvalificiran delavec gostinske ali trgovske stroke, šoferski izpit B kateg.
- ad. 7 in 8 – dokončana osnovna šola
- ad. 9 – kvalificiran delavec trgovske ali gostinske šole z znanjem strojeписja – šoferski izpit B kategorije

Delovno razmerje se sklne za določen čas od 5. junija do 25. septembra 1980. Upokojenci lahko opravljajo ta dela in naloge po pogodbi o delu.

Prijave z osnovnimi podatki ter dokazili o strokovnosti pošljite v 15 dneh po objavi na kadrovske sektor z oznako »za delovno skupnost KSI«.

Posebne prijavnice dobite pri kadroviku ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

URNIK POSLOVANJA SPECIALISTIČNIH AMBULANT SPLOŠNE BOLNIŠNICE JESENICE

Splošna bolnica Jesenice obvešča, da so specialistične ambulate pričele poslovati v novih prostorih po naslednjem ordinacijskem urniku:

1. **Urgentna ambulanta:** (prva pomoč) posluje neprekinjeno podnevi in ponoči ob delavnikih, nedeljah in praznikih.

2. Kirurške ordinacije:

- a) Splošna kirurška ambulanta vsak delavnik, razen sobote, od 7. do 13. ure in od 14. do 20. ure ter v sobotah od 10. do 12. ure.
- b) Abdominalna kirurška ambulanta ob sredah od 14. do 20. ure.

c) Traumatološka kirurška ambulanta ob četrtek od 14. do 20. ure.

3. Internistične ordinacije:

- a) Splošna internistična ambulanta vsak delavnik, razen sobote, od 8. do 15. ure.
- b) Gastroenterološka ambulanta ob ponedeljkih in četrtek od 8. do 15. ure.

c) Kardiološka ambulanta ob sredah od 8. do 15. ure.

d) Nevrološka ambulanta ob petkih od 8. do 15. ure.

e) Ambulanta za neinvazivno kardiološko diagnostiko (ehokardiografija) ob torkih od 14. do 18. ure.

f) Diabetološka ambulanta ob torkih in četrtek od 8. do 13. ure.

g) Endoskopski pregledi (ezofagogastroduodenoskopije, kolonoskopije, rektoskopije) vsak delavnik, razen sobote, od 7. do 12. ure.

4. Ginekološka dejavnost:

a) Ginekološka ambulanta vsak delavnik, razen sobote, od 9. do 13. ure.

b) Ambulantne amnioskopije vsak delavnik, razen sobote, od 8. do 9. ure.

c) Sprejemna ambulanta vsak delavnik, razen sobote, od 8. do 9. ure.

d) Mikrocenter za bolezni dojke ob torkih od 14. do 19. ure. Pri obravnavi bolnikov imajo aktivni zavarovanci prednost v vseh navedenih ordinacijah.

Ostale specialistične dejavnosti poslujejo kot doslej in časovno še v dosedanjih prostorih. Ob preselitvi v nove prostore vas bomo posebej obvestili.

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju iste stavbe pa si lahko ogledate etnološko razstavo Kmečko gospodarstvo v Gornjesavski dolini.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba. V galeriji Prešernove hiše je odprta razstava BARVNI PROSTOR POEZIJE. Razstavo sta pripravila pesnik France Pibernik in slikar Nejc Slapar.

V mali galeriji Mestne hiše si lahko ogledate razstavo slikarskih del ŽIVKA MARUŠIČA, ki so jo posredovale obalne galerije Piran.

V galeriji Mestne hiše so na ogled likovna dela slovenskih restavratov. Na razstavi sodeluje 27 avtorjev.

V baročni stavbi na Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji. V galeriji na Tavčarjevi 43 bodo v počastitev letošnjega mednarodnega dneva žensk odprli razstavo del akademске slikarke ALENKE GERLOVIČ.

Razstave oz. zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih pa so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani pozno-srednjeveški kulturni spomenik »Jenkova kasarna«, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

VABILO ŽENSKAM V KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Osnovna organizacija ZSMS Javornik – Koroška Bela prireja v sodelovanju z osnovno šolo Karavanski kurirji NOV in otroškimi vrtcem Cilka Zupančičeva

PROSLAVO OB DNEVU ŽENSK

Vse ženske iz krajevne skupnosti Javornik – Koroška Bela prisrčno vabljene v petek, 7. marca, ob 17. uri v dom Julke in Albina Pibernik.

SREDSTVA ZA IDEJNE NACRTE ZA NOV DELA VSK KULTURNI DOM

Vse podpisnike samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izdelavo idejnih načrtov za nov delavski kulturni dom obveščamo, da naj denar nakažejo na žiro račun številka 5135-646-41037 – Kulturna skupnost Jesenice.

Dopisujte v Železarja

JUDO TEČAJ

Judo sekcija pri TVD Partizan Jesenice ponovno vabi fante in dekleta od sedmega do petnajstega leta v judo tečaj, ki je vsak torek in četrtek od osmih do devetih ure.

Ta stara japonska borilna veščina ima na Jesenicah že dolgoletno tradicijo. V tem času so člani sekcije dosegli veliko lepih uvrstitev, tako ekipno kot med posamezniki, sodelovali so v državni in republiški reprezentanci.

Vse tiste, ki jih veseli sport v belem kimonu iz dežele vzhajajočega sonca, ki so pripravljeni marljivo trenirati, se učiti in kasneje nastopati na tekmovanjih, ki jih ni malo doma in v tujini, naj se vpišejo v judo tečaj.

Torej, fantje in dekleta od 7. do 15. leta, vpiše je vsak torek in četrtek od 18. do 20. ure.

Vabi judo sekcija pri TVD Partizan Jesenice

ANSAMBL NARODNIH PLESOV IN PESMI VABI

Ansambel narodnih plesov in pesmi pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki ima v programu ples jugoslovanskih narodov, vabi mlade s stalnim bivališčem na Jesenicah in v okolici, da se jim pridružijo. Ansambel ima redne vaje dvakrat tedensko pod vodstvom koreografa od 19. do 21. ure, da bi omogočili udeležbo tudi tistim, ki imajo popoldanske obveznosti.

Dekleta in fantje, stari nad 15 let, ki imajo veselje in voljo spoznati folklorno bogastvo jugoslovanskih narodov in narodnosti ter se naučiti nekaterih najlepših narodnih plesov, naj pridejo v četrtek, 6. ali v ponedeljek, 10. marca, ob 19. uri v veliko dvorano Delavskega doma (pri Jelenju) na Jesenicah, da se priključijo skupini, v okviru katere bodo hitreje osvojili narodne plesje.

Dopisujte v Železarja

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, sestre, svakinja in tašče

PEPCE TRESOGLAV
roj. Pintar

se iskreno zahvaljujem sorodnikom in znancom za pozornost in pomoč.

Se posebno se zahvaljujem zdravniškemu osebju Kliničnega centra v Ljubljani za nesebično skrb v času njene težke bolezni. Iskrena hvala družini Pesjak za vsestransko pomoč.

Najlepša hvala za poslovljne besede sekretarki OO ZKS Murova — Pejce in predstavnici SZDL in RK. Hvala tudi pevcem za zapete žalostinke in praporščakom za nošenje prapora.

Najlepša hvala vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoci: mož Joža, sestra Rozka, brata Tone in Franc ter drugi sorodniki

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

STANISLAVA ANDREUZZIJA

se iskreno zahvaljujem medicinskemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice. Se posebno zahvalno smot dolžni dr. Markežu za njegovo požrtvovalno pomoč in zdravljenje, da bi ga obdržal pri življenju.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Sodelavcem vzdrževanja Bela se zahvaljujem za denar ob izgubi drage mame.

Gabriel Košnik

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik — Kor. Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem rojstnem dnevu in jim obenem želim mnogo uspehov.

Jožica Praprotnik

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD Transport se zahvaljujem za denarno pomoč.

Jože Mežnar

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem TOZD Vzdrževanje HVB za denarno pomoč ob smrti moje mame.

Janez Košnik

DEŽURNI TRGOVINI

V SOBOTO, 8. MARCA, BOSTA NA JESENICAH OD 7. DO 19. URE ODPRTI TRGOVINI:

EMONA MARKET, PERSERNOVA 1/a IN ROŽCA — SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA NA JAVORNIKU O. NOVAKA 8.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 8. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

STRATOSFERA, KRANJSKA GORA, RAMA, TIL, DEL, AMOS, KROTA, DON, TO, SPIN, KAKADU, LINARES, INI, APARTMA, ANT, AREKA, ON, RATO, ANTISANA, KAROL, ARAM, GOL, KNA, KARAKAL, VARAN, RADIATOR, GEZA, ATI, ISA, EB, APOSTOL, BT, NUNATAK, TURKESTAN, AIR, KRANKL, NEKTAR, ORESTES, EA, EAK, NL, ARA, PACIENT.

VPISOVANJE OTROK V VRTEC

TOZD osnovna šola Karavanški kurirji NOV obvešča starše predšolskih otrok v starosti od dveh let dalje, da bo vpisovanje otrok za šolsko leto 1980/81 v VVE Cilke Zupančič na Koroški Beli od 10. do vključno 14. marca od 10. do 15. ure.

V VVE Ivanke Krničar na Blejski Dobravi pa bo vpisovanje za otroke od treh let dalje 24., 25. in 26. marca od 10. do 15. ure.

ČESTITKA

Vsem sodelavkam v TOZD Jeklovlek, posebno v brsilnici, čestitam k njihove- mu prazniku, 8. marcu — dnevu žensk.

Janez Kovačec,
V. P. 8440/2
18500 Vranje

POZDRAV IZ JLA

Vsem delavcem in delovodjem ponvičarskega gospodarstva martinarne pošiljam tovariške pozdrave in želim veliko uspehov pri delu v letu 1980, vaš vojak Darko Noč, V. P. 4868/13, 77002 BIHAC

Kaj bomo gledali v kinu

Kino Radio

8. marca slovenski mladinski film SREČNO KEKEC; režija Jože Gale, v gl. vlogi Velimir Djurin, ob 15. uri.

8. in 9. marca italijanski barvni akcijski film 4 MINUTE ZA 4 MILIJARDE; režija Gianni Siragusa, v gl. vlogi Antonio Sabata, ob 17. in 19. uri.

10. in 11. marca ameriška barvna komedija POM-POM DEKLICE; režija Joseph Ruben, v gl. vlogi Robert Garadine, ob 17. in 19. uri.

12. marca italijanski barvni pustolovski film ZADNJI KRIK IZ SAVANE; režija Antonio Glimati, ob 17. in 19. uri.

13. marca zaprto!

14. marca ameriška barvna drama FEDORA; režija Billy Wilder, v gl. vlogi Marthe Keller, William Holden, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. marca ameriški kriminalni film UMOR V AMSTERDAMU; režija Robert Clouse, v gl. vlogi Robert Mitchum, ob 17. in 19. uri.

Kino Plavž

8. in 9. marca ameriška barvna komedija POM-POM DEKLICE ob 18. in 20. uri.

9. marca slovenski barvni film SREČNO KEKEC ob 10. uri.

10. in 11. marca italijanski akcijski film 4 MINUTE ZA 4 MILIJARDE ob 18. in 20. uri.

12. marca zaprto!

13. marca ameriška barvna družbena drama ŽIVLJENJSKA PRELOMNICA ob 18. in 20. uri.

14. marca italijanski barvni pustolovski film ZADNJI KRIK IZ SAVANE ob 18. in 20. uri. Ogled filma ni dovoljen mladini do dopolnjenega 15. leta starosti.

15. in 16. marca japonski barvni znanstveno-fantastični film SPOPAD DVEH POŠASTI ob 18. in 20. uri.

Kino Kranjska gora

8. marca ameriški barvni znanstveno-fantastični film SUPERMAN ob 16.45 in 20. uri.

12. marca ameriška barvna komedija POM-POM DEKLICE ob 20. uri.

15. marca italijanski barvni akcijski film 4 MINUTE ZA 4 MILIJARDE ob 20. uri.

19. marca japonski barvni znanstveno-fantastični film SPOPAD DVEH POŠASTI ob 20. uri.

Kino Dovje

8. marca honkonški barvni akcijski film JUNAK DIVJINE ob 19. uri.

9. marca ameriški barvni film SUPERMAN ob 19. uri.

15. marca ameriška barvna komedija POM-POM DEKLICE ob 19. uri.

16. marca italijanski barvni akcijski film 4 MINUTE ZA 4 MILIJARDE ob 19. uri.

DRAMSKI ODSEK DPD SVOBODA FRANCE MENCINGER JAVORNIK — KOROŠKA BELA

vabi občane, da si v nedeljo, 9. marca, ob 15.30 ali ob 18. uri v delavskem domu na Javorniku ogledajo že tretjo gledališko predstavo v tej sezoni.

Tokrat bo to slovenska noviteta — komedija domačega avtorja Francija Tušarja, ki je delo tudi režiral:

OH, TA VIKEND ALI NEVARNE IGRE.

OSKRBNIK(CA) ZA FINŽGARJEVO ROJSTNO HIŠO

Na osnovi 10. člena pravilnika o delovnih razmerjih razpisna komisija pri delovni skupnosti Kulturne skupnosti Jesenice

OBJAVLJA

dela in naloge za nedoločen čas, s polovičnim delovnim časom OSKRBNICE(KA), Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovčah.

KRATEK OPIS DEL IN NALOG: sprejema in vodi obiskovalce, prodaja vstopnice in propagandni material, nadzoruje inventar v hiši, čisti prostore.

POGOJ: poleg splošnih pogojev mora kandidat imeti dokončano osnovno šolo in govoriti slovensko.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi. Kandidati naj pisne ponudbe z opisom dosedanjih del in z dokazilom o izpolnjevanju pogoja izobrazbe pošljejo na Kulturno skupnost Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4, Jesenice.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem postopku.

STROKOVNI REPUBLIKANCI	REPETI- CIJA	KRAJ PR ERENJA- NINU	ALUHNI- JEVA RUDNINA	TONE TOMŠIČ	ROKHE- TAS, KO- UNSKO- SLOVANA	ETNIČNA SKUPNINA PERUJU	LUIGI CANINA	REVA SKOZI MOSTAR	PENICA SEIDEL	ANTON AŠKERC	OBREVA BESKLA V STAREM TESTAMENTU	GRALKA BLYTH	REVEZ	RELATINA IZ ALG (DALLJA OBLAKA)	PREBVA- CI TURK- MENIJE
OPT. PRI- PRAVA ZA MEDIJNE SPEKTRUM															
ENICA				JANKO MODER			RADIO REKLAMI- RANJE			POLITIK SADAT FUGAVO RIS					
AM. FILM IGRALEC (JAMES)				REVA V EVICI MAKEDON. PROŠE- VIZIJA				KOGAN LEONID				BRASE- ARKANAS IVAN TENKO			
VIKOLA SOLA	SARTNIK	FINSKO JERERO	PENKA KNEŽE- VIČ	IVAN VIDIC DARE- VALIC		IZLOČINA			CITROBNM ANTO NEPROFE- SIONALEC				ANTON MARTI		
PRISTAN- NA JUGU NORVEŠKE						TANTAL PEROCI		POSODA E RIBA- MI SILICIJ						GENOVA MITROSKI LETALEC	
SIROKO PODOJE V TUŠENI BALMACHI						UNITED STATES OKRASNI PREDMET		JUŽNOAM. ŽIVAL TRST			IRIDIJ	RASIST SMITH			
STARA PRESTOL- NICA BABELON				LEVI PRI- TOK DO- NAVE V ROMUNICI				ŽOLNGRS NASA RANAKA FLEKOV					ŽIVILNI TEMOTNA INTER. FR. PLES		
Ž.IME				ŽIVANJE KORAMAR- KLUB KELSE			BR. DOGI- NISA ZMA- NOSTIN UMETN.	POSREDA- VALNA SNETI PREPLETE SPLITA						SEL	SREDO- ZENKA RISTUNA
NEMSKI ARHITEKT (GUSTAV)			MYKANI- CA OTOK V POLJESTU		SEBSKA IGARKA CDPTZ. VAGON		ASTRONOM KA TOLKA TAPONATI DEBALZ					HOŠTVA BARKA ANG. FIL. REISER			
MOSTAR		POSRE- VALNIK STAR SLOVAN					KRANJ CAND ALONSO			BOŠIČ NINO IDOO				UČENJE GA. KAMN JERE	
PREBVA- CI IRANA						SWITSKI JANEZ 100m									
RESTO V NDR (STEKLO)				KRAS PRI MA- RIBORU											
RIHSKI URADNI LAPISNI KI				GORVJE V BURMI											
								SESTANI: DOWNER							
								KROPA							

PORAZ JE DOBRA ŠOLA

Hokejisti Jesenic niso uspeli že prejšnji četrtak osvojiti naslova državnega prvaka, saj so srečanje za Olimpijo izgubili z 1:4, tretjine 0:0, 0:3, 1:1. Edini zadetek za Jesenice je v 58. minuti igre dosegel Peter Klemenc.

Več kot 5000 gledalcev je pričakovalo, da bodo Jeseničani dosegli vsaj neodločen izid, ki bi jim teoretično že zagotovil naslov državnega prvaka. Toda zgodilo se je obratno, tako da so sedaj moči kljub jeseniškemu vodstvu na lestvici z eno točko prednosti skoraj izenačene, kajti zadnji dvoboj med Olimpijo in Jesenicami bo v ljubljanski hali Tivoli, kar bo nedvomno dajalo več možnosti ljubljancem kot Jeseničanom.

In kaj je bilo prejšnji četrtak odločilno za poraz jeseniškega moštva. Pravzaprav je težko izpostaviti enega ali dva najpomembnejša vzroka, ker jih je bilo več. Nedvomno je imela precejšnji vpliv na nadaljevanje tekme prva tretjina, v kateri so bili jeseniški hokejisti precej boljši, vendar velike premogli niso znali kronati z uspehom. Poglejmo nekaj podatkov iz te tretjine.

Jeseniški hokejisti so streljali na vrata Olimpije 16-krat, Olimpija pa je petkrat. Ljubljancani so prvič resneje ogrozili jeseniška vrata šele v osmi minuti. Skratka v prvi tretjini bi lahko Jeseničani povedli z dvema ali tremi količkami, kar ne bi bilo po prikazani igri nič nenormalnega. Ker pa do tega ni prišlo, se je v drugi tretjini tehnična naglana na stran Olimpije, saj so njeni igralci zaigrali bolj zbrano, preudarno in tudi nevarnejše za vratarja Pretarja.

V drugi tretjini je tudi sreča povsem obrnila hrbet Jesenicam. Po nepričakovnem vodstvu gostov v 28. minuti, se je domačinom pripetilo nekaj, kar se zares težko zgodi. Ko so imeli dvakrat igralca več na ledeni ploskvi, so prešli dva zadetka. Eden izmed teh je bil pravzaprav avtogol, drugega pa so ljubljanci dosegli iz kazenskega strela, ko je po mnogih ocenah, med te lahko štejemo tudi mnenje zveznega trenerja naše reprezentance Čehoslovaka Ladislava Pehe, glavni sodnik prejšnjega dosodi kazenski strel v korist Olimpije, ki ga je Petuš tudi izkoristil in povedel Olimpijo v vodstvo s 3:0.

K spletu nesrečnih okoliščin v jeseniškem taboru pristojejo še zlom roke jeseniškega branilca Draga Minarca, ki se je poskušoval v začetku tretje tretjine in so ga takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

V tretji tretjini je bila igra še bolj medla in Jeseničani so tudi v tem delu napravili nekaj ugodnih priložnosti. Tudi ljubljanci v zadnjem delu niso igrali posebej dobro.

Na splošno je treba reči, da je bila igra obeh moštev v celoti na nizki kakovostni ravni, posebej pa je potrebno poudariti, da je tokrat Olimpija pokazala več, da je bila zbranejša, igra njenih igralcev je bila preudarnejša, bolj smiselna in tudi učinkovita.

Na drugi strani so se Jeseničani srčno borili, vendar je bila njihova poglavitna napaka, da je vsak sam želel odločiti tekmo. S posamičnimi akcijami pa niso prišli daleč, saj so gostje v večini primerov na lahek način prihajali do ploščice.

Tudi sodniške odločitve so bile bolj v škodo jeseniškim hokejistom kot ljubljanskim.

Vse skupaj je torej povzročilo zaslužen poraz moštva, ki bi lahko že po tretjem derbiju med Olimpijo in Jesenicami proslavljalo osvojitve naslova letošnjega državnega prvaka. Za še vedno neizkušene jeseniške hokejiste, ki so v letošnji sezoni že dvakrat premagali Olimpijo, je zadnji poraz dobra šola, kajti pravijo, da ne mislijo vreči puške v koruzo, še zlasti, ker imajo točko prednosti pred ljubljanskimi hokejisti.

JESENIŠKI PIONIRJI — ALPSKI SMUČARJI, NAJBOLJŠI V SLOVENIJI, LAVTIŽAR PRVAK

Ves pretekli teden je bil Zatrnik prizorišče slovenskega prvenstva v alpskih disciplinah za starejše pionirje. Letos se je tekmovalni sistem spremenil. Pionirske starostne kategorije so podaljšane za eno leto in tako sovpadajo z osemletko. Državne reprezentance pa so sestavljene tako, da bodo tekmovalci rojeni leta 1965 že v mladinski reprezentanci, tekmovalke pa v B članski reprezentanci Jugoslavije. To je zato, ker se tekmovalce, ko dopolni 14 let, lahko udeležuje mednarodnih FIS tekem.

Začelo se je s smukom za pionirje in mlajše mladince. Smuk proga je enostavna, smučar jo skoraj celo presmuka v nizki preži, za uspeh je potrebna kar najboljša oprema. Preizkusi so pokazali, da dober kombinizon pomeni tudi do 5 sekund prednosti, žal pa je njegova cena skoraj 5.000 dinarjev. Naši takih kombinizonov niso imeli. Petrovič, ki je bil na treningu enako običen kot naši tekmovalci, je imel iste čase kot Lavtižar in Poganič, z japonskim kombinizonom Descente pa je bil 4 sekunde hitrejši. Pri mladincih je tako Kavčič dobil le bronasto kolajno.

Pri pionirjih sta v kombinizonih Descente zmagala Dolinšek in Petrovič z veliko prednostjo, verjetno pa bi zmagala tudi, če bi bila oblačena tako kot vsi ostali. Mladinci: 1. Klakotič — Alpetour — 1:19,46, 2. Bohinc — Alpetour — 1:19,71, 3. Kavčič — Jesenice — 1:20,14, 8. Podrekar — Jesenice — 1:21,19.

Pionirke: 1. Kopol — Olimpija — 1:27,92, 2. Krek — Alpetour — 1:29,95, 3. Mihelič — Alpetour — 1:30,22, 4. Klinar — Jesenice — 1:30,72.

Pionirji: 1. Dolinšek — Branik — 1:17,46, 2. Petrovič — Novinar — 1:18,29, 3. Bergant — Olimpija — 1:21,58, 7. Oblak — 1:22,68, 8. Lavtižar — 1:22,78, 9. Poganič — 1:22,85, 11. Naglič — 1:22,94 — Vsi Jesenice itd.

Slalom je bil strm, proga pa poledenela, skratka idealne razmere. Naš največji up, Matej Oblak, je bil spet premalo zbran. Zadel je vratica in misli na medaljo so se razblinile. Pod visom tega padca je večina naših pokazala manj, kot zna. V drugem teku pa je bilo popolnoma drugače. Klinarjeva se je s petnajstega mesta z daleč najboljšim časom, kljub napaki, prebila na peto mesto. Lavtižar pa tudi s petnajstega na odlično četrto. Mlajša pionirja Jan in Robič, sicer slovenska prvaka v svoji kategoriji, spet zaslužita vse priznanje.

Pred alpskimi smučarji je še mladinsko republiško prvenstvo, ki bo konec tega tedna, istočasno kot v Grindelwaldu evropski kriterij za pionirje. Člansko prvenstvo bo šele aprila na Zelenici. Bera naših alpskih smučarjev pa je že danes izredno bogata: Benedik je osvojil dva naslova državnega prvaka in bil sedmi na mladinskem evropskem prvenstvu, bron je dobila v slalomu Benedičičeva, Naglič je bil šesti v slalomu v Evropi za starejše pionirje. Jan je slovenski prvak v slalomu, drugi v veleslalomu in zmagovalac slovenskega pokala z maksimalnim številom točk, Robič slovenski prvak v veleslalomu, drugi v slalomu, drugi v pokalu, deseti v veleslalomu v Evropi, Poganič deveti v veleslalomu v Evropi, Lavtižar slovenski prvak v veleslalomu itd.

Tekmovalci so že izredno utrujeni, zato bo potrebno spustiti manj pomembne tekme. Pričakujemo tudi padec forme. Zaradi prestavljenega članskega prvenstva bo potreben nov cikel treninga za novo formo.

Res je, da bo težko osvojiti vsaj točko v ljubljanski hali Tivoli, toda letos so že dokazali, da so veliki borci in tudi znanja jim ne manjka. V četrtak so pač imeli slab dan, dan ki se v športu dostikrat ponavlja, toda sedanja generacija jeseniških hokejistov je stabilna, ve, kaj hoče in koliko zmore.

Ravno zaradi tega so si že ob začetku sezone zadali nalogo, da osvoje drugo mesto.

Tega so si že zagotovili, imajo pa še vedno možnost, da pristanejo tudi na samem vrhu. Vse se ni odločeno, jeseniški hokejisti pa obljubljajo, da bodo poizkusili nemogoče spremeniti v mogoče.

Že za dosedanje uspehe pa jim je treba iz srca čestitati.

D.

Skakalci z Jesenic — Lotrič stoji drugi z leve (Foto Igor)

LOTRIČ ŠESTI NA SVETU

Sedemnajstletni Rajko Lotrič iz Belce pri Mojstrani, član občinske smučarske zveze Jesenice, je že lani začel opozarjati nase z vidnimi uvrstitvami na pomembnejših skakalnih tekmah. Letos pa je dosegel nekaj presenetljivih uspehov. Tretji je bil na republiškem prvenstvu na 90 m skakalnici v Planici v članski konkurenci, drugi na Vlačici, kjer je bilo ob odsotnosti olimpijcev državno prvenstvo za člane. Drugi je bil na tekmovalju za mednarodni alpski pokal (OPA) za članom Ilirije Primožem Ulago. Krona njegovih letošnjih uspehov pa je nedvomno šesto mesto na svetovnem mladinskem prvenstvu na Švedskem, kjer je zmagal popularni Kanadčan Collins, Ulaga pa je bil peti. Prav Lotrič pa je poskrbel za skrb tekmovalne žirije, saj so morali zaradi njegovega predolgega skoka prvo tekmovalno serijo razveljaviti.

Rajko je tih, skromen fant, za športnika razmeroma majhne postave. Svoje mu nedvomno velikemu talentu dodaja marljivost in discipliniranost na treningih. V začetku sezone je imel krizo prav na preglednih in izbirnih tekmah za vstop v reprezentanco, zato ni uspel. Vso sezono je potem treniral pod vodstvom klubskega trenerja Preserna. Vse kaže, da ga bomo prihodnje leto že srečali v družbi fantov, ki bodo zastopali naše barve v mednarodni areni. Je utence tretjega letnika poklicne šole ŽIC, bodoči strojni ključavničar, zaposlen pa v Kovinskem podjetju Mojstrana.

M. G.

NORMALNA SMER NA NELION IN BATIAN V POGORJU MT. KENYA

Stojimo pri vstopu v normalno smer za vzpon na Nelion in Batián. Sonce nas že nekaj časa prijetno pozdravlja. Obeta se nam lep dan.

Odločili smo se, da gremo na vrh pogorja Mt. Kenya, ki ima dva glavna vrhova: Nelion 5188 m in Batián 5199 m.

Kar malo treme imamo. Čeprav smo na vzpon pripravljani, se ne moremo izogniti vrsti težav, ki nas spremljajo v tem delu sveta. Zrak je tu redek, klima pa za nas težka, tako da so slabosti in glavoboli kar na dnevem redu. Tu se v nizini zadržuje plast vlažnega in toplega zraka, nad njo pa je plast suhega in hladnega zraka. Topli zrak od časa do časa predre plast hladnega in se v obliki stebra dvigne v atmosfero. V dneh, ko je prišlo do takih predorov, smo klimo tega območja najbolj občutili, saj so tu na višini 4000 m podobne razmere, kot v Himalaji na 6000 m.

Razen tega pa vsi občutimo nekak strah pred neznano goro. Vse je za nas novo, tuje, vendar nas sila vleče, da se spoprimemo s steno in pridemo na vrh.

Stirje člani odprave so ostali v Avstrijski koči, da bi pomagali, če bi bilo kaj narobe.

Stojimo pod steno. Zaželeli si srečo in začnemo plezati. V začetku je stena dobro razčlenjena in odločimo se, da se se ne navežemo. Iščeemo prehode po policah, počeh in stena pred nami postaja vedno bolj navpična. Plezanje postane naporno, zato se navežemo. Oziramo se po okolici in kamorkoli pogledas, te prevzame lepota pokrajine. Lepota? Morda kasneje na naših slikah ne bo tako izrazita, vendar ko se vživis v te vulkanske vrhove, v meličah pod njimi, v čudoviti jezera, se sam sebi zdiš nepomembno bitje, ki ga je ta pokrajina sprejela vase in mu dovolila živeti z njo, čeprav ve, da jo boš zapustil in se nikoli več vrnil.

Navežani smo. Napredujemo hitro. Dorči in Niko sta v prvi navezi, takoj za njima pa dva Lojz in jaz. Klinov skoraj ne potrebujemo. Mnogo je skalnih rogov in bolj uporabljamo zanke in zagode. Skala je odlična, oprimki pa ravno tam, kjer jih potrebujemo. Pod sabo vidimo Pt. John in njegovo južno steno, kjer kraljujejo previsi. Kmalu smo na grebenu. Raztežaj po njem in nato z grebena zopet v steno. Zgrešili smo pravo smer, zato moramo premagati precej težak raztežaj, da pridemo spet na pravo smer.

Težavnostna stopnja se giblje nekeje med IV in V, tako da imamo kar dovolj opraviti.

Dolfe Jelenc

Mt. Kenya

TURNI SMUK

V nedeljo, 2. marca, smo pionirji — planinci imeli izlet na Pusti rovt, od tam pa na Kočno, od koder smo se vrnili na Pusti rovt in se spustili na Pristavo.

Ob 8.30 smo se zbrali pred Murko na Jesenicah. Z avtobusom smo se odpravili do Planine pod Golico, naprej pa se odpravili peš. Na sankahski progi je bilo mnogo sankacev, ki so imeli tekmovalno. Nekoliko smo postali in si ogledali vožnjo odpravljenih sankacev, nato pa smo se odpravili naprej. Sankaska proga je bila ledena, tako da je marsikdo med nami padel in se odpravil nekaj metrov nazaj. Pa tudi to oviro smo kmalu premagali. Naprej smo se vzpenjali po ozki gazi.

Klemen Grčar

Jeseničani v boju za FIS točke: Lavtižar, Oblak, Podrekar, Kavčič in Benedik (Foto J. Šmitek)

OBČINSKO TEKMOVANJE ZA »ZLATO PUŠČICO«

V soboto, 1. marca, je bilo na avtomatskem strelišču na Javorniku občinsko prvenstvo strelcev za trojevo »zlato puščico«. Tekmovanja so se udeležili tekmovalci SD Triglav Javornik — Koroska Bela in tekmovalci SD Janez Mrak Dobje — Mojstrana, ki so na družinskih tekmovaljih dosegli predpisano normo za nastop. Pogrešali smo nastop večjega števila tekmovalcev iz Mojstrane, ki gotovo s svojimi rezultati sodijo na to tekmovalje, medtem ko pa zaradi nedelavnosti ostalih družin v občini Jesenice (M. Verdnik z Jesenic, SD God Martuljek in bilo pričakovati udeležbe njihovih članov.

Na tekmovalju so se strelci pomerili za naslov občinskega nosilca trojeve ZLATA PUŠČICA, obenem pa so morali izpolniti še predpisano normo za nastop na republiškem finalu. Visoko postavljeno normo (540 krogov od 600 možnih ali povprečno vsak strel 9 do 10 krogov) so izpolnili štirje tekmovalci SD Triglav Javornik — Koroska Bela, ki so si tako priborili pravico do nastopa na republiškem finalu koncem marca v Kopru.

Rezultati: 1. Janez Otrin 560 krogov, 2. Franc Bizjak 546 krogov, 3. Pavel Jezeršek 542, 4. Janez Bohinc 540, 5. Danilo Svetlin 537, 6. Drago Kotnik 521, 7. Oto Maher 505 (89), (vsi SD Triglav), 8. Vojko Grebenšek (SD J. Mrak) 505 (83), 9. Jože Otrin 467 krogov (SD Triglav).

Obenem je ekipa SD Triglav tekmovala tudi za četrto kolo dopisne lige v Postojni. Člani so dosegli svojo najboljši letošnji rezultat 1471 krogov (Otrin 373, Jezeršek 367, Bizjak 366, Svetlin 365 krogov), prav tako pa so tudi pionirji dosegli najboljši letošnji rezultat 464 krogov (Stanič 153, Bizjak 154, Pongrac 157).

Članska ekipa je po dveh popolnih kolih na odličnem petem mestu, rezultati, ki so jih dosegli v naslednjih kolih, pa zagotavljajo, da tega mesta ne bodo bistveno poslabšali. To je tudi dokaz več, ki prča o kvaliteti ekipe, saj nastopa v letošnji dopisni ligi preko 100 najboljših ekip iz SR Slovenije.

S. D.

SODELAVCI RTA NA VOGLU

Že sedmo leto zapored organizira sindikalna grupa RTA osnovne organizacije TOZD Remontne delavnice zimski smučarski izlet. Udeležencem, članom osnovne organizacije, plača stroške dnevne karte in prigrizek ob povratku.

V prekrasnem vremenu je preživel 35 sodelavcev RTA z nekaj svojci preteklo sredo prijeten dan na smučističnem Voglu. Poverjenik za šport je pripravil razmerno lahko veleslalomsko progo s posebno nalogo, ki pa je doslej mednarodna smučarska organizacija še ni sprejela. Namreč sredi proge je bilo potrebno spiti kozarec vina. Nekaterim je bil kozarec premalo, drugim preveč, za končnega zmagovalca pa so določili tovariško Jano Fenz, ki je bila najbližja povprečnemu času. Najhitrejši je bil Marjan Gasperlin, bolj po zaslugi hitrega praznjenja kozarca kot po dobrega smučanja.

Ob povratku so se udeleženci ustavili še pri Mihovcu v Stari fužini, kjer so ob razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad priznali domačo klubso v zaseki.

A.

TURNIR V MOJSTRANI

Košarkarski klub Mojstrana je v torek, 26. februarja, organiziral prijateljski košarkarski turnir, ki naj bi bil del priprav košarkarjev iz Mojstrane na igranje v regijskem prvenstvu in pokalu. Na turnirju sta poleg domače ekipe igrali še ekipi KK Radovljica in KK Naklo. Organizator je na turnir povabil tudi ekipo Vodovodni stolp iz Kranja, ki pa se žal vabilu ni odzvala.

REZULTATI: KK Radovljica : KK Naklo — 83:56 (30:38)

KK Mojstrana : KK Radovljica — 72:68 (40:36)

KK Mojstrana : KK Naklo — 63:60 (22:32)

Prvo mesto na turnirju je osvojila domača ekipa pred okrepljeno mladinsko ekipo Radovljica, tretja pa je bila ekipa iz Nakla.

Za KK Mojstrana so igrali: Tkalec, Adamek, Vinko Otovič, Vojko Otovič, Skumave, Lesnjak, Šilar, Hladnik in Cebulj. T.

NA DOBRAČU

Z nami se je zjutraj zbralo na postaji tudi nekaj staršev. »Nativorili« so nas in naše smučarje v avtomobile in odpravili smo se proti Avstriji. Kmalu smo prispeli na Dobroč. Do stolpa smo imeli še približno uro hoda. Tam je bil start. Ko smo dobili številke, smo se se »zabeležili« v zgodovinski fotografirani.

Ob 12. uri so prvi začeli startati. Vsako minuto so šli na progo traja. Proga je vodila najprej po smučišču, potem pa je kar kmalu zavila v gozd. Svigali smo mimo smrek in večkrt smo se znašli v precej neprijetnih trenutkih pred kakšno smreko. Teh 16,5 km nas je dokaj utrudilo, saj je

šla pot nekaj časa navzdol pa spet navzgor. Na srečo smo vsi celili prišli na cilj. Tudi smučarji niso bili popolni. Ko smo čakali na starše, ki so odšli po avtomobile, smo si pripovedovali prigode s proge. Ugotovili smo, da je pravi čudež, da so poleg nas ostale cele še celo smreke.

Kljub naporu, ki smo ga vložili in kljub težavam, ki smo jih imeli, smo bili srečni in zadovoljni, saj je naša »družnina« preživela še en prijeten dan skupaj. Obenem pa je bil to tudi odličan trening za turne smuke, ki jih bomo organizirali.

Teja Likovič, mladinski odsek PD Jesenice